

J U H A V A L T A N E N

Metsuriyrittäjän *toimintakäsikirja*

 METSÄTEHO

 metsäkeskus
Kotina

Käsikirja on laadittu Kainuun metsäkeskuksen metsuriyrittäjän laatukäsikirjan valmisteluhankkeen yhteydessä. Käsikirjan kirjoittaja on projektipäällikkö Juha Valtanen Kainuun metsäkeskuksesta.

Ulkoasu Studio Jussi Ronkainen Ky
Valokuva Juha Valtanen (s. 13)
Piirokset Väinö Kempainen
Paino F.G. Lönnberg

© Metsäteho Oy PL 194 (Unioninkatu 17), 00131 Helsinki
puh. (09) 132 521, faksi (09) 659 202

Helsinki 2002

ISBN 951-673-177-5

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	3
2.	METSÄYRITTÄJÄN YHTEISTYÖVERKOSTOT	4
3.	TYÖN MARKKINOINTI	7
3.1	Markkinointikohteet ja markkinoinnin perusteet	7
3.2	Mainonta ja asiakaspalvelun laatu	8
3.3	Metsänhoidon tuet ja verotuksen edut metsänomistajalle	9
3.4	Tarjous	10
3.5	Urakointisopimuksen laatiminen	11
3.6	Yhteydenpito asiakkaaseen	11
4	Metsuriyrittäjän ennakkoperintärekisteriote	12
5	Metsuriyrittäjän konekalusto	13
6	Metsuriyrittäjän yritysmuodot	14
6.1	Yritysmuodon valinta	14
6.2	Työosuuskunta	14
6.3	Maatalouden sivuansiotoiminta	15
6.4	Toiminimi Ammatinharjoittaja	18
7	YRITTÄJÄN VASTUUT TYÖN TOTEUTTAMISESSA	23
7.1	Vastuut urakanantajan kanssa tehtävissä sopimuksissa	23
7.2	Vastuut aliurakoitsijan kanssa tehtävissä sopimuksissa	23
8	TYÖMAAN HINNOITTELU	25
8.1	Riski ja sivukulut työn hinnoittelussa	25
8.2	Työn hinnan laskeminen	27
9	TYÖN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA HINNOITTELU	29
9.1	Työn suunnittelu	29
9.2	Työturvallisuus	33
9.3	Ympäristöohjeet	34
9.4	Metsien sertifiointikriteerien ja -järjestelmän mukainen toiminta	35
9.5	Toteutusselvityksen laatiminen	36
9.6	Työllisyystuet nuoren metsän hoitoon	36
9.7	Työkohtaiset toimintaohjeet	37
10	METSURIYRITTÄJÄN TOIMINTAMALLI	56
11	SOPIMUSLOMAKKEET	57
	Metsuriyrittäjän TARJOUS (liite 1)	
	METSÄTÖIDEN URAKOINTISOPIMUS Työosuuskuntayrittäjämetsuri (liite 2)	
	METSÄTÖIDEN URAKOINTISOPIMUS Ennakkoperintärekisteriotteella toimiva metsuriyrittäjä (liite 3)	
	TYÖOHJELMA (liite 4)	
	Metsuriyrittäjän LASKU (liite 5)	
	Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ennakkoperintärekisterioteoikeudesta (liite 6)	
	LÄHDELUETTELO	66

Alkusanat

Kansallisen metsäohjelman (KMO) hyväksyminen keväällä 1999 oli suuri edistysaskel metsätalouden kehittämisessä. Se antoi hyvät metsäpoliittiset lähtökohdat metsätalouden yrittäjyyden edistämiseen.

Kainuun metsäkeskus ja Vuokattiopisto aloittivat vuoden 2000 alussa yrittäjähajustusten metsureiden työllistymistä edistävän hankkeen, joka rahoitettiin Euroopan sosiaalirahaston (ESR) varoista. Pilottihanke toteutettiin Kainuussa verkostoyhteistyönä. Mukana olivat Kuhmon, Sotkamon, Kajaanin, Vuolijoen, Paltamon, Ristijärven ja Hyrynsalmen kunnat. Projekti osoitti, että metsänhoitotöihin voidaan lisätä merkittävästi työvoimaa entisten toimijoiden työllistymistä vaarantamatta. Kiitos kaikille toimintaa tukeneille yhteistyöstä, toiminnallanne on ollut suuri vaikutus hankkeen työllistämistavoitteiden saavuttamiseen.

Kansallisen metsäohjelman ansiosta metsätalouden rahoitustuet nousivat helmikuussa 2001 merkittävästi. Muun muassa Kainuuseen valmistui ensimmäinen metsätalouden tavoiteohjelma 28.2.1998. Kainuuseen hyväksyttiin toinen metsätalouden tavoiteohjelma 26.2.2001, jossa vaikutuksia arvioidaan seuraavasti:

”Metsätalouden toimintaympäristö on muuttunut kolmen vuoden aikana, jolloin metsätalouden tavoiteohjelmaa on toteutettu. Suomen metsät on sertifioitu. Hakkuu ja puunkäyttö ovat kasvaneet, mutta metsänhoitotyöt laahaavat jäljessä. Metsäomistuksen pirstoutuminen jatkuu ja metsänomistajien arvot ja tavoitteet moninaistuvat”. Tämä pätee laajemminkin koko maahan.

Metsuriyrittäjän toimintakäsikirjan käsikirjoituksen on rahoittanut EMOTR (Euroopan maatalouden ohjauksen- ja tukirahasto), joka tukee maaseudun ja maatalouden rakennetystä. Hankkeen ohjausryhmässä ovat olleet edustettuina Metsäteollisuus ry, Metsäliitto Osuuskunta, UPM-Kymmene Oyj, Stora Enso Oyj, Metsähallitus, Kainuun metsänomistajien liitto, Kainuun kunnat, Vuokattiopisto, Kainuun työosuuskuntien edustaja, Kainuun metsäkeskus ja Kainuun TE-keskus. Vaikka metsuriyrittäjän toimintakäsikirja on laadittu Kainuussa, sitä voidaan soveltaa koko maassa. Tätä kirjaa ei voida käyttää lakioppaana, vaan sen tarkoituksena on kertoa toiminnasta pääpiirteittäin ja antaa tietoa yksityiskohtaisten, alueellisten ja voimassa olevien toimintaohjeiden etsintään sekä auttaa viranomaisia metsuriyrittäjyyttä koskevien tulkintojen laadinnassa.

Kiitokset kaikille niille henkilöille, jotka ovat asiantuntijapanoksellaan tukeneet käsikirjan laatimista.

Sotkamossa 28.3.2002

Juha Valtanen

1 Johdanto

Suomen metsätalous perustuu pääasiassa yksityismetsänomistukseen. Perhemetsätalous on Suomessa todettu kymmenien vuosien kokemuksella toimivaksi metsänomistusmuodoksi, joka on säilyttänyt osaltaan koko maata asuttuna. Perhemetsätaloudenkin on kuitenkin kyettävä sopeutumaan yhteiskunnalliseen kehitykseen, johon kuuluvat mm. maaseudun väestön muut- to kaupunkeihin ja metsänomistajakunnan rakennemuutos.

Perhemetsätalous haastaa hyvin toimiakseen metsätalouden organisaatiot vastaamaan met- sänomistajien neuvonnasta ja koulutuksesta. Tämä edellyttää mm. yksityistaloudellisesti hei- kommin kannattavien, välttämättömien metsänhoitotöiden toteutuspalveluiden kehittämistä nykyaikaisten palveluvaatimusten mukaisiksi. Työntekijän on osattava suunnitella ja tehdä työnsä itsenäisesti. Vastuu työn laadusta ja toteutuksesta on työntekijällä. Kyseiset seikat ovat toimivan markkinoinnin ja laadullisesti hyvän työjärjen perusedellytyksiä.

Metsuri on perinteinen metsäammatti, joka muuttuu muun yhteiskunnan mukana. Entisaikoina talviaika oli metsureiden parasta työllistymisaikaa ja kesäiset metsänhoitotyöt ehdittiin teke- mään senaikaisella miesvahvuudella hyvin. Puunkorjuun voimakas koneellistuminen 1980- luvulta alkaen on muuttanut metsureiden toimenkuvaa hakkuusta metsänhoitotöihin painottu- vaksi. Metsänhoitotöitä ei voida tehdä talviaikaan ja metsäorganisaatioissa on hyvin rajatusti sellaista talviaikaista suunnittelutyötä tarjolla, jonka turvin tarvittavat metsurit voitaisiin työllis- tää ympärivuotisesti. Korjuun koneellistuminen on tehnyt perinteisestä metsurin työstä kausi- luontoisen, metsänhoitotöihin keskittyvän ja sulanmaan aikaan painottuvan toimen.

Eräs keino vastata yhteiskunnallisiin muutoksiin sekä metsurin työn kausiluonteisuuden aiheut- tamiin ongelmiin on metsuriyrittäjyys. Metsurit ovat oman toimintaympäristönsä asiantuntijoi- ta. He tuntevat oman alueensa metsien kunnan. Saamansa yrittäjäkoulutuksen jälkeen metsuri- rit voivat asiantuntevasti suunnitella metsänhoitotöiden rahoituksen sekä laatia urakointisopi- mukset yhteistyössä metsänhoitoyhdistyksen ja metsänomistajien kanssa. Tämän seurauksena metsien hoitotyöt tulevat ajallaan tehdyiksi ja myöskin pienet kohteet hoidetuiksi eli metsiä hyödynnetään täysimääräisemmin. Joissakin tilanteissa voidaan asioida myös suoraan metsän- omistajien kanssa. Keskinäinen tunnettuus auttaa luottamuksen syntymisessä. Luottamus on välttämätöntä metsuriyrittäjyystoiminnassa, koska asiakkaat eivät aina ehdi syventymään työn toteutukseen. Yleensä etämetsänomistajat suhtautuvat myönteisesti metsuriyrittäjien tai hei- dän työtään markkinoivien yhteydenottoihin. Kaupungeissa asuvat haluavat olla osaltaan mukana säilyttämässä elävää, asuttua maaseutua ja tässä yhteydessä he hyötyvät yhteistyöstä maaseudulla asuvien kanssa. Näiden yhteydenottojen myötä voi syntyä myös muunlaisen pal- velun kysyntää, joka turvaa metsuriyrittäjän toimeentuloa talvikaudella. Yleisiä kaupunkilaisten tarvitsemia palveluita ovat mm. polttopuiden hankinta, teiden auraus, vartiointi, lämmityspal- velut, kunnostusrakentaminen ja siihen liittyvä rakennusmateriaalien hankinta yms.

Laadullinen osaaminen ja siitä seuraavat tyytyväiset asiakkaat edistävät metsuriyrittäjän töiden riittävyttä ja ansiotasoa. Nykyisin asiakkaat kunnioittavat ympäristöarvoja ja ovat joissakin tilanteissa valmiita maksamaan enemmän luonnonmukaisesta metsänhoidosta kuin tehomet- sätaloudesta.

Metsuriyrittäjyydelle on tarvetta koko Suomen metsätaloudessa. Toiminnallisesti ja verotuksellisesti tarkasteltuna metsuriyrittäjyys tarkoittaa metsäpalveluyrittämistä. Metsuriyrittäjyyden kehittäminen on Suomessa ollut toistaiseksi vähäistä. Ajan mukaiset ja tiiviissä muodossa olevat metsuriyrittämistä edistävät toimitaohjeet puuttuvat. Tämä toimintakäsikirja on tarkoitettu edistämään ja tukemaan metsuriyrittäjyyttä. Käsikirja antaa perustiedot metsuriyrittäjyydestä ja asiakaspalveluun liittyvistä tarpeista. Tässä käsikirjassa työosuuskuntiin kuuluvista metsureista käytetään nimitystä ”työosuuskuntayrittäjämetsuri”, vaikka heidän työllistymismuotonsa on palkkatyösuhde työosuuskuntaan. Nimitystä käytetään korostamaan työosuuskuntamuotoisen metsurin vastuuta työsuhteestaan ja yrityksestään. Työosuuskunnan jäsenet omistavat työosuuskunnan, joka mahdollistaa jäsenten itsenäisen työllistymisen.

Metsuriyrittäjä noudattaa töissään kulloisenkin toimeksiantajan työohjeita esimerkiksi työskennellessään puunhankintayrityksen tai metsänhoitoyhdistyksen töissä. Käsikirja sisältää myös työohjeita sellaisia toimeksiantajia silmälläpitäen, joilla ei ole omia työohjeita. Metsäteho Oy vastaa Metsuriyrittäjän toimintakäsikirjan jakelusta sitä tarvitseville toimijatahoille ja henkilöille. Metsätehosta voi myös tilata metsätyöhön liittyviä oppaita.

2 Metsäyrittäjän yhteistyöverkostot

Perinteisessä yksityismetsätaloudessa ei ole totuttu näkemään metsäpalveluyrittäjiä ja metsuriyrittäjiä. Pääasiassa toiminnasta ovat vastanneet metsäyhtiöt, metsäkeskukset ja metsänhoitoyhdistykset. Yleisen metsätalouden kehittymisen myötä maahamme on alkanut syntyä metsäpalveluyritys- ja metsuriyrittäjäkuntaa. METO – Metsäalan Asiantuntijat ry. on jo useiden vuosien ajan hyväksynyt metsäpalveluyrittäjät jäseniksi liittoon. Heidän tuekseen on rakennettu valtakunnallinen kehittämisprojekti, joka toiminnallaan pyrkii parantamaan metsäpalveluyrittäjien laadullista osaamista ja tunnettavuutta.

Uuden markkinatilanteen muodostuminen yksityismetsätalouteen on kehittänyt metsätalouden asiakaspalvelua. Perinteisessä metsätaloudessa ei ole ollut laajaa palvelutarjontaa ja osittain tästä johtuen osa asiakaskunnasta on jäänyt palveluiden ulkopuolelle. Hyvin usein laajan palvelutarjonnan hyödyt metsätaloudessa ovat markkinoinnin ja toiminnan kannalta ajateltuna haittoja suurempia. Se aktivoi asiakkaita ostamaan palveluita, parantaa alan työllisyyttä ja takaa organisaatioiden kehittymisen asiakaspalveluiden vaatimalle tasolle. Metsätaloudessa pullonkaulana ei ole työn riittävyys, vaan työn markkinointi. Kilpailutilanne voi muodostua negatiiviseksi fyysisten ja psykologisten tekijöiden takia. Fyysisiä tekijöitä ovat mm. työmaiden ja työvoiman sekä erityisesti metsuriyrittäjien riittävyys. Psykologisia tekijöitä ovat mm. omaan ammattitaitoon luottaminen ja asenne omaan työhön sekä työympäristöön. Metsätaloudessa kilpailutilanne voidaan hyvin useissa tilanteissa luokitella enemmän psykologiseksi kuin fyysiseksi ongelmaksi. Psykologisiin ongelmiin ratkaisu löytyy mm. koulutuksen ja tuotekehityksen avulla.

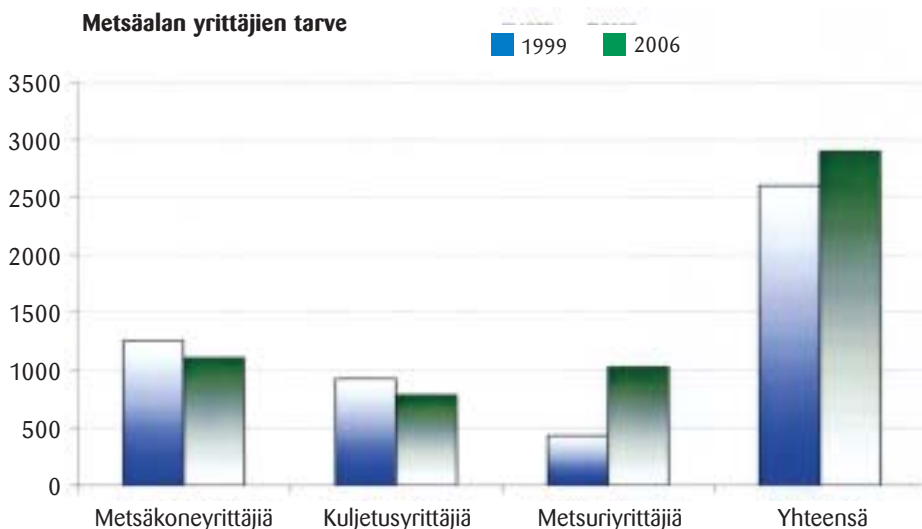
Metsuriyrittäjät voivat toimia metsätaloudessa itsenäisesti, markkinoimalla itse omat työnsä tai hakemalla **kumppanuutta** muiden metsätalouden toimijoiden kanssa. Kumppanuus ei tarkoita kilpailun rajoittamista. Kumppanuudella tarkoitetaan sellaista yhteistoiminnan muotoa, josta kaikki sopijaosapuolet hyötyvät. Kumppanuudesta voidaan todeta: ”kumppanuus on kuin lohi ja sitä kannattaa aina kaikkien pyytää”. Kumppanuuden tavoitteena on kehittää osapuolten toimintaa yhteisten tavoitteiden pohjalta läpi koko toimintaketjun. Yhteistoiminta perustuu kumppaneiden tarpeiden selvittämiseen ja huomioonottamiseen sekä yhteistyön tulosten jakamiseen yhdessä hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti. **Kumppanuus voi tarkoittaa esim. seuraavanlaista toimintamallia:**

Maanviljelijä on valinnut sivuansioiminnakseen metsuriyrittämisen. Hän on toiminut aiemmin palkkasuhteisena metsurina puutavarayhtiössä, joten hän osaa suunnitella ja tehdä metsurin työt. Hänen maataloustoimintansa on laajuudeltaan ja tuotantosuunnaltaan sellaista, että hän voi helposti irrottautua välillä metsänhoitotöihin.

Paikallinen metsänhoitoyhdistys markkinoi metsuriyrittäjän työtä metsänomistajille ja antaa metsänomistajan suostumuksella yrittäjälle kartan alueesta ja muut urakkatarjouksen laadinnassa tarvittavat tiedot. Yhdistys avustaa tarvittaessa metsänomistajaa puukaupassa ja valvoo työn laatua sekä täyttää rahoitushakemukset metsänomistajan puolesta.

Alueella toimivat yhtiöiden ostomiehet suosittelevat metsänomistajille ennakkoarvauksia ennen leimikoihin sisältyvien ensiharvennuskohteiden ostamista. Ostomiehet välittävät met-

suriyrittäjän yhteystietoja metsänomistajille. Metsänomistajat voivat myös ottaa suoraan yhteyttä paikalliseen metsänhoitoyhdistykseen tai metsuriyrittäjään, joka tekee heille tarjouksen ennakkoraivauksesta. Metsuriyrittäjä saa tarvittaessa metsänhoidon neuvojien apua työsuunnitteluun ja suunnittelussa tarvittavan karttamateriaalin metsänhoitoyhdistyksestä. Metsänhoitoyhdistykset täyttävät rahoitushakemukset metsänomistajille ja samalla tarkastavat työn laatua ja ohjeistavat tarvittaessa metsuriyrittäjän toimintaa. Kumppanuustoimintamallista kerrotaan tarkemmin mm. Metsätehon oppaassa **Kumppanuutta puunhankintaan**.

Kaaviossa kuvataan koko maassa 1999 ollut tilanne ja laskelmien mukaan yrittäjien tarve 2006. Lähde: Savotta 2000 -työvoimaryhmän loppuraportti, Metsäteho Oy.

3 Työn markkinointi

3.1 Markkinointikohteet ja markkinoinnin perusteet

Metsuriyrittäjien pääasialliset työkohteet löytyvät yksityismetsistä. Myös muut metsänomistajaryhmät lisännevät lähivuosina metsuriyrittäjien palveluiden ostamista. Sähköyhtiöt linjanraivauksineen ovat olleet jo pitkään metsuriyrittäjien työllistäjiä. Esimerkiksi Kainuun Sähkö hoidattaa 1000 km sähkölinjanraivauksia vuosittain. Työt jaetaan yrittäjille urakkatarjouksien perusteella. Metsuriyrittämisen liitännäisenä voidaan markkinoida mm. pihapuiden kaatoa. Laajempi keskittyminen pihahakkuihin edellyttää suuren taajaman läheisyyttä ja työssä tarvittavan erikoiskaluston hankintaa. Ilman hyvää alueellista sijaintia pihapuuhakkuut eivät tuota

Hyvä metsänhoito edellyttää myös metsurityötä, vaikka pääosa työstä tehtäisiin koneellisesti. Helposti saatavilla olevat tuotteistetut palvelut edistävät hyvää metsänhoitoa. Kuvassa uudistusalan raivaus on tehty miestyönä.

mainittavaa toimeentuloa. Kaava-alueiden pihahakkuisiin tarvitaan usein kunnan ao. viranomaisen lupa. Useissa kunnissa ei ole omaa metsurityövoimaa, joten työn saanti tapahtuu parhaiten sopimalla kunnan ao. viranomaisen kanssa yhteistyötä.

Metsuriyrittäjä voi markkinoida työtään yksityismetsiin itsenäisesti tai yhteistyössä metsänhoitoyhdistyksen tai muun vastaavan metsätalouden organisaation kanssa. Itsenäinen markkinointi edellyttää sitkeyttä ja hyvää markkinointitaitoa. Pienet työmaat, nopeasti vaihtuvat asiakkaat, vähäinen tilauskanta ja markkinointikulut voivat aiheuttaa paineita. Jos metsuriyrittäjä on luontaista yrittäjäainesta hän voi selviytyä työn markkinoinnista itsenäisesti, mutta samalla hän voi myös hyödyntää muiden metsätalouden toimijoiden paikallistuntemusta. Itsenäisesti työtä markkinoitaessa on vältettävä voimakkaan esim. hintaan perustuvan kilpailutilanteen aiheuttamista esim. muiden metsäyrittäjien tai metsänhoitoyhdistyksen kanssa, koska katteet ovat kaikilla pienet ja muita oleellisesti halvemmilla hinnoilla ei kukaan pitkän päälle pysty kilpailemaan. Itsenäisessä toiminnassa on tärkeää osata suhtautua toimintaympäristöön rakentavasti ja löytää tukevia yhteistyökumppaneita muista metsätalouden toimijoista säilyttäen neuvotteluyhteys muihin samaa työtä tekeviin. Yhteistyöstä tulee olla aina valmis neuvottelemaan. Negatiivinen toimintaympäristö tuhoaa kaikkien toimijoiden toimintaedellytyksiä ja on metsätaloudessa tarpeetonta, koska metsissä on runsaasti työkohteita tarjolla (psykologinen ongelma) ja paikallisuus vähäisine matkakustannuksineen tarjoaa selkeän kilpailuedun. Onnistuessaan itsenäinen toiminta on taloudellisesti yrittäjälle tuottavampaa, mutta sisältää taloudellisesti jakautuvaa toimintaa suuremman yrittäjäriskin (esim. metsänhoitoyhdistys auttaa töiden markkinoinnissa ja saa toteutusselvityksien laatimiskorvaukset).

Metsätalouden toimijaorganisaatioista metsänhoitoyhdistyksillä on valmiuksia ja kokemuksia toimintaan metsuriyrittäjien yhteistyökumppaneina. Metsänhoitoyhdistykset ovat organisaatioita, joiden toimintaympäristö on muuttunut voimakkaasti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Metsälainsäädäntö on muuttunut kilpailua vapauttavaan suuntaan, metsänomistajat ovat etäännyneet metsätaloudesta ja yleinen asiakaspalvelun laadun vaatimustaso on noussut. Asiakkaat edellyttävät metsänhoitoyhdistyksiltä ja heidän yhteistyökumppaneiltaan entistä laadukkaampaa palvelua mm. metsäsertifiointin takia. Hyvä asiakaspalvelu on kaikkien metsätaloudessa toimijoiden tavoite ja haaste ”pelissä pysymiseksi”. Asiakkaille on osattava nykyisin myydä palveluita.

3.2 Mainonta ja asiakaspalvelun laatu

Metsuriyrittäjän ei kannata perustaa markkinointiaan pelkkään lehtimainontaan. Metsuriyrittäjälle sopii parhaiten verkostomarkkinointi. Sidosorganisaatioiden edustajien ja muiden metsäyrittäjien kanssa kannattaa käydä neuvottelua yhteistyöstä ja pyrkiä heidän kauttaan saamaan tunnettavuutta asiakkaiden keskuudessa. Metsänomistajille tarkoitettuihin koulutustilaisuuksiin ja tapahtumiin osallistuminen luo yrittäjälle mahdollisuuden markkinoida sujuvasti omaa toimintaansa. Tällaista verkostomarkkinointia voi täydentää tarvittaessa sopivalla lehtimainonnalla ja internetin kotisivuilla sekä **käyntikortilla**. Nykyisin käyntikortit voi valmistaa helposti kotitietokoneella.

Tyytyväiset asiakkaat takaavat parhaiten yrittäjän tunnettavuutta ja sitä myötä tuovat mukanaan uusia asiakkaita. Metsuriyrittäjän tulee tiedostaa mm. **vaitiolovelvollisuus** asiakkaiden metsäomaisuuteen liittyvissä asioissa. Esimerkiksi metsäsuunnitelmista saaduista tiedoista ei saa

Nykyisin metsänomistajat yleensä arvostavat myös luontoarvoja metsänhoitotyötappaa ja toteuttajaa valitessaan. Metsuriyrittäjä voi korostaa palvelunsa luontoystävällisyyttä ja luontoarvojen hyvää huomioinnista työn markkinoinnissa.

antaa tietoja ulkopuolisille. Asiakkaan osoittamaan epäluuloisuuteen ei saa suhtautua kielteisesti, vaan silloin on korostetusti otteillaan osattava todistaa olevansa toiminnassaan asiantunteva ja luotettava. Tämän voi parhaiten osoittaa toimimalla toimintakäsikirjan ohjeiden mukaisesti ja soveltamalla omaa persoonallisuuttaan asiakaspalveluun. Asiakkaalle voi tarvittaessa kertoa palvelun eli urakointisopimuksen liitteineen (voimassa oleva ennakkoperintärekiesteriote, todistus maksetuista vakuutuksista ja tarvittaessa verovelkatodistus) **perustuvan metsuriyrittäjän toimintakäsikirjan mukaisiin ohjeisiin**, jonka rakentamisessa metsätalouden toimintaorganisaatiot sekä eri viranomaiset (verottaja, eläketurvakeskus) ovat olleet kattavasti mukana.

3.3 Metsänhoidon tuet ja verotuksen edut metsänomistajalle

Suureen osaan yksityismetsien hoitotöistä on mahdollista saada Kestävän metsätalouden rahoituslain (KEMERA) mukaista tukea. Metsäteollisuusyrietykset ja yhteisölliset metsänomistajat (kunnat, seurakunnat, yms.) eivät yleensä ole oikeutettuja Kemera-tukeen. Tuki on suurempi metsänomistajan teettäessä työt ulkopuolisella työvoimalla. Kemera-tuen mukaiset työt ja tarkat tuen ehdot löytyvät kohdasta 9 Työn suunnittelu, toteutus ja hinnoittelu.

Arvonlisäverotus ei vaikeuta metsuriyrittäjyyttä, koska se ei lopullisesti jää metsätaloudessa metsänomistajan maksettavaksi, jos metsänomistaja on arvonlisäverovelvollinen. Yleensä metsänomistajat ovat arvonlisäverovelvollisia. Arvonlisäverovelvolliseksi hakeudutaan täyttämällä perustamis- tai muutosilmoituslomakkeen (Y3 tai Y6) tätä koskeva osa. Lomakkeita ja niiden täyttöohjeita saa verotoimistosta tai internetistä osoitteesta www.ytj.fi

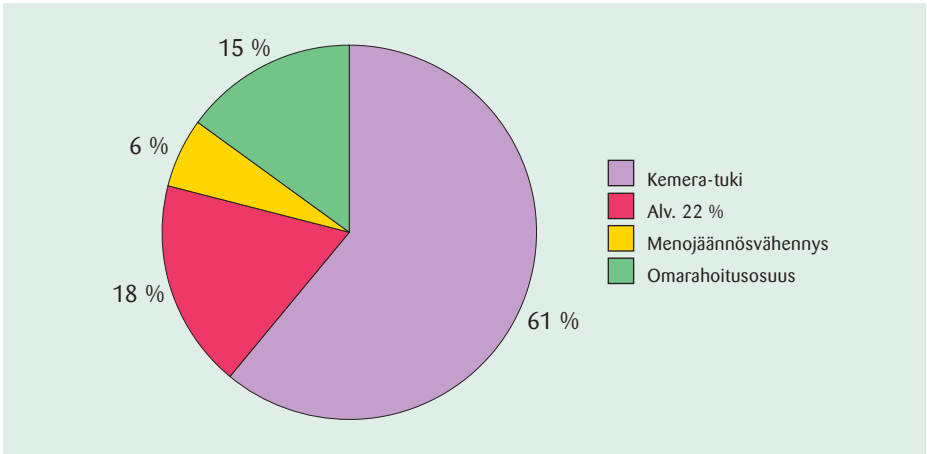
Myyntiverotuksessa olevien metsänomistajien on mahdollista vähentää metsätaloudesta aiheutuneet **menot verotuksessa**. Menon arvonlisäveroton osa vähennetään joko kokonaan menon maksuvuoden verotuksessa tai tietyn prosentin suuruisina poistoina (koneet ja kalusto, rakennukset, metsäautotiet yms.). Poiston määrän (%) saa selville veroilmoituksen mukana olevasta vero-oppaasta. Pinta-alaverotuksessa olevat metsänomistajat voivat saada **taimikon perustamis- ja vakiintumisvähennyksiä sekä ensiharvennusvähennyksen**. Pinta-alaverotuksen mukaisia vähennyksiä metsänomistaja voi tiedustella metsäkeskuksesta. Niitä on mahdollista saada vuoteen 2005 asti, jolloin kaikki metsänomistajat siirtyvät myyntiverotukseen. **Rahoitustukikelpoisissa** metsänhoitotöissä ”**ainakaan työn hinnan ei pitäisi olla työn toteuttamisen este**”. Työn myynnin epäonnistuminen johtuu useimmiten huonosta työn suunnittelusta ja osaamattomasta asiakaspalvelusta, jota on esimerkiksi asiakkaan kannalta liian nopea laskutus tai epävarmuus laaditun rahoitussuunnitelman toimivuudesta!

3.4 Tarjous

Työn markkinointi kannattaa aloittaa tarjouksella, jonka olisi oltava kirjallinen. Tarjouslomake löytyy tämän käsikirjan lopusta kohdasta 11 Sopimuslomakkeet. Työkohteet selvitetään maastossa työvaikuden ja rahoitustukikelpoisuuden osalta. Kauppa käy parhaiten, jos metsuriyrittäjä ennakolta sitoutuu työn hintaan (€/ha tai €/m³). Tässä vaiheessa kannattaa varmistaa asiakkaan arvonlisäverollisuus sekä verotusmuoto (pinta-ala- vai myyntiverotus).

Toimintaan vaikuttaa riski työkohteen tukikelpoisuudesta. Ennakkotarjousvaiheessa on oltava selvillä, kuka kantaa vastuun kestävän metsätalouden rahoituslain tuesta. Varmoisissa Kemera-tuki tapauksissa yrittäjän on järkevää ottaa ns. ”Kemera-tukiriski” itselleen, jotta asiakkaan on helppo tehdä päätös palvelun ostamisesta. Epävarmoissa tilanteissa asiakkaalle on voitava määrittää kustannusarvio lopputuloksesta. Epävarma lopputulos tulee kysymykseen vain poikkeuksellisissa olosuhteissa. Se mitä ollaan asiakkaan tai hänen edustajansa kanssa sovittu on pidettävä, eikä asiakkaalle saa muutoinkaan synnyttää tahallisesti ennalta arvaamatonta tilannetta. Aina on osattava kertoa rahoitusriski. **Jos työ sisältää ennalta arvattavaa toimintarisikiä, myös se on osattava selvittää ja myydä asiakkaalle ennakoon.** Työosuuskuntayrittäjämetsureiden tulee olla selvillä osuuskunnan säännöistä ja toimintaohjeista ennen tarjouksen laadintaa.

Veroetuisuudet on osattava kertoa asiakkaalle. Ne ovat tasoltaan usein merkittäviä ja useimmat asiakkaat eivät osaa ottaa niitä huomioon työn hintaa laskiessaan. Hyvä työn suunnittelu on markkinoinnin kannalta välttämätöntä (huom. suunnittelun vaiheet).

Esimerkin mukaiselle myyntiverotuksessa olevalle metsänomistajalle työn lopullinen hinta (omarahoitusosuus) on 38,25 €/ha eli 15 prosenttia työn hinnasta.

Esimerkki työn hinnasta ja työn hinnan jakaantumisesta asiakkaalle:

Tarjous: Työkohde on 20 ha suuruinen taimikonhoitoalue.

Työn hinta on 20 ha x 250 € = 5000 €

3.5 Urakointisopimuksen laatiminen

Urakointisopimuksen laatiminen on keskeinen osa työn markkinointia. Urakointisopimus tulee aina laatia kirjallisesti. Urakointisopimuslomake löytyy kohdasta 11 Sopimuslomakkeet.

3.6 Yhteydenpito asiakkaaseen

Metsuriyrittäjän tulee huolehtia tiedottamisesta asiakkaalle ja omasta tavoitettavuudestaan. Urakointisopimukseen kirjataan urakanantaja (urakanantajan edustaja) ja hänen osoite-, puhelin- ja sähköpostiyhteystiedot. Urakanantajalle tulee tiedottaa vähintään työn aloittamisesta, työn edistymisestä tarvittaessa ja työn valmistumisesta.

4 Metsuriyrittäjän ennakoperintärekisteriote

Yritystoimintaan tarvitaan sitä varten verottajalta haettu ennakoperintärekisteriote. Metsuriyrittäjän oikeudesta saada ennakoperintärekisteriote on olemassa Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätös (kohta 11 Sopimuslomakkeet liite 6). Ennakkopäätöksessä luetaan millaista toiminnan on oltava, että se luetaan yritystoiminnaksi (oma kalusto, kirjallinen urakointisopimus, toiminta ei ole urakanantajan työnjohdon alaista, yrittäjäriski, oikeus palkata työvoimaa tarvittaessa).

Verottaja on yleensä edellyttänyt, että yrittäjällä on yritystoimintaan tarvittavat työvälineet. Urakointitöissä metsuriyrittäjän on varmintä toimia pääurakoitsijana, jolloin esimerkiksi yrittäjä hankkii lähikuljetuksessa tarvittavan työn aliurakointina. Työstä tulisi aina laskuttaa metsänomistajia, vaikka työn markkinoinnista vastaisi esim. metsänhoitoyhdistys. Metsuriyrittäjällä on hyvä olla useampia toimeksiantajia vuosittain, ettei häntä luokitella palkansaajaksi. Tarkempaa, yksityiskohtaista tietoa yritystoiminnan edellytyksistä saa verotoimistoista sekä eläketurvakeskuksesta.

5 Metsuriyrittäjän konekalusto

Metsuriyrittäjä tarvitsee metsurin perustyövälineistön, joka riittää yritystoiminnan omaksi kalustoksi (moottorisaha, raivaussaha, turvavarusteet, matkapuhelin, tietokone ja ohjelmat, työhuone ja välineiden kuljettamiseen soveltuva auto). Pihahakkuisiin erikoistuneella metsuriyrittäjällä on lisäksi oltava siinä työssä tarvittava erikoiskalusto (vinssi, tunkki, tikkaat, nosturi yms.). Ellei yrittäjä tarvitse esimerkiksi lähikuljetuskalustoa muuhun mahdolliseen yritystoimintaan, on sen omakohtainen hankkiminen erittäin suurella todennäköisyydellä kannattamatonta. Investoinnin mallilaskelmien avulla yrittäjä voi selvittää investointinsa kannattavuuden. Konekustannuslaskentamallin saa esimerkiksi Työtehoseurasta. Laskelmaan voi tutustua internetissä sivulla www.tts.fi

Nykyisin metsätalouden hakkuista 95 prosenttia suoritetaan hakkuukoneilla. Loput 5 prosenttia hakkuista toteutetaan miestyönä. Pieniläpimittaisten metsien harvennukseen on kehitelty jo useiden vuosien ajan konekalustoa, josta osalla voidaan jo nykyisin urakoida kannattavasti. Ennen tällaisia konehankintoja yrittäjän on hyvin tarkasti laskettava investoinnin kannattavuus omakohtaisesti sekä selvitettävä yritystoimintansa parhaiten kannattava laajenemissuunta. Yleensä isompien koneinvestointien kannattavuus olisi saatava varmennettua urakointisopimuksilla luotettavien toimijatahojen kanssa. Ilman urakointisopimuksia tehty koneinvestointi sisältää liikaa epävarmuustekijöitä.

Investoinnit tulee suunnitella huolellisesti ennakoon. Työtä tulee olla tarjolla runsaasti ja työstä saatavan hinnan on katettava kustannukset. Investointiavustuksia haettaessa kaikkien tarvittavien lisävarusteiden on oltava selvillä.

6 Metsuriyrittäjän yritysmuodot

6.1 Yritysmuodon valinta

Yleisimmät ja tässä käsikirjassa kuvatut metsuriyrittämismuodot ovat **työosuuskunta, maatalouden sivuansiotointa ja ammatinharjoittaja toiminimellä**. Asiakkaan tai muiden yhteistyökumppaneiden kannalta yrittäjän yritysmuodolla ei ole käytännössä oleellista merkitystä. **Yritysmuoto tulee valita yrittäjäksi aikovan henkilön talviaikaisen työllisyyden ja toimeentulon, ammattitaidon ja muun hänen harjoittamansa tai suunnitteilla olevan yritystoiminnan mukaan.**

Työsuojelumääräykset mahdollistavat metsureiden itsenäisen työskentelyn tietyin edellytyksin. Yleensä metsuriyrittäjät toimivat töissään itsenäisesti yhden henkilön yrityksenä. Ainakin toiminnan alkuvaiheessa pitää harkita tarkasti lisätyövoiman tarpeellisuus. Isot urakat, joista yksi mies ei selviydy, on usein järkevintä hoitaa tekemällä yhteistyötä metsuri- tai muiden yrittäjien kanssa.

Toiminnan vakiinnuttua ja mahdollisesti laajetessa yrittäjä voi tarkistaa yritysmuotoaan sopivammaksi. Tässä käsikirjassa ei ole käsitelty yrittäjän työnantajavelvollisuuksia. Lisätietoja yritysmuodoista ja yrittäjän työnantajavelvollisuuksista löytyy paikallisista veroistoimistoista, TE-keskuksen yritysosastolta tai internetistä osoitteesta www.ytj.fi

6.2 Työosuuskunta

Viime vuosina Suomeen on perustettu runsaasti työosuuskuntia. Työosuuskunnat tarjoavat yhteistyökykyisille henkilöille työllistymismahdollisuuksia. Osuuskunta toimii yrittäjälounteisesti. Vaikka osuuskunnan jäsenen on toimittava yrittäjälounteisesti, hänet rinnastetaan palkansaajaksi, jos osuuskunnassa on yli seitsemän jäsentä. Tämä tulkinta oikeuttaa osuuskuntayrittäjän muiden palkansaajien tapaan mm. työttömyysturvaan hänen jäädessään työttömäksi.

Osuuskunnat saavat toimintaansa ainoastaan pienen perustamisavustuksen muiden yritysten tapaan. Toimintansa ne voivat rahoittaa ainoastaan urakointi- tai työsopimuksista saatavilla tuloilla. Urakointikohteita hinnoiteltaessa on tiedettävä työn hintaan lisättävät sivukulut. Tällöin työntekijä saa oman palkkansa tekemästään työstä ja työntekoon normaaliin tapaan liittyvät sosiaalikulut ym. yrityskulut tulevat hoidetuiksi osuuskuntien toimesta. Jäsenten on tiedostettava olevansa yrityksensä omistajia eli osuuskuntayrittäjiä. Muutoin osuuskunta ei voi toimia tehokkaasti ja tasapuolisesti jäseniään kohtaan.

Osuuskunnissa on oltava toimistonhoitaja, joka hoitaa laskutuksen palkanlaskennan ym. pape-rytöt. Toimistonhoitaja voi olla sivutoiminen tai kokoaikainen työtehtävien runsaudesta riip-puen. Osuuskunnat voivat myös ostaa kirjanpidon ulkopuoliselta toimijataholta. Jäsenet eivät voi itse hoitaa laskutusta, vaan se tehdään keskitetysti kirjanpitolain mukaan. Osuuskunnat vas-taavat vakuutusturvasta ja kaikkien työnantajavelvollisuuksien maksatuksesta. Osuuskunta-yrittäjä metsuri hoitaa oman veroilmoituksensa jättämisen verottajalle normaaliin palkansaaja tapaan. Veroilmoituksessa hän voi vaatia kilometri- ja päivärahavähennyksiä ajopäiväkirjan mukaan verotuksessa, jollei niitä ole sovittu hoidettavaksi osuuskunnan kautta. Osuuskuntamuotoiseen metsuriyrittäjään kohdistuva suurin riski muodostuu oikeasta tavasta hinnoitella oma työnsä.

Osuuskunnat voivat olla monialaisia tai keskittyneitä yhteen toimialaan. Metsurien olisi suositeltavaa liittyä monialaosuuskuntiin. Niiden kautta talviaikainen työllistyminen voisi olla helpompaa, ja osuuskunnan toimintaa ei vaikeuta kausivaihtelut.

Kainuussa on mm. kokemusta hyvin toimivista työosuuskunnista. Metsureita on ollut jäsenenä ainakin kolmessa työosuuskunnassa. Osuuskuntamuotoiset metsuriyrittäjät ovat olleet tyytyväisiä osuuskunnan toimintaan. Yhteinen asioiden hoito ja yhteistyö muiden osuuskuntayrittäjien kanssa on sujunut moitteettomasti. Yhteen osuuskuntaan voi kuulua metsureita laajaltakin alueelta (yli kuntarajan) ja olisi suositeltavaa, että metsurit keskittyisivät mm. Kainuun alueella muutamien osuuskuntiin. Markkinointi tehostuisi ja varamiesjärjestelmä olisi helpompi rakentaa. Kainuun kokemusten mukaan osuuskunta toimii parhaiten, jos jäsenet ottavat päävastuun työn markkinoinnista ja urakointisopimuksien laadinnasta osuuskunnan lukuun sekä työn tekemisestä sopimuksen mukaisesti.

Jäseneksi liittyminen

Suurin osa toimivista työosuuskunnista hyväksyy lisää jäseniä toimintaansa. Osuuskuntayrittäjäksi aikovan on kirjallisesti haettava jäsenyyttä. Ennen jäseneksi hakeutumista on selvitettävä osuuskunnan säännöt ja toimintaperiaatteet. Metsureiden olisi suositeltavaa hakeutua jäseniksi työosuuskuntiin, joissa on jo toimivia metsureita. Useissa osuuskunnissa on käytössä koeaika ennen jäseneksi hyväksymistä. Jäseneksi aikovan on varauduttava maksamaan liittymis- ja osuusmaksu. Ne ovat osuuskunnasta riippuen suuruudeltaan 215 – 340 euron luokkaa.

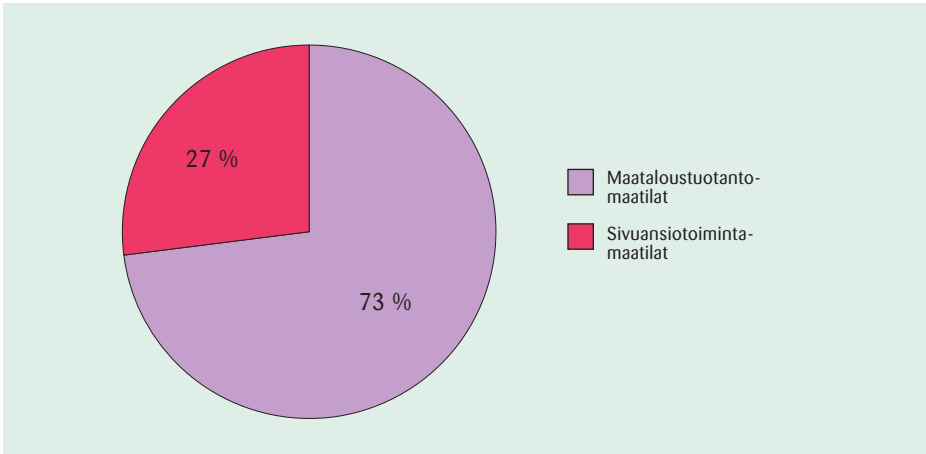
Osuuskunnan perustaminen

Ennen uuden työosuuskunnan perustamista on harkittava yhteistyötä olemassa olevien osuuskuntien kanssa. Pienet, liikevaihdoltaan vähäiset osuuskunnat ovat helposti kalliita jäsenistöilleen. Tämä voi helposti aiheuttaa kitkaa osuuskunnan sisällä sekä turhia, osaamattomuudesta johtuvia kustannuksia rutiinien puuttuessa. Metsurin työväliteistä ei kannata ostaa osuuskunnan nimiin verotuksellisista ja kunnossapitosyistä johtuen.

Työosuuskunnassa on oltava jäseniä vähintään seitsemän, ennen kuin jäsenet täyttävät työttömyysturvaehdot. Yleensä osuuskunnan perustamiseen liittyy työllisyyskoulutus, jonka aikana yritysidea hiotaan ja työosuuskunta perustetaan. Omaa työosuuskuntaa suunnittelevan kannattaa kerätä samanhenkisiä, ammattitaitoisia ihmisiä yhteen ja suunnitella alustavasti yritystoiminnan käynnistämistä. Tämän jälkeen voi olla yhteydessä omaan työvoimaneuvojaan, jonka kanssa täytetään työllisyyskoulutushakemus osuuskunnan perustamiskoulutuksesta. Työvoimatoimistot etsivät mahdollisesti vielä alkuvaiheessa puuttuvat koulutukseen hakeutujat. TE-keskuksen työllisyyskoulutusvastaava kilpailuttaa suunnitellun koulutuksen ja valitsee työllisyyskouluttajan. Kurssilaisten on oltava valmiita siirtymään koulutuksen ajaksi toiselle paikkakunnalle. Aina työllisyyskoulutusta ei voida järjestää kotipaikkakunnalle. Tietoja osuuskunnan toiminnasta ja perustamisesta löytyy mm. internetistä osoitteesta www.pellervo.fi

6.3 Maatalouden sivuansio toiminta

Suomi on Euroopan maaseutuvaltaisin maa (EU-säännösten mukaan esimerkiksi koko Kainuu luokitellaan maaseuduksi). Ruuan ja puun tuotanto ovat pitäneet koko maan laajasti asuttuna.

Yleisin maatilojen sivuansioimintamuoto on palvelut. Tilanne vuonna 2001. Lähde: Maa ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus.

Suomessa toimii vielä noin 80 000 maatilaa. Maatilojen toiminnassa on tapahtunut suuria muutoksia Suomen liittyttyä Euroopan unionin jäseneksi. Maataloustuotteiden hinnat ovat romahtaneet ja lisääntyneestä maatalouden tukitasosta huolimatta tilojen kannattavuus on alentunut selvästi. Maatilayrityksen kannattavuutta etsitään mm. suurentamalla tilakokoa, erikoistumalla esimerkiksi luomutuotantoon, verkostoitumalla toisten tilojen kanssa koneiden yhteiskäytössä ja tekemällä maataloustuotteiden yhteishankintoja. Kaikilla tiloilla ei ole riittäviä edellytyksiä maatilayrityksen kannattavuuden turvaamiseksi. Toisaalta tila ympäristöineen voi olla viihtyisä asuinpaikka ja sivutoimisesti mm. aiemmin tehtyjen investointien vuoksi kannattava viljellä. Tällaisissa tilanteissa kannattaa harkita **löytyykö yrittäjille työtä tilan ulkopuolelta, vai voitaisiinko maatilan yritystoimintaa kehittää kannattavammaksi maatalouden sivuansioiminnalla**. Metsuriyrittäminen on hyvin monille tiloille soveltuva lisäansioden hankkimismuoto, joka ei vaadi suuria investointeja.

Verotus ja kirjanpito

Maatilayrittäjät voivat harjoittaa metsuriyrittäjyyttä maatalouden sivuansioimintana tietyn edellytyksin. Verottajan mukaan ehdottomia sääntöjä siitä, milloin toiminta on EVL:n (elinkeinoverolain) ja MVL:n (maalousverolain) mukaan verotettavaa, ei ole mahdollista luoda. Maatilaverotuksen käsikirjassa asiaa ratkaistaan sen mukaan kuinka laajaa toiminta on. Sivuanisioiminnan liikevaihto ei saisi ylittää varsinaisen maatalouden liikevaihtoa, eikä siihen saa olla palkattuna erillistä työvoimaa tai sidottuna merkittävää erillistä pääomapanosta. Verovelvollisen omalla näkemyksellä on rajatapauksissa suuri merkitys. Tästä tulkinnasta ei ole kovin paljon verovalituksia olemassa, mikä näyttäisi viittaavan verovelvollisyyteen suhtautumiseen rajatapauksissa. Jos toiminnan laajuuden epäillään ylittävän edellä kuvatut ehdot, kannattaa perustaa maatilayrityksen rinnalle ammatinharjoittaja-toiminimiyrittäminen ja toiminta kuvataan kohdassa 6.4.

Metsuriyrittämisen tuloveroilmoitus tehdään maatalousverotuksen yhteydessä. Tulot ja menot liitetään maatalouden kirjanpitoon normaaliin kassaperusteiseen tapaan ja ilmoitetaan verottajalle maatalouden verolomakkeella 2.

Ennakkoverot

Uuden yritystoiminnan vaikutukset tulee huomioida hyvissä ajoin ennakkoiden maksun yhteydessä. Ennakkoiden määriä voidaan verovuoden aikana verottajan suostumuksella korottaa, alentaa tai kokonaan poistaa tilanteen niin vaatiessa. Tärkeintä on hoitaa veroseuraamukset ajoissa niin, ettei yllättäviä tilanteita pääse syntymään.

Laskutus

Laskutus tapahtuu työstä tehdyn **urakointisopimuksen mukaisesti**. Metsuriyrittäminen on palveluyrittämistä, jonka arvonlisäverokanta on 22 prosenttia. Yrittäjän on aina kannattavaa olla arvonlisäverovelvollinen. Kaikkiin laskuihin tulee huomioida oman palkan lisäksi sivukulut, matkat ja liittää arvonlisävero-osuus. Työn hinnoittelua käsitellään tarkemmin kohdassa 8 Työmaan hinnoittelu.

Sivutoimintayrittämisen laskutus on periaatteiltaan samanlaista, kuin maataloudessa yleensäkin. Laskuihin on merkittävä vähintään: Y-tunnus (ly-tunnus), yrityksen yksilöintitiedot eli osoite ja muut yhteystiedot, erittely työn hinnasta ja alv.-osuus sekä kuvaus laskutusperusteesta (esim. kuvat, tehdyt työt, viite urakointisopimukseen), arvonlisäverovelvollisuudesta kertova merkintä (alv. rek.) ja eräpäivä. Lisäksi laskuihin olisi liitettävä voimassa oleva ennakkoperintärekisteriotte, koska kyseessä on palveluyritys. Ennakkoperintärekisteriotetta ei tarvitse liittää laskuihin, jos se on annettu asiakkaalle urakointisopimuksen liitteenä.

Vakuutukset

Maatalousyrittäjällä on **MYEL-** ja **MATA-**vakuutukset, jotka kattavat hänen yrittäjäeläkkeensä ja tapaturman aikaisen toimeentulon. Jos sivuyritystoiminta nostaa tilan tuottoa oleellisesti on MYEL- ja MATA-vakuutukset korjattava oikean suuruisiksi. Lisäksi maatalousyrittäjällä tulisi olla ainakin **kolmannelle osapuolelle aiheutetun vahingon vastuuvakuutus**. Verottajan rinnastessa maatalouden ohessa harjoitettava yritystoiminta omaksi EVL-alaiseksi toiminnaksi on yrittäjän hankittava lisäksi YEL-vakuutus. Vakuutusturvansa riittävyyden voi tarkastuttaa maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiamiehellä ja vapaaehtoisten vakuutusten osalta vakuutusyhtiöissä. Lisätietoja saa mm. internetistä osoitteesta www.etk.fi sekä vakuutusyhtiöiden sivuilta.

Verosuunnittelu

Matkojen ja päivärahojen vähennysoikeudet kannattaa hyödyntää verotuksessa. Työosuuskuntayrittäjämetsurit saavat metsurin työvälinevähennystä hyväkseen verotuksessa. Muut metsuriyrittäjät voivat vähentää työvälinekustannukset verotuksessa todellisten kulujen perusteella. Jos yritystoimintaan on kirjattu lava- tai pakettiauto sen polttoainekuluista voidaan vähentää alv. Maatalousyrittäjät voivat halutessaan hakeutua kuukausimenettelyyn arvonlisäverotuksen osalta. Jos maatilyrittäjä ei voi toiminnan laajetessa jatkaa metsuriyrittäjyyttä maatalouden sivuansiona, voi hän siirtää maatalouteen kirjatun tarvittavan kaluston uuteen yritykseen ilman veroseuraamuksia.

Maatalouden sivuansioitoiminnan investointiavustukset

Tilansa toimintaa monipuolistava maatilayrittäjä voi hakea tukea yritystoiminnan aloittamiseen, kehittämiseen tai laajentamiseen. Harjoitettavalle yritystoiminnalle ei ole asetettu minimikoko-vaatimusta. Yrityskohtaisen tuen saamisen perusedellytys on, että hakijalla on koulutuksensa tai työkokemuksensa kautta hankittu riittävä ammattitaito tuettavan yritystoiminnan harjoittamiseen. Tukea haetaan TE-keskuksen maaseutuosastolta. Yritystoiminnan investointeihin, kehittämiseen ja käynnistämiseen tukea haetaan maa- ja metsätalousministeriön lomakkeella nro 57305. Lisätietoja saa internetosoitteesta www.lande2000.fi

Metsätalouden yritystoimintaan tukea voi hakea esimerkiksi silloin, kun suunnittelee ensiharvennuksiin tarkoitetun pienharvennuskaluston hankintaa. Tuesta on oltava rahoituspäätös ennen kaluston hankintaa. Tuki tilitetään maksettuja kuitteja vastaan. Lisäkaluston hankinnan yhteydessä tulee selvittää verottajalta, voidaanko toimintaa jatkaa edelleen maatalouden lisäansiona vai onko rinnalle perustettava uusi yritys.

6.4 Toiminimi Ammatinharjoittaja

Toiminimi Ammatinharjoittaja -yrityksen perustajan tulee tiedostaa metsuriyrittäjyyden kausiluonteisuus. Tämän takia metsuriyritystoimintaan on suositeltavaa kehittää muutakin ansiotoimintaa ennen toiminnan aloittamista.

Esimerkiksi uusille yrittäjille tarkoitettuja avustuksia (starttirahaa) ei välttämättä myönnetä kaik-

Metsuriyrittäjän tulee kartoittaa muut yritystoimintamahdollisuudet, joita voi olla mm. kesämökkien rakentaminen pyöröhirrestä.

kien työvoimatoimistojen alueella työn kausittaisuuteen vedoten pelkän metsuriyrittämisen perusteella. Vastaanotettaessa ennakkoperintärekisteriote tulee tietää, ettei voi palata heti yritystoiminnan päätyttyä työttömyysturvan piiriin. Yritystoiminnan on oltava pääsääntöisesti keskeytyneenä todistettavasti yli kuuden kuukauden ajan ennen työttömyysturva-aoikeuden muodostumista.

Muuta ansiotoimintaa voi olla esimerkiksi metsäyrittäminen (metsänomistaminen), eräopas-palvelutoiminta, hirsirakentaminen, kenttäsaahas, pilkkeiden myynti yms. palveluyrittäminen. Joillakin alueilla on myös mahdollista hakeutua työttömyysturvan piiriin kausiyrittäjyyteen vedoten, jolloin työttömyysturvan saa heti luonnonolosuhteiden katkaistessa yritystoiminnan.

Ammatinharjoittajayrityksen perustaminen

Yrityksen perustaminen on nykyisin nopeaa ja yksinkertaista. Kaikista yrityksen perustamiseen liittyvistä ilmoituksista selviää täyttämällä yritys- ja yhteisötietojärjestelmän mukaisen perustamisilmoituksen (lomake Y 3 yksityisen elinkeinonharjoittajan perustamisilmoitus). Sellaiset henkilöt, joilla on jo Y-tunnus (aik. ly-tunnus) olemassa ilmoittavat yrityksen perustamisen muutosilmoituslomakkeella (Y 6). Näitä ilmoituksia ja täyttöohjeita saa internetistä osoitteesta www.ytj.fi tai paikkakunnan verotoimistosta. Yrityksen toiminta voi alkaa heti kun perustamisilmoituslomake on jätetty verotoimistoon.

Pakolliset ja muut vakuutukset otetaan vakuutusyhtiöstä (eläkevakuutusyhtiö) heti yritystoiminnan alettua tai viimeistään 6 kk kuluttua yritystoiminnan alkamisesta. Vakuutuksista tarkemmin ao. kohdassa.

Tuloverotus

Toiminimiyrittäjät jaetaan ammatinharjoittajiin ja liikkeenharjoittajiin. Metsuriyrittäjät ovat ammatinharjoittajia, jollei yritykseen palkata työvoimaa tai ei harjoiteta sellaista liitännäisyrittäjätoimintaa joka tekisi toiminimiyrityksestä liikkeenharjoittajan. Ammatinharjoittajan veroilmoitus jätetään verohallinnon lomakkeella 5. Pääverolomakkeena täytetään veroilmoituslomake 1. Ammatinharjoittajan ei tarvitse jättää tuloslaskelma-, tase- yms. liitelomakkeita. Yrityksen kirjanpito voi olla yhdenkertainen ja se on maksuperusteinen.

Ammatinharjoittajan, jolla on yhdenkertainen kirjanpito, tilikausi on aina kalenterivuosi. Normaali ammatinharjoittajan tilikausi on 12 kuukautta (1.1. – 31.12.). Jos ammatinharjoittaja pitää kahdenkertaista kirjanpitoa, hänen tilikautenaan voi olla muukin jakso kuin kalenterivuosi, esim. 1.6.– 31.5. Jos yritys perustetaan kesken vuotta, tilikausi voi siinä tapauksessa olla lyhyempi tai pidempi kuin 12 kuukautta, mutta enintään 18 kuukautta. Ensimmäisen tilikauden päättymispäivä ilmoitetaan perustamisilmoituslomakkeen yhteydessä.

Ennakkoperintärekisteröinti ja ennakkoverot

Täytettäessä yrityksen perustamisilmoituslomaketta hakeudutaan samalla ennakkoperintärekisteriin. Lisäksi lomakkeella arvioidaan yrityksen mahdollinen liikevaihto ja arvioitu verotettava tulo ennakon määrittämistä varten. Verotoimisto määrää ennakkoveron yleensä yrittäjän esittämän oman arvion perusteella, jonka jälkeen lähetetään yrittäjälle tilillepanokortit ennakkoverojen maksamista varten. Ennakkoverojen eräpäivä on aina kuukauden 23. päivä. Maksuunpantu ennakkoveron määrä vaikuttaa kuukausierien lukumäärään (2 – 11 kpl).

Arvonlisäverotus

Metsuriyrittäminen on palveluyrittämistä, jonka arvonlisäverokanta on 22 prosenttia. Yrittäjä, joka on alv-velvollinen voi vähentää hankkiemiinsa tavaroihin ja palveluihin sisältyvän arvonlisäveron kokonaisuudessaan suoraan alv-tilityksissä. Muussa tapauksessa yrittäjä saa hyödykseen arvonlisäverosta vain henkilökohtaisen veroprosentin määrittelemän osuuden tuloverotuksessa. Tämän vuoksi metsuriyrittäjän kannattaa hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi.

Liikevaihdon ylittäessä 8 500 €, yrittäjä muuttuu automaattisesti alv-velvolliseksi. Liikevaihtoon luetaan paitsi tavaroiden ja palveluiden verolliset myynnit myös eräät arvonlisäverottomat myynnit, kuten vientimyynnit ja myynnit toiseen EU-maahan. alv-velvolliseksi ilmoittaudutaan yrityksen perustamisilmoituksen yhteydessä täyttämällä lomakkeella kysytyt tiedot. Arvonlisäverorekisteriin päässyt yritys voidaan poistaa rekisteristä aikaisintaan siitä päivästä lähtien, jolloin asiaa koskeva kirjallinen hakemus on toimitettu verotoimistoon.

Yrittäjällä on mahdollisuus hakeutua vapaaehtoisesti arvonlisäverovelvolliseksi, vaikka yrittäjän liikevaihto on enintään 8 500 € kalenterivuodessa. Hakeutunut merkitään arvonlisäverovelvolliseksi tätä koskevan ilmoituksen saapumispäivästä alkaen.

Arvonlisäverosta annetaan kuukausittain valvontailmoitus verottajalle. alv tilitetään ja valvonta-ilmoitus jätetään verottajalle kohdekuukautta seuraavan toisen kuukauden 15. päivä eli esim. helmikuulta suoritettava vero on tilitettävä valtiolle huhtikuun 15. päivä. Maksuautomaatilla tai internetin kautta maksettaessa on aina annettava viite- ja viestitiedot.

Veron maksun myöhästyessä verovelvollisen on oma-aloitteisesti maksettava veronlisäystä. Veronlisäys lasketaan jokaiselle verolle erikseen ja lisätään kunkin veron määrään maksettaessa. Veronlisäyksestä on säädetty vähimmäismäärä, joka löytyy vero-ohjeista.

Vakuutukset

Yrityksen perustamisilmoituksen lisäksi yrittäjän on huolehdittava yrityksensä vakuutusturvasta. Tämä edellyttää vakuutusyhtiön kanssa asiointia. Yrityksen vakuutukset koostuvat pakollisista lakisääteisistä vakuutuksista ja vapaaehtoisista toimintaa turvaavista vakuutuksista.

Yksin yrityksessään toimivalla ainoa pakollinen vakuutus on **yrittäjäeläkevakuutus (YEL)**. YEL-vakuutus on otettava vakuutusyhtiöstä kuuden kuukauden kuluessa yritystoiminnan aloittamisesta. YEL-vakuutusmaksu esimerkiksi vuonna 2001 on 21 prosenttia yrittäjän työtulosta. Työtulon vahvistaa eläkelaitos yrittäjän hakemuksen perusteella. Yrittäjän työtulo määritetään sen mukaan, kuinka paljon palkansaaja saisi palkkaa vastaavasta työstä. Lisäksi siinä otetaan huomioon yrittäjän riski työtuloa alentavana tekijänä. Eläkemaksun pohjana oleva työtulo ei siis määräydy suoraan yrityksen voiton eikä yrittäjän verotettavan tulon mukaisesti. Yrittäjän mahdollinen työttömyysturva (kausiyritystä tai yritystoiminnan lopetus) määräytyy määritetyn työtulon perusteella ansiosidonnaisesti. Aloittava yrittäjä saa toiminnan ensimmäisen 48 kuukauden ajan 25 prosentin alennuksen YEL -vakuutuksesta, jos hän ei ole aiemmin saanut alennusta.

Metsuriyrittäjällä on oltava lisäksi toimintaa turvaavina vakuutuksina **tapaturmavakuutus** ja **kolmannelle osapuolelle aiheutetun vahingon vastuuvakuutus**. Metsuriyrittäjän tapaturmavakuutus esimerkiksi vuonna 2001 on 6,629 prosenttia työtulosta.

Kaikki vakuutuksista aiheutuvat kustannukset on laskettava osaksi yrittäjätyön hintaa, joten vähäistä riskiä kattavaa vakuutusturvaa ei kannata ylläpitää. Jos yritystoiminnan sivukulut muodostuvat suuriksi yrittäjän urakansaantimahdollisuudet huonontuvat tai hänen ansiotasonsa laskee. Vakuutusmaksut saa vähentää verotuksessa, joten yrityksen ei kannata säästää yrityksen toiminnan kannalta oleellisten vakuutuksien ottamisessa. Lisätietoja saa mm. internetistä osoitteesta www.etk.fi sekä vakuutusyhtiöiden sivuilta.

Laskutus

Laskutus tapahtuu työstä tehdyn **urakointisopimuksen mukaisesti**. Laskutettavan urakkahinnan on sisällettävä kaikki toiminnan oleelliset kulut, vrt. maatalousyrittäjän laskutus. Työn hinnoittelua käsitellään tarkemmin kohdassa 8 Työmaan hinnoittelu.

Yrityksen laskuihin on merkittävä vähintään Y-tunnus (ly-tunnus), kaupparekisterinumero (jos on hakeutunut), yrityksen yksilöintitiedot eli osoite ja muut yhteystiedot, erittely työnhinnasta ja alv-osuus sekä kuvaus laskutusperusteesta (esim. kuviot, tehdyt työt, viite urakointisopimukseen), arvonlisäverovelvollisuudesta kertova merkintä (alv.rek.), eräpäivä ja lisäksi laskuihin on liitettävä voimassa oleva ennakkoperintärekisteriote, koska kyseessä on palveluyritys. Yleensä ennakkoperintärekisteriote olisi annettava asiakkaalle jo urakointisopimuksen liitteenä, jolloin sitä ei enää tarvitse liittää laskuihin.

Verosuunnittelu

Metsuriyrittäjän verovähennykset perustuvat todellisiin, kuitilla todistettaviin kuluihin myös työvälinekustannusten osalta. Kaikki yrittäjän työssä tarvittavat työvälineet tulee kirjata yritystoiminnan kalustoksi. Konekaluston menojäännöksestä voidaan suorittaa vuosittain 25 prosentin poisto, joka voidaan vähentää verotuksessa verotettavasta tulosta. Pienkalusto voidaan poistaa kertapoistona.

Työvälineiden ja niissä käytettävien polttoaineiden hintaan kuuluvat arvonlisäverot saa vähentää verotuksessa heti täysimääräisesti. Yritystoimintaan kirjatun auton tulee olla lava- tai pakettiauto, jotta alv-vähennykset voidaan tehdä hankintahinnasta ja käytetyistä polttoaineista. Nykyisin ammatinharjoittajat ovat oikeutettuja matkakulu- ja päivärahavähennyksiin.

Talviaikainen työttömyysturva

Suomessa toimii ammatinharjoittajille ja yrittäjille tarkoitettuja työttömyyskassoja (mm. METO, AYT). Yrittäjien työttömyyskassan on rahoitettava maksetuista työttömyyskorvauksista 5,5 prosenttia omilla tuotoillaan. Loppuosa työttömyyskorvauksista maksetaan valtion varoista, joten yrittäjien työttömyyskassojen talous on vakavaraisella pohjalla. Maksettava työttömyysturva määräytyy maksetun YEL-vakuutuksen pohjalta eli se on palkansaajaan rinnastettava ansiosidonnainen työttömyyskorvaus.

Yrittäjällä on oikeus päivärahaan yrittäjien kassasta, kun hän täyttää yrittäjän työssäoloehdon joka on 24 kk. Palkansaajasta yrittäjäksi siirtävällä henkilöllä on yleensä 18 kk jälkisuojaa tai 6 kk mittainen hyvitys työttömyysturvaansa, joka oikeuttaa hänet työttömyyspäivärahaan entisen palkkatulonsa perusteella. Jos uusi yrittäjä siirtyy yrittäjäkassan jäseneksi heti kun yritystoiminta alkaa, hän voi kerätä täyden yrittäjän työssäoloehdon jälkisuojan aikana.

Yrittäjä voi saada työttömyyskorvausta, jos yritystoiminta on kokonaan päätynyt tai keskeytynyt yli neljän kuukauden ajaksi. Yritystoiminta voi päättyä myynnin, konkurssin tai lopettamis päätöksen vuoksi. Yrittäjä on oikeutettu päivärahaan siltä ajalta, kun hän on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi kotipaikkakuntansa työvoimatoimistoon.

Luonnonolosuhteiden vuoksi keskeytyneen yritystoiminnan työttömyysturvaoikeudesta ei ole olemassa selviä yksiselitteisiä ohjeita. Työministeriö suosittelee, että yritystoiminnan olisi oltava keskeytynyt vähintään 6 kk:n ajaksi ennen kuin työttömyysturvaa voitaisiin maksaa. Kalastajat, torikauppiat ja turveurakoitsijat ovat ainakin osassa maata oikeutettuja luonnonolosuhteiden vuoksi yrittäjän työttömyysturvaan. Pohjois-Suomessa metsuriyrittäjän toimintakauden katkaisevat luonnonolosuhteet 4 – 6 kk:n ajaksi. Ainakin Kuusamossa metsuriyrittäjille on maksettu talviaikaan työttömyyskorvausta kausiyrittäjyysperusteella. Päätöksen työttömyysturvaoikeudesta tekevät työvoimatoimistokohtaiset työvoimatoimikunnat. Ne antavat työttömyysturvasta esteettömyyslausunnon joka oikeuttaa yrittäjäkassan maksamaan työttömyyskorvausta.

Työvoimatoimikuntien (työvoimatoimistokohtaisia) tekemistä mahdollisista kielteisistä metsuriyrittäjien työttömyysturvaa koskevista päätöksistä olisi valitettava työttömyysturvalautakuntaan. Valituksien myötä työttömyysturvalautakunta (Helsinki) joutuisi täsmentämään kausiyrittäjän työttömyysturvaa koskevia säädöksiä ja mahdollisesti päätökset muuttuisivat myönteisiksi. Lisätietoja saa mm. internetistä osoitteesta www.ayt.fi

7 Yrittäjän vastuut työn toteuttamisessa

7.1 Vastuut urakanantajan kanssa tehtävissä sopimuksissa

Metsuriyrittäjän töistä laaditaan aina kirjalliset urakointisopimukset, joista käy ilmi mitä on sovittu ja miten on sovittu. Myös urakointiin liittyvät aliurakointisopimukset tulee tehdä kirjallisesti samalla periaatteella. Tällöin on huolehdittava siitä, että urakanantajan vastuut esim. työturvallisuusmääräyksistä tulevat noudatetuiksi. Urakointisopimukset on syytä laatia yleisesti hyväksytyin mallin (liite 2 ja 3) mukaisina. Jo vähäiset sanamuotojen muutokset voivat muuttaa asian tulkitsemista oleellisesti.

Metsuriyrittäjän toimintaan liittyvät vastuut ovat yleensä sopimusvastuita tai vastuuta sopimus-suhteen ulkopuolelta (tuottamusperusteinen vastuu). Jotkut vastuut, kuten työturvallisuusvas-tuu, voivat jakautua kumpaankin päätyyppiin.

Sopimusvastuu on voimassa vain sopijapuolten välisessä suhteessa (urakointisopimus) lain, sopimustekstin ja yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden perusteella. Sopimusvastuu toteutuu sopimuskumppanin vaatiessa sopimusehtojen mukaista suoritusta (lasku). Ellei työsuoritus vastaa sopimusta, sopimuskumppanin on viipymättä ilmoitettava asiasta (rekламаatio), sopimuskumppani voi vaatia sopimuksen purkamista, sovittelamista ja/tai vahingonkorvausta toiselta osapuolelta sopimuksessa sovitun ajan kuluessa (esimerkiksi yksi kuukausi tai jotain muuta). Urakointisopimuksissa on oltava aina mm. ylivoimaisen esteen ehto, siinä määritetään toiselle osapuolelle kohtuuton, ennalta arvaamaton taloudellinen este sopimuksen purkamisen perusteeksi.

Sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa on kysymys tuottamusvastuusta. Tuottamuspe-rusteinen korvausvastuu syntyy, kun joku loukkaa tahallisesti tai huolimattomuudella yleistä huolellisuusvelvollisuutta ja aiheuttaa toiminnallaan toiselle vahinkoa. Vastuuta säätelee yleisla-kina vahingonkorvauslaki.

7.2 Vastuut aliurakoitsijan kanssa tehtävissä sopimuksissa

Pääurakoitsijan on varmistettava, että hänen työpaikallaan (urakointikohteessa) työtä teettävät ulkopuoliset työnantajat (aliurakoitsijat) ja siellä olevat työntekijät (aliurakoitsijan työntekijät) ovat saaneet tarvittavat tiedot ja ohjeet työnaikaisista työpaikan vaaratekijöistä ja terveyshai-toista. Työpaikan haltijana olevan työnantajan (pääurakoitsija) tulee huolehtia tarpeellisen tie-don antamisesta ulkopuolisten työntekijöiden työnantajalle ja varmistaa, että riittävät ohjeet on annettu työntekijöille.

Jos metsuriyrittäjä (urakanantaja) on huolehtinut urakointisopimuksen tekemisen yhteydessä riittävien työmaaohjeiden antamisesta, hän ei ole vastuussa itsenäisen aliurakoitsijan työsuoje-luvelvoitteista. Metsuriyrittäjää ei voida myöskään rinnastaa vahingonkorvauslain mukaiseksi työnantajaksi esim. lähikuljetuksen aliurakoinnissa, joten hänen vastuunsa on vain edellä kuvattu urakanantajan vastuu. Metsuriyrittäjän on huolehdittava siitä, että hän voi tarpeen vaa-tiessa todistaa antaneensa riittävät työmaaohjeet välttääkseen vahingonkorvausvastuun.

Vastuiden määräytymistä havainnollistetaan seuraavassa esimerkissä:

Metsuriyrittäjä ja metsänomistaja ovat tehneet urakointisopimuksen puunkorjuusta. Metsuriyrittäjä ostaa urakkaan kuuluvan lähikuljetuksen aliurakointina. Hakkuukohte sijaitsee noin kilometrin päässä yleisestä tiestä ja välivarasto joudutaan tekemään kolmannen osapuolen maalle. Lähikuljetusreitillä varrella sijaitsee puhelinlinja. Palstalle ei ole tieoikeutta, mutta sinne johtaa talvikorjuukelpoinen tieura. Metsänomistaja tekee puukaupan yhtiön kanssa puusta eli metsuriyrittäjä (pääurakoitsija) ei ole puutavaran haltija missään vaiheessa.

Metsuriyrittäjä tekee sovitut hakkuut, mutta jättää puutavaran liputtamatta. Liputtamaton puutavara on ajettava sulan maan aikaan, jotta puut eivät häviäsi lumen alle. Syksy on poikkeuksellisen sateinen ja lähikuljetus joudutaan tekemään ennen maan routautumista ja lumen tuloa. Tämän seurauksena välivarastoalueen metsään syntyy koneen jättämät ajourat ja kyseisen tilan omistaja riitauttaa asian (kolmas osapuoli).

Puutavaran omistaja on päävastuussa toiminnasta ja ensisijaisessa korvausvastuussa sopimussuhteen ulkopuoliseen vahingonkärsijään eli naapuritilan omistajaan nähden. Korvaus määräytyy vahingonkorvauslain mukaan. Tilanteessa, jossa palstalle ei ole kulkuoikeutta ja välivarasto joudutaan sijoittamaan toisen maalle, ei tulisi luottaa suulliseen sopimukseen, vaikka se on usein nopein tapa. Riitatilanteissa on vaikea todistaa mitä on sovittu ja mitä mahdolliset jo ennalta sovitut korvaukset kattavat sekä mikä on normaali toiminnasta aiheutuva ennalta arvattava vahinko sopimuksen tekohetkellä. Jos tien käytöstä ja varastoalueesta ei päästä sopimukseen vapaaehtoisesti, metsänomistaja voi hakea tietoimitusta tai poikkeuslupaa kunnan tielautakunnalta. Luvan saaminen virkateitse kestää parhaassakin tapauksessa useita kuukausia.

Metsuriyrittäjä on sopimusvastuussa vahingosta metsänomistajaan nähden. Vaikka sopimuksessa ei olisi mainittu erikseen puutavaran liputtamista, olisi metsuriyrittäjän tullut näin tehdä, koska hänen tiedossaan oli leimikon talvikorjuuajankohta. Ensisijaisesti vahingon korvaa metsänomistaja, mutta hän voi riitauttaa asian metsuriyrittäjän tai koneyrittäjän kanssa näin halutessaan. Tässä tapauksessa metsuriyrittäjä on koneyrittäjää enemmän vastuussa, koska väärä lähikuljetusajankohta määräytyi hänen toimintansa johdosta.

Metsuriyrittäjän on muistettava antaa oleelliset työmaaohteet koneyrittäjälle urakointisopimusta tehtäessä. Maaston kantavuudesta eli ajourista ja tiestöstä normaalitilanteessa vastaa koneyrittäjä. Metsuriyrittäjän on sopimuksen tekohetkellä varattava koneyrittäjälle riittävästi aikaa lähikuljetukseen niin, että se voidaan tehdä asiaan soveltuvana ajankohtana. Myös muut työn tekemiseen liittyvät oleelliset asiat on muistettava ilmoittaa koneyrittäjälle, kuten alueella olevat puhelinlinjat sekä mahdolliset metsälätkökohteet. Ne on merkittävä urakointisopimuksen mukana olevaan karttaan ja maastoon kuitunauhalla.

Kuvattu esimerkki on käytännön elämistä, ja siitä ei ole olemassa oikeuden päätöstä. Esimerkkiä ei voida käyttää syntyneen riitatilanteen ratkaisumallina, vaan sitä tulee lukea riitatilanteita ennaltaehkäisevänä käytännön toimintamallina.

8 Työmaan hinnoittelu

8.1 Riski ja sivukulut työn hinnoittelussa

Työn hinnoittelu on metsuriyrittämisessä vaativa tehtävä. Työn hinta on voitava aina määrittää asiakkaalle etukäteen ja työstä tulee laatia kirjallinen tarjous ja urakointisopimus. Niissä määritetään työn hinta, arvio työn alkamis- ja loppumisajankohdasta ym. toiminnan kannalta oleelliset asiat. Lisäksi tarjouksessa ja urakointisopimuksessa tulee sopia Kemera – tuki riskin kantamisesta eli toimintaan kohdentuvasta sopimusriskistä. Mikään toimijataho ei voi olla etukäteen varma tuen saamisesta, vaan laadukkaassa asiakaspalvelussa on aina sovittava kuka kantaa riskin tukien saamisesta.

Metsuriyrittäjän pitää ottaa huomioon työn hinnoittelussa työn vastuullisuus ja yrittäjäriski. Työn hinnoittelussa voidaan käyttää apuna ja ohjenuorana voimassa olevaa metsäalan töiden hinnoittelua koskevaa materiaalia (metsäalan palkkauksen koulutusaineisto). Työn hinta on aina osattava perustella asiakkaalle ja myös toimintaan liittyvä asiakaspalvelua parantava toimintariski (sopimusriski) pitää hinnoitella työn hintaan. Jossakin tilanteessa **yrittäjäriski** voi purkautua, mutta **ammattitaitoiselle yrittäjälle näin käy erittäin harvoin**.

Sivukuluprosentin tulee sisältää kaikki yritystoiminnan **sivukustannukset**. Matkakustannuksiin ei lisätä sivukuluja, vaan sivukulut lasketaan yrittäjän oman tulon päälle. Metsuriyrittäjän sivukulukerroin voi vaihdella esimerkiksi 1,5:n ja 1,7:n välillä. Sivukustannukset koostuvat lakisääteisistä kuluista (pakolliset vakuutukset) ja yrityskohtaisista sivukuluista (mm. kirjanpito, yritys-kohtainen riski). Jos metsuriyrittäjä käyttää sivukulukertoimeen 1,7:ää, sen tulisi kattaa hyvin suunnitellun yritystoiminnan kulut. Sivukuluprosentin tarkka laskeminen ei ole helppoa ja siihen on muistettava lisätä aina yritysrisi. Tärkeintä on määrittää työhintaan kuuluvat sivukulut riittävän suurina ja pitää työn tuottavuus hyvän suunnittelun avulla kilpailukyisenä.

OSUUSKUNTAYRITTÄJÄMETSURIN URAKOINTIHINNAN RAKENNE

Esimerkki vuoden 2002 tasossa, euroa/tunti

	Hakkuu		Taimikon harvennus ja perkaus		Istutus ja kylvyöt	
	€/h	%	€/h	%	€/h	%
Kokonaispalkka, €/h	12		12		8,4	
Sahakorvaus, 30 %	-3,6		-3,6		0	
Peruspalkka, €/h	8,4	8,4		8,4		
Palkan lisät:						
Lomakorvaus	1,13	13,5	1,13	13,5	1,13	13,5
Verotettava palkka, €/h	9,53		9,53		9,53	
Muut työntekijälle kustannettavat verottomat palkanlisät:						
Päivittäiset matkat						
Turvavarusteet						
Työntekijän palkkauskulut yhteensä, €/h	9,53		9,53		9,53	
Palkan sivukulut:						
LEL/TEL	1,66	17,4	1,66	17,4	1,66	17,4
Sotu	0,28	2,95	0,28	2,95	0,28	2,95
Työterveyshuolto	0,02	0,2	0,02	0,2	0,02	0,2
Työttömyysvakuutus	0,07	0,7	0,07	0,7	0,07	0,7
Tapaturmavakuutus	0,72	7,60	0,20	2,10	0,20	2,10
Ryhmähenkivakuutus	0,01	0,085	0,01	0,085	0,01	0,085
Työnantajan vastuuvakuutus	0,06	0,6	0,06	0,6	0,06	0,6
Sairasajan palkka	0,00		0,00		0,00	
Sivukulut yhteensä, €/h	2,82	29,54	2,29	24,035	2,29	24,035
Palkka + sivukulut yhteensä + sahakorvaus, €/h	15,95		15,43		11,83	
Yleiskulut, jotka osuuskunta hoitaa	1,43	15	1,43	15	1,43	15
Veroton myyntihinta	17,38		16,86		13,26	
Arvonlisävero, 22 %	3,82	22	3,71	22	2,92	22
Verollinen myyntihinta, €/h	21,20		20,56		16,17	

Kokonaispalkasta vähennetään sahakorvaus (30 – 40 %) ja saadaan peruspalkka. Lähtökohtana on, että sahakorvaus on 30 prosenttia kokonaispalkasta. Työntekijän halutessa suuremman sahakorvauksen palkan maksamisen lähtökohdaksi hänen on haettava siihen lupa verottajalta. Työnantaja (osuuskunta) ei saa omaehtoisesti käyttää suurempaa sahakorvausta.

Peruspalkkaan lisätään ensiksi lomakorvaus ja sen jälkeiseen lukuun lähdetään laskemaan työnantajan sivukuluja. Myös yleiskulut, 15 prosenttia (osuuskuntaprosentti), on laskettu lomakorvauksen jälkeisestä luvusta, joka on 9,53 €.

Yllä olevaa taulukkoa käytetään apuna työn sivukulukerrointa määrittettäessä. Taulukon mukainen työn sivukulukerroin on esimerkiksi hakkuutyössä 1,45 eli kokonaispalkan mukaiset lisät ennen arvonlisäveroa saadaan kertomalla kokonaispalkka 1,45:llä. Oheisen taulukon mukaisesta työn sivukulusta puuttuu mm. mahdollinen sairausajan palkka, ensiapu ja turvavarusteet sekä työn hinnoittelun riski (tarjouksen ja urakointisopimuksen laadinta).

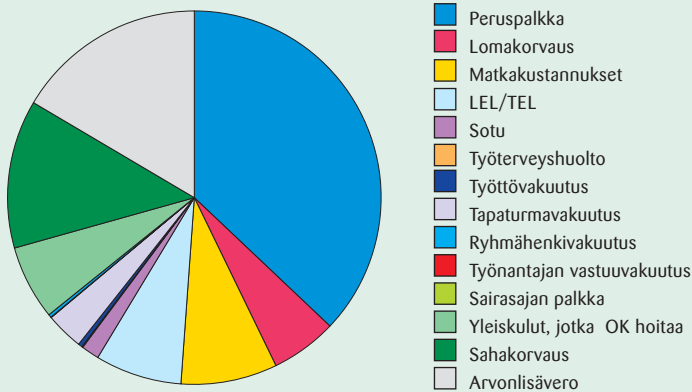
Palkan maksu työosuuskunnasta metsurille:

- Palkasta peritään eläkevakuutusmaksua 4,4 prosenttia
- Palkasta peritään työttömyysvakuutusmaksua 0,4 prosenttia

Työntekijän bruttopalkasta perittävät maksut ovat siis yhteensä 4,8 prosenttia. Maksujen jälkeisestä palkasta toimitetaan työntekijän veroprosentin mukainen ennakkipidätys (verokirja). Sahakorvaus maksetaan työntekijälle ilman pidätyksiä. Tilinauhassa tulee olla eriteltynä eläkevakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu, ennakkipidätys, lomakorvaus, sahakorvaus ja peruspalkka. Metsuri voi lopullisessa verotuksessaan vaatia lisäsahavähennyksen ja metsurivähennyksen sekä mahdollisesti muita työväline- ja varustehankintavähennyksiä. Vähennyksien osuudesta on säädetty enimmäismäärät.

Palkan sivukuluprosentit ovat muuttuvia lukuja, jotka on tarkistettava vuosittain (1. maaliskuuta). Ajan tasalla oleva laskentapohja on saatavissa internetistä sivulta www.metsateho.fi. Voimassa olevat palkan sivukulut saa parhaiten selville internet-osoitteesta www.vero.fi tai vero toimistosta ja tapaturma ym. vakuutuksien osalta omasta vakuutusyhtiöstä (2. tammikuuta).

Esimerkki urakointihinnan rakenteesta

8.2 Työn hinnan laskeminen

Työn hintaa voidaan laskea kahta eri tietä:

1. Määrittämällä työehtosopimuksen mukaisen työn hinta (perushinta ja muut mahdolliset lisät) ja lisäämällä siihen sivukulut (esim. 70 %) sekä matkakustannukset/ha ja arvonlisävero. Esim. työn perushinta lisineen työehtosopimuksen mukaan on 109,32 €/ha (taimikonhoito). Työmaa sijaitsee 20 kilometrin päässä yrittäjän asuinpaikasta.

Työn hinta lasketaan €/ha:

$(\text{työ/ha} - \text{sahanosuus} + \text{sivukulut}) + (\text{sahanosuus/ha}) + (\text{matkat/ha}) + \text{alv} = \text{työn hinta},$

$(109,32 \text{ €/ha} \times 0,7 \times 1,7) + (109,32 \times 0,3) + (40 \text{ km} \times 0,38 \text{ €} / 0,8 \text{ ha/pv}) + \text{alv } 22 \% = 221,94 / \text{ha}.$

2. Laskemalla yrittäjäkohtainen työpäivän hinta ennakkoon ja lisäämällä siihen työmaakohtaiset kulut, joita ovat ainakin matkakulut (kävelykorvaus työmaalle, liputusnauhat yms.). Esim. jos yrittäjä on määrittänyt tietyn työmaan (taimikonhoito) bruttotyöpäivän hinnaksi 177,52 € (päiväpalkka + sivukulut + työväline + matkat + alv. 22 %). Luku sisältää kaikki yrittäjän kustannukset mukaan lukien työmaakohtaiset matkakulut. Jos työmaa on 20 km päässä metsuriyrittäjän asuinpaikasta, niin työpäivän hintaan täytyy sisältyä matkakuluja 15,14 € ($20 \text{ km} \times 2 \times 0,38 \text{ €}$). Yrittäjän olisi saatava työstään työpäivää kohden 177,52 €/päivä, jotta hänen yritystoimintansa olisi kannattavaa. Seuraavaksi arvioidaan työn tuottavuutta. Esim. taimikonhoidossa yrittäjä arvioi työn tuottavuudeksi tietyllä kohteella 0,8 ha/päivä.

Työnhinta lasketaan €/ha:

jakamalla työpäivän hinta työn tuottavuudella

$(177,52 \text{ €/pv} / 0,8 \text{ ha/pv} = 221,9 \text{ €/ha}).$

Yrittäjän tulisi laskea urakkatarjouksen työn hinta aina edellä kuvatulla kahdella tavalla. ”Hatusta tempaistu” työn hinta johtaa huonoon yrityskannattavuuteen tai ylihinnoittelun seurauksena asiakaspakoon. Metsuriyrittäjän, kuten kenen tahansa muun yrittäjän on aina voitava perustella työnsä hinta asiallisesti molempien osapuolien kannalta. Asiakkaat vertailevat saamaansa palvelua keskenään ja on tärkeää pystyä hinnoittelemaan työkohteet asiakkaasta riippumatta työvaikeustekijöiden pohjalta. Tyytyväiset, yhdenmukaisesti kohdellut asiakkaat helpottavat oleellisesti yrittäjän työn markkinointia.

9 Työn suunnittelu, toteutus ja hinnoittelu

9.1 Työn suunnittelu

Hyvä työn suunnittelu on toimivan lopputuloksen ja toiminnan mielekkään jatkuvuuden perusedellytys. Työn suunnittelu alkaa jo työn markkinointivaiheessa. Jokainen työvaihe on ajateltava tarkasti ennakkoon turhan työn ja ylimääräisten kustannuksien välttämiseksi. Jokaisen työhön osallistuvan toimijan on tunnettava vastuunsa toiminnasta, ettei turhia virheitä pääse syntymään. Eri toimijoiden välisten töiden on nivellyttävä sujuvasti toisiinsa (huom. urakanantajan vastuu ja hyvässä tarkoituksessa toimiminen). Tehtaessä metsässä jotakin metsän vaatimaa työvaihetta, tulee ottaa huomioon milloin ja mikä työvaihe tulee seuraavana vuoroon sekä mitä se edellyttää nykyisen työvaiheen toteutukselta. Tällainen tapa ajatella auttaa annettujen ohjeiden käytäntöön soveltamisessa ja kaikkia tyydyttävän lopputuloksen aikaansaamisessa.

Työssä tulee aina noudattaa metsänhoitosuosituksia, ym. työstä annettuja yleisiä toimintaohjeita. Maanomistajan antaessa toisenlaisia ohjeita, tulee yrittäjän perustella työn toteuttamista vallitsevien ohjeiden mukaisesti. Tilanteessa, jossa metsänomistaja edelleen haluaa meneteltävän toisin, tulee laatia kirjalliset työmaaohjeet. Ne siirtävät vastuun yleisestä ohjeesta poikkeavasta työnjäljestä metsuriyrittäjältä metsänomistajalle tai muulle urakanantajalle. Metsälain, luonnonsuojelulain ja kaavoitusmääräysten rikkominen voi olla rangaistava teko. Sellaiseen ei tule suostua.

Tilakohtainen metsäsuunnitelma antaa hyvän lähtökohdan työkohteiden etsinnälle, markkinoinnille ja työn etukäteissuunnittelulle. Erityisesti hakkuutyömaalla on selvítettävä työmaa-kohtaiset vaara- ja haittatekijät alun alkaen ja merkittävät ne työmaakarttaan. Metsuriyrittäjän on muistettava vaihtelovollisuus metsänomistajien asioista, mm. metsäsuunnitelmien sisällöstä ei saa antaa tietoja ulkopuolisille. Jos tilalla ei ole metsäsuunnitelmaa, on kyseenalaista kannattaako työtä lähteä suunnittelemaan ilman asianmukaista työnjohtokorvausta. Myös kestävän metsätalouden rahoitustuet ovat tällaisessa tilanteessa 10 prosenttisyksikköä normaalia pienempiä. Poikkeustapauksissa mm. metsäkeskukset voivat laatia metsäsuunnitelman hyvin nopeasti metsänomistajan toivomuksesta vaikka normaalisti suunnitelma valmistuu vuoden kuluessa tilauksen jättämisestä. Metsäsuunnitelmasta löytyy tilakohtainen kuviokartta ja kuviokohtaiset puustotiedot. Puustotiedot auttavat maastosuunnistuksessa ja oikeiden kuvioiden etsinnässä sekä työkohteiden määrittämisessä. Metsäsuunnitelmat eivät ole koskaan täydellisen tarkkoja etukäteissuunnitelmia, vaan ne on tarkoitettu helpottamaan tarkkaa työn suunnittelua. Metsäsuunnitelman esityksistä voidaan poiketa, jos perusteet siihen ovat riittävän hyvät.

Hyvää työn toteutusta ja osaavaa asiakaspalvelua edeltää kolmitasoinen suunnittelun porrastaminen:

1. Markkinoinnin suunnittelu

2. Urakointisopimuksen laadinnan suunnittelu

3. Työn toteutuksen suunnittelu

1. Markkinoinnin suunnittelu:

Asiakkaat odottavat **turvallista, vaivatonta, nopeaa, arvostavaa ja edullista palvelua** metsätoistä, kuten nykyisin kaikilta ostettavilta palveluilta. Suunnitellessaan yrityksensä markkinointia metsuriyrittäjän on kartoitettava ja ratkaistava vähintään seuraavat asiat:

- Oma ammattitaito: Riittääkö ammattitaito itsenäiseen työkohteiden etsintään ja työn rahoituksen suunnitteluun? Tarvitaanko edellä kuvattuun yhteistyökumppani, esim. metsänhoitoyhdistys?
- Oma työvälineistö: Mitä työvälineitä on itsellä ja mistä voi vuokrata? Työssä tarvittavat aliurakoitsijat, esim. lähikuljetus. Alustavat ennakkosopimukset työn hinnasta ja toimintanopeudesta. Mahdolliset vuokrat on otettava huomioon työn hinnoittelussa.
- Yrittäjän käytettävissä olevat varat eli rahoituksen suunnittelu: Työn toteutuksesta aiheutuvat kustannukset, laskutusväli ja aliurakoitsijoiden laskutus.
- Yrittäjän vahvuudet asiakaspalvelussa: Riskinottokyky (sopimusvastuut).
- Muut yrityksestä markkinoitavat oheispalvelut tai tuotteet.

Tarjouksen laadinta

Metsuriyrittäjä useimmiten joutuu laatimaan työkohteista tarjouksia. Tarjous joudutaan tekemään kolmen erilaisen tilanteen pohjalta:

1. Urakanantaja antaa yrittäjälle kartan työkohteesta, johon on merkitty tarjouksen alaiset työkohteet. Tarjouksen laadinta edellyttää maastossa käyntiä.
2. Metsuriyrittäjä joutuu yhteistyössä urakanantajan kanssa etsimään työkohteeksi soveltuvia alueita metsäsuunnitelmasta etukäteen ja maastossa varmistamaan alueiden soveltumisen työkohteiksi. Tällaisissa tilanteissa yhteistoiminta voidaan aloittaa muutamia kuvioita käsittävällä sopimuksella, jotta ylimääräiseltä epävarmalta suunnittelutyöltä vältyttäisiin. Näitä alueita toteuttaessaan yrittäjä voi samalla suunnitella uusia työkohteita.
3. Tilalla ei ole metsäsuunnitelmaa ja työn toteuttaminen vaatii runsaasti suunnittelutyötä. Työn vaikeudesta riippuen osapuolten tulisi sopia etukäteen työn etsintään liittyvistä suunnittelukustannuksista tai aloittaa työn toteuttaminen ilman tarkkaa ennakkohinnan sopimista. Työllisyyssehtoisuusvaatimusten täytyessä Kemera-tukea ei makseta alennettuna (tuki on 70 % työn todellisista kustannuksista, muutoin 50 % keskimääräisistä kustannuksista) ja myös valtion maksamat työnjohtokorvaukset ovat hivenen korkeampia.

Tarjouksen laadinnan aikana tulee olla selvillä millaisia sopimusvastuita yrittäjä ottaa. **Työkohteiden aiempi rahoitustuki** tulee tarkistaa **metsäkeskuksesta** ennen urakointisopimuksen laadintaa, jotta aiempi rahoitus ei tuota yllätystä tukien maksuun. Tarkistus tehdään jommankumman osapuolen toimesta, josta sovitaan osapuolten välillä. Jos metsuriyrittäjä ottaa tukiriksin itselleen eli sovitaan tukien ohjaamisesta yrittäjälle, tulee hänen aina tarkistaa vähänkin epäilyttävissä tilanteissa asia metsäkeskuksesta. Asia pitää sopia kirjallisesti, koska muisti voi pettää (huom. tarjouslomakkeen vakiosopimusteksti). Asiakkaan arvonlisäverollisuus tulee varmistaa. Osuuskuntayrittäjä metsurin tulee olla selvillä osuuskunnan säännöistä ja toimintaohjeista ennen tarjouksen laadintaa.

Tarjous on syytä laatia mallisopimuksen mukaisesti. Työkustannukset erotellaan selkeästi, jotta asiakkaan on helppo hyväksyä työn hinta. Laskutusaikataulu ja erät sovitaan niin, että yrittäjän tiliväli ei muodostu kohtuuttomaksi. Kemera-tukia voidaan hakea isoilla työmailla useammassa erässä.

Tarjouksessa mainitaan myös Kemera-rahoitushakemusten laatijasta ja työhön saatavien tukien ohjautumisesta sekä valtion maksamien työnjohtokorvausten ohjautumisesta. Mitä pienempi liikevaihto ohjautuu metsänomistajan kautta, sitä suuremmalla todennäköisyydellä hän hyväksyy tarjouksen, mutta silloin metsuriyrittäjä ottaa riskin Kemera-tukien saamisesta. Tällaisessa tilanteessa metsänomistajalta olisi otettava allekirjoitukset rahoitushakemuksiin urakointisopimusta kirjoitettaessa sekä sovittava 22 prosentin suuruisen alv:n laskuttamisesta koko urakkahinnan osalta. Metsuriyrittäjän tulee muistaa toteutusvelvoituksen laatimiseen liittyvät vastuut ja sanktiot.

2. Urakointisopimuksen laadinnan suunnittelu:

Urakointisopimus laaditaan aina kirjallisena. Sopimusta laadittaessa tulee muistaa, mitä markkinoitaessa ja tarjouksessa on luvattu. Urakointisopimuksen liitteenä metsuriyrittäjän on toimitettava aina **voimassa oleva** ennakkoperintärekisteriote ja todistus maksetuista vakuutuksista (YEL tai LEL) sekä tarvittaessa verovelkatodistus.

Koko työvaihe ajatellaan alusta loppuun ja keskustellaan siitä metsänomistajan tai urakanantajan kanssa (esimerkkeinä välivarastoalue ja kulkuyhteydet sekä puukaupan hoitaminen, ennakkoraivauksessa raivaustarkkuus).

Viimeistään urakointisopimusvaiheessa (mieluummin jo tarjousvaiheessa) metsuriyrittäjä joutuu harkitsemaan mitä sopimusvastuita hän työssään ottaa. Sopimusvastuut kannattaa rakentaa oman ammatitaitonsa mukaan. Mitä ei hallita, sille hankitaan osaava tekijä (aliurakointisopimukset tai muut yhteistyökumppanit) ja asiakkaalle taataan alussa kuvatun mukainen palvelu tai palvelu myydään asiakkaalle siihen sisältyvine riskeineen tai auki jäävine sopimusvastuineen. Asiakkaan tietämättömyyttä ei saa tietoisesti hyväksikäyttää, vaan on suunniteltava työ toimivaksi alusta loppuun. Työn suunnittelukustannukset tulee ottaa huomioon jo työn tarjouksessa ja ne voidaan eritellä myös urakointisopimukseen.

Urakointisopimusta laadittaessa varataan riittävästi liikkumatilaa työn toteutusvaiheeseen, jotta olemattomista aiheista ei pääse syntymään erimielisyyttä.

Urakointisopimuksessa sovitaan vähintään seuraavista asioista:

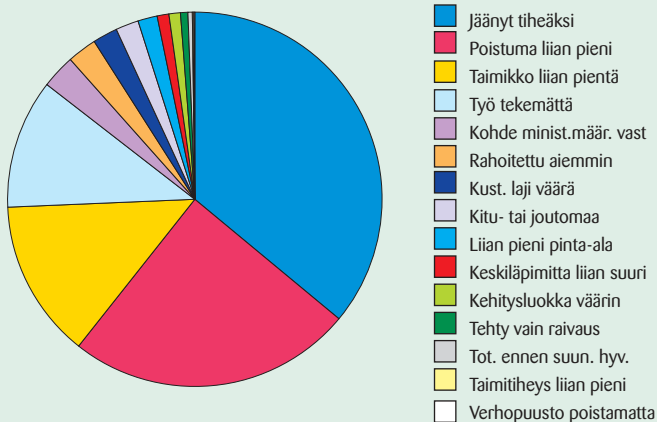
- Sopijaosapuolet
- Esitetään voimassa oleva ennakkoperintärekisteriote, todistus maksetuista vakuutuksista ja tarvittaessa verovelkatodistus
- Urakointitehtävät
- Läpikäydään vakiosopimusehdot oleellisilta osiltaan
- Sopijaosapuolten edustajat ja yhteydenpitotavat
- Työn aloittaminen ja töiden valmistumisen takaraja
- Työkohteet kuvioittain (kartta alueista, johon työkohteet on yksiselitteisesti merkitty)

- Urakointihinta ja arvonlisävero
- Sopimusvastuut:
 - Työn toteuttamiseen liittyvät tehtävät (esim. metsänkäyttöilmoitus)
 - **Rahoitussuunnitelmaan liittyvien riskien jakaantuminen** sopijaosapuolten välillä (esim. Kemera-tuet)
 - Tuensaaja ja muu rahaliikenne sekä laskutusajankohta ja laskutuserät sekä laskutusosoite
 - Välitilit tai ennakot
 - Työkohtaiset erityisohjeet (esim. metsälakikohteet) tai työturvallisuuteen vaikuttavat erityisasetukset (esim. sähkölinjat)
 - Alueelle kulkemisreitti (metsänomistajalla ei aina ole käyttöoikeutta alueelle johtaviin teihin. Kävelymatka vaikuttaa työn hintaan)
 - Mahdolliset puutavaran mitta- ja laatuvaatimukset
 - Työjäljen perustuminen alueen metsänhoitosuositukseen tai poikkeamat niistä ja erittely työjälkivaatimuksista
 - Muut mahdolliset sopimusvastuut

Esimerkkejä urakointisopimuksessa sovittavasta liikkumatilasta, jolla voidaan parantaa asiakaspalvelun laatua ratkaisevasti sekä pienentää yritysriskiä:

Metsuriyrittäjä sitoutuu tarkkailemaan alueiden rahoituskelpoisuutta ja jättää tekemättä sekä laskuttamatta yli 0,1 ha suuruiset metsänhoidollisesti tarkoituksettomat kohteet.

Rahoitustuen hylkäämisen syy taimikonhoitoalueilla

Lähde: Kestävän metsätalouden rahoituslakikohteiden tarkastus vuonna 2000, Tapio. Tarkastusraportin mukaan tarkastettiin koko maassa noin 5 400 ha rahoitukseen esitettyjä taimikonhoitokohteita. Näistä kohteista hylättiin 424 ha eli 7,9 prosenttia.

Alueiden laskutus-pinta-alat tarkastetaan työn toteuttamisen jälkeen, jolloin kuvioinnin virheelisyyden vuoksi rahoituskelpoisia pieniä kaistaleita ei jää työkohteiden läheisyyteen. Hakkuukohteilla laskutus perustuu loppumittauksen mukaisiin puumääriin, jonka urakanantaja on velvollinen toimittamaan työn toteuttajalle.

Metsuriyrittäjän ei tulisi koskaan työssään ottaa sellaista sopimusvastuuta, johon hän ei voi itse vaikuttaa tai jota hän ei ole ennakolta selvittänyt. Ammattitaitoisen metsuriyrittäjän yrittäjäriskit purkautuvat erittäin harvoin.

3. Työn toteutuksen suunnittelu:

Työn toteutuksessa tukeudutaan aiempaan suunnitteluun. Aiemman suunnittelun laatu ratkaisee osaltaan sen kuinka hyvin työn toteutuksessa tullaan onnistumaan. Työn toteutusvaiheessa on muistettava, mitä aiemmin on sovittu ja millaisia ohjeita urakanantaja on työstä antanut. Aina ennen työmaan aloittamista todetaan urakointisopimuksen yhteydessä laaditut työmaahjeet. Metsänhoitosuosituksista tarkastetaan esim. taimikonhoidon tiheysvaatimukset yms. Ellei niistä selviä kaikki oleelliset työn tekemiseen liittyvät asiat, on heti oltava yhteydessä urakanantajaan. Työn toteutuksen suunnittelua kuvataan tarkemmin kohdassa, työkohtaiset toimintaohjeet.

Suunnittelutyön vastuu

Toteuttajan vastuu työn lopputuloksesta on aina suunnittelijaa suurempi. Virhetilanteessa toteuttaja ei voi syyttää suunnittelijaa huonosta suunnitelmasta, vaikka kyseessä olisi eri henkilöt. Toteuttajan on aina tunnettava toiminnan luonne ja oltava toiminnassa tilanteen tasalla. Havaitessaan työssään ennalta arvaamatonta riskiä tai lopputulosta vaarantavaa kehitystä, metsuriyrittäjä on velvollinen olemaan heti yhteydessä urakanantajaan ja kysymään häneltä toimintaohjeita tilanteen hallintaan saamiseksi. Urakointisopimus sisältää ylivoimaisen esteen kohdan jossa määritetään, ettei yrittäjälle saa muodostua kohtuutonta, ennalta arvaamatonta taloudellista menetystä työn loppuun saattamisesta. Huono ammattitaito ja tahallinen, huolimaton vahingollinen toiminta ei ole sopimuksen mukaista, vaan tällöin yrittäjälle syntyy korvausvelvollisuus. Urakanantajalla on velvollisuus tiedottaa yrittäjälle kaikista oleellisista työn toteuttamiseen liittyvistä tekijöistä urakkasopimusta laadittaessa.

9.2 Työturvallisuus

Yrittäjän on itse huolehdittava omasta ja mahdollisten työntekijöidensä työturvallisuudesta. Urakointisopimuksessa sovitaan asiakkaan kanssa siitä, että yrittäjä sitoutuu täyttämään lain mukaiset työturvallisuusmääräykset (Valtioneuvoston asetus puunkorjuutyön turvallisuudesta nro: 749/2001). Vastaavasti mahdollisten alihankkijoiden kanssa sovitaan, että he puolestaan täyttävät lain mukaiset työturvallisuusmääräykset. Metsuriyrittäjän on hankittava riittävä ensiapukoulutus itselleen ja mahdollisille työntekijöilleen ennen urakointiin ryhtymistä (vähintään EA 1). Työssä tarvittavat turvavarusteet tulee olla asianmukaisia ja riittävä ensiapuvälineistö käden ulottuvilla. Kaluston käyttöohjeet ja työturvallisuusmääräykset on tiedettävä.

Metsuriyrittäjän on aina ennen työmaan alkamista käytävä mielessään läpi työmaan työturvallisuuden riskitekijät ja mahdollisen onnettomuustilanteen ripeä, sujuva toiminta.

Huolehdi vähintään seuraavista asioista:

- Toimintakelpoinen matkapuhelin mukana (häätönumero 112)
- Tutustu käytössä olevien laitteiden ja käyttämiesi työmenetelmien työturvallisuusohjeisiin
- Tutustu työssä tarvittavien torjunta-aineiden työturvallisuusohjeisiin ja varomääräyksiin
- Harjoittele auttamaan itseäsi ja muita maastotapaturmatilanteessa
- Pidä aina ensisidepakkauks mukana
- Jätä viesti, missä olet töissä ja mihin kellonaikaan tulet takaisin sellaiselle henkilölle, joka osaa välittömästi toimia johdonmukaisesti aikataulun pettäessä
- Varaa olosuhteiden mukainen taukovaatetus

Työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita saa esimerkiksi Työturvallisuuskeskuksesta, internet-osoite www.tyoturva.fi ja Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastosta, internetosoite www.vn.fi/stm/suomi/tso. Työturvallisuus ja siitä huolehtiminen on kaikissa töissä lakisääteinen asia. Työosuuskunnan työsuhteet ovat palkkatyösuhteita ja tästä johtuen **työosuuskunnan on laadittava työsuojelun toimintaohjelma**, jotta työturvallisuudesta annetut määräykset tulevat noudatetuiksi eikä työosuuskunnan hallitus joudu vastuuseen työtapaturmatilanteessa.

9.3 Ympäristöohjeet

Metsuriyrittäjä kunnioittaa luontoa ja noudattaa luonnonhoitoon säädettyjä lakeja. Urakointisopimus sisältää ympäristönsuojelukohdan joka tarkoittaa, että asiattomasta, ympäristöä tarpeettomasti liikaavasta toiminnasta syntyy yrittäjälle korvausvelvollisuus metsänomistajaan tai urakanantajaan nähden (ks. urakointisopimus).

Työn suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelulain mukaiset suojellut luontotyypit ja metsälain määrittämät erityisen tärkeät elinympäristöt ja muut arvokkaat elinympäristöt. Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat

1. Lähteiden, purojen, pysyvien norojen ja pienten lampien välittömät lähiympäristöt
2. Ruoho- ja heinäkorvet, saniaiskorvet, lehtokorvet ja letot (Lapin lääniä lukuun ottamatta)
3. Rehevät lehtolaikut
4. Pienet kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla
5. Rotkot ja kurut
6. Jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät
7. Karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kivikot, kalliot, louhikot ja vähäpuustoiset suot ja rantaluhdat.

Erytisen tärkeät elinympäristöt ja muut luonnonsuojeluun liittyvät tunnistamis- ja toimintaohjeet kuvataan tarkemmin esimerkiksi alueellisissa **metsänhoitosuosituksissa**, jotka on oltava kaikkien metsätalouden toimijoiden käytettävissä. Puunhankintayrityksillä ja metsänhoitoyhdistyksillä on useimmiten omat ohjeistot, joissa voi olla lisävaatimuksia.

Urakointisopimuksessa määritetään urakanantaja vastuulliseksi työmaaohjeiden antamisesta. Työmaaohjeisiin kuuluu erikoisista työturvallisuuteen liittyvistä asioista (sähkölinjat, puhelinlinjat yms.) ja tärkeistä elinympäristöistä tiedottaminen merkitsemällä ne vähintään työmaakarttaan (ks. urakointisopimus). Metsuriyrittäjän on kuitenkin varauduttava havaitsemaan mahdolliset puutteet urakanantajan tiedottamisessa. Siksi hänen on tunnettava metsälainsäädäntöä

Kuvan pieni kangasmetsäsaareke ojittamattomalla suolla on erityisen arvokas elinympäristö.

(metsänhoitosuosituks) ja ilmoitettava urakanantajalle havaitsemistaan asianmukaisista koh-teista.

9.4 Metsien sertifiointikriteerien ja -järjestelmän mukainen toiminta

Suomen metsät on sertifioitu lähes kattavasti. Kaikki metsätalouden perinteiset toimijatahot ovat sitoutuneet noudattamaan sertifiointin kriteerejä ja he vaativat yhteistyössä toimivilta yrit-täjiltä niiden mukaista toimintaa.

Koneurakoitsijat ja metsätyöntekijät ovat mukana alueellisessa ryhmäsertifiointissa pääosin omien ammattijärjestöjensä päätösten perusteella. Ammattijärjestöön kuulumattomat metsuri-yrittäjät voivat halutessaan tai urakanantajan edellyttäessä liittyä ryhmäsertifiointiin ilmoittautu-malla kirjallisesti alueen metsänhoitoyhdistysten/metsänomistajien liittoon. Ilmoittautuessaan yrittäjä sitoutuu noudattamaan sertifiointivaatimuksia sertifioidussa metsässä. Lisätietoja asias-ta saa mm. internetistä osoitteesta www.ffcs-finland.org/suo/ohjeet/index.htm

Keskeisiä metsuriyrittäjiä sitovia ohjeita ovat seuraavat:

1. Toimitaan metsänhoitosuositusten mukaisesti.
2. Metsuriyrittäjällä on riittävä ohjeistus käytettävissään työn toteuttamiseksi laadukkaasti.
3. Suojelualueiden ja suojeluohjelmiin kuuluvien alueiden sijaintitiedot ovat käytettävissä. Ne löytyvät parhaiten metsäkeskuksen metsätoimistoista.

9.5 Toteutusselvityksen laatiminen

Toteutusselvityksen laatimisella tarkoitetaan kestävän metsätalouden rahoituslain (KEMERA) mukaisien avustuksien hakemista maksuun metsäkeskuksetta. Rahoituslain mukaisia työmuotoja ovat mm. vajaatuottoisten metsien uudistaminen, kulutus, nuoren metsän hoito (taimikon hoito, viivästynyt taimikonhoito, ennakkoraivaus jota seuraa ensiharvennus, ensiharvennus ja ylispuiden poisto) ja energiapuun korjuu.

Toteutusselvityksen laatija vastaa kohteen rahoituskelpoisuudesta, rahoitusperusteiden ja työmäärien selvittämisestä sekä rahoituksen hakemiseen liittyvien asiakirjojen oikeasta laatimisesta metsäkeskukseen nähden. Toteutusselvityksen laatimisesta maksetaan korvausta valtion varoista. Korvausta voidaan maksaa metsuriyrittäjälle, joka on osallistunut toteutusselvityksen laatimiskoulutukseen. Metsäkeskus valvoo varojen maksamista työkohteisiin. Jos toteutusselvityksen mukaisilta alueilta löytyy toistuvasti huomautettavaa, metsäkeskus voi evätä metsuriyrittäjältä oikeuden saada toteutusselvityksen laatimistukea. Metsänomistajalle ei makseta toteutusselvityksen laatimistukea, ellei hän teetä sitä muilla.

Toteutusselvitystuki, kuten muutkin Kemera-tuet voidaan ohjata metsänomistajalle tai suoraan työn toteuttajalle. Ohjattaessa tuet suoraan toteuttajalle metsänomistajalta tulee laskuttaa mahdollinen omakustannusosuus sekä kokonaiskustannusten mukainen 22 prosentin suuruinen arvonlisävero. Toteutusselvitys laaditaan ja lähetetään metsäkeskukseen työkohteen tultua hoidetuksi viimeistään 2 kk:n kuluttua työn valmistumisesta. Toteutusselvityksen laatimisohteet, luettelo maksettavista tuista ja rahoitushakemuksen koodit ovat saatavissa paikallisesta metsäkeskuksesta.

9.6 Työllisyystuet nuoren metsän hoitoon

Työministeriö antoi asetuksen työllisyystyönä teetettävästä nuoren metsän hoidosta keväällä 2001. Käytännössä tämä tarkoittaa 70 prosentin tukea työn todellisista kustannuksista kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisiin töihin. Normaaleissa Kemera-kohteissa tukiprosentti lasketaan vahvistetuista keskimääräisistä kustannuksista. Toteutusselvityksen laadinnasta maksetaan korkeampaa tukea työllisyyssehtoisessa työssä.

Tukea maksetaan työnantajasta riippumatta eli myös osuuskuntayrittäjämetsurit saavat korotettua tukea, muiden heitä koskevien ehtojen täyttyessä. Itsenäiset metsuriyrittäjät eivät voi täyttää työllisyystyöstä annettuja ehtoja ellei heitä tulkita kausiyrittäjiksi.

Sellaisilla tiloilla, joiden metsäsuunnitelma on yli 15 vuotta vanha, Kemera-tukia alennetaan 10 prosenttiyksikköä. Työntekijän täyttäessä työllisyyssehtoisuusvaatimukset tuki maksetaan aina täysimääräisenä (70 prosenttia toteutuneista työkustannuksista).

Työvoimalle asetetut korotetun tuen vaatimukset:

1. Hänen on oltava työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana ennen työkauden alkamista.
2. Työttömyyden työttömänä työnhakijana on kestoltaan ylittävä 5 kk edeltäneen 6 kk aikana.
3. Työttömänä ei pidetä lomautettua.
4. Henkilö, joka on jäänyt työttömäksi työllisyysasetuksessa tarkoitetusta työllisyystyöstä, voidaan saman kalenterivuoden aikana ottaa uudelleen työllisyystyöhön sen estämättä mitä kohdissa 1 ja 2 tarkoitetaan.

Kenenkään ei ole pakko hakeutua työllisysehtoisien tuen piiriin, ellei itse katso siitä olevan hyötyä.

9.7 Työkohtaiset toimintaohjeet

Toimintaohjeet perustuvat hyvän metsänhoidon suosituksiin, jotka on julkaistu mm. Tapion toimesta 2001. Hyvän metsänhoidon suositukset -kirjaa voi tilata Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiosta (www.tapio.net) tai metsäkeskuksista. Puunhankintayrityksillä ja metsänhoitoyhdistyksillä on omat työkohtaiset ohjeet, jotka annetaan yrittäjän käyttöön. Metsätehosta on saatavissa myös metsänomistajaliittokohtaisia työohjeita ja erillisiä oppaita. Valtioneuvoston asetus puunkorjuutyön turvallisuudesta ohjeistaa myös työkohtaisesti työn suunnittelua.

9.7.1 Uudistusalan raivaus

Uudistusalan raivauksella tarkoitetaan joko hakkuun jälkeistä tai sitä ennen tapahtuvaa pienpuuston kaatamista ennen maanmuokkauksen toteuttamista. Raivaus toteutetaan yleensä raivaussahalla. Uudistusalueen raivauksen toteuttamisen kannattavin ajankohta hakkuuseen nähden määräytyy hakkuuta hidastavan pienpuuston runsauden mukaan. Männyin uudistusalueilla, joilla on haapaa, raivaus tulisi tehdä ennen hakkuuta ja samanaikaisesti kaulata haavat kuivumaan.

Haapa levittää männyin versoruoste -sienitautia. Männyin uudistusosalta haavat tulisi kaulata noin 3 – 5 vuotta ennen päätehakkuuta. Haavan kaulauksessa paras työväline on kevyt mootorisaha. Haavat kaulataan rinnankorkeudelta ympäriinsä noin 20 cm matkalta. Kaulaus tulee tehdä riittävän syvältä, jotta puu lähtee kuivumaan. Haavan kaulaustyökohteet on varmintä hinnoitella työmenekin mukaan yrittäjän päivätkänsä pohjalta. Haavan kaulausta ei kannata useinkaan markkinoida erillisenä työnä, vaan yhtenä uudistusalan ennakkoraivauksen osana.

Raivauksessa olisi säästettävä alle yhden metrin mittaiset havupuun taimiryhmät. Monimuotoisuudelle tärkeitä pienialaisia painanteita, kosteikkoja, kallioita tai muita puuntuotannolle vähäarvoisia kohteita ei raivata. Ne ovat myös riistalle tärkeitä alueita. Katajat, pihlajat, lepät, raidat yms. tulisi säästää, jolleivät ne häiritse syntyvän taimikon kehitystä merkittävässä määrin.

Uudistusalan raivauskohteet hinnoitellaan esimerkiksi Metsäalan palkkauksen koulutusaineistoa käyttäen tai yrittäjäkohtaisen työpäivän hinnan mukaan. Yrittäjätyöpäivän hinta jaetaan työn tuottavuudella, jotta saadaan työn hinta / ha. Työn hintaan on muistettava huomioida sivukuluprosentti, arvioidut matkakulut ja arvonlisävero. Työn hinnassa olevaan sahorvaukseen ei lisätä sivukuluja (8.2 Työn hinnan laskeminen).

9.7.2 Kulutus

Kulotuksen vaikutukset maaperään ja työn rahoituskelpoisuus

Kulotuksesta on hyötyä monessa mielessä. Hyvin onnistuneen kulotuksen jälkeen maaperän ominaisuudet uuden metsän kasvatuksessa paranevat merkittävästi. Maan Ph-luku nousee parhailaan kaksi yksikköä, joka tarkoittaa maan happamuuden vähentymistä 100-kertaisesti. Tämä puolestaan edistää puiden tarvitsemien ravinteiden käyttökelpoisuutta merkittävästi, koska ravinteiden liukoisuus on riippuvuussuhteessa maaperän happamuuteen. Maaperän oma biottinen aktiviteetti lisääntyy merkittävästi kulotuksen seurauksena. Pintakasvillisuuden

kilpailu myös vähenee kulutuksen seurauksena. Metsien sertifiointissa on sitouduttu uudistamaan tietty määrä uudistamisaloista kulutuksen avulla, joten se tulee työmenetelmänä lisääntymään lähiaikoina merkittävästi.

Kulutus on yksi kestävän metsätalouden rahoitustuen mukaisista töistä. Toteutustukea saa hakkuutuloista riippumatta valmisteleviin töihin ja kulutukseen. Kulutuksen vakuutusmaksu korvataan kokonaan. Rahoituskelpoisuuden vuoksi kulotettavan uudistusalan on oltava kooltaan yli 2 ha.

Kulotustyön hinnoittelu

Kulotustyö vaatii harjaantuneen ryhmän ja erikoiskalustoa. Työhön ei pidä lähteä, jos vähintään kulotuksenjohtajalla ei ole aiempaa kulotustyökokemusta. Työ on järkevintä hinnoitella laskeamalla kulotusporukan ja tarvittavien laitteiden tuntitaksa. Poltossa ja sammutuksessa menevä aika on kohtuullisen helppo määrittää etukäteen ja siitä on mahdollista tehdä etukäteistarjous. Jälkivartioinnin hintaa ei voida etukäteen määrittää. Jälkivartiointiin riittää yleensä 1–2 henkilöä. Jos maanomistaja ei voi itse järjestää jälkivartiointia, niin siitä voidaan tehdä tuntihintaan perustuva tarjous. Loppusumma selviää vasta jälkivartioinnin päätyttyä.

9.7.3 Istutus

Istutusajankohta ja istutustiheys

Paras istutusaika on keväällä heti roudan sulettua. Koivun taimet tulisi istuttaa ensimmäisenä. Ne on oltava istutettuina ennen silmien puhkeamista. Männyn taimet olisi saatava maahan ennen uuden latvakasvaimen syntymistä, jos latvakasvaimet katkeavat istutuksessa uudistamistulos vaarantuu. Kuusen taimet istutetaan viimeisenä. Ne eivät ole niin tarkkoja istutusajankohdasta. Routimattomille maille kuusia voidaan istuttaa syksylläkin aina syyskuun puoliväliin saakka, pakastettuja taimia jopa hiukan kauemmin.

Yleensä istutus tapahtuu ennalta muokattuun maahan. Muokkaamattomaan maahan taimia tulisi istuttaa vain poikkeuksellisissa olosuhteissa pienialaisille kohteille. Asianmukainen maanmuokkaus varmentaa istutustyön onnistumista ja nopeuttaa työn suorittamista oleellisesti sekä mahdollistaa istutusalueiden täydentymisen luonnontaimilla. Istutustyö on suunniteltava siten, että mukana oleva taimimäärä riittää palaamaan lähelle välivarastoa. Istutuksessa kannattaa edetä järjestelmällisesti, jotta väliin ei jää istuttamattomia alueita. Taimien kantovakan tulee olla riittävän suuri, jottei taimia tarvitse olla jatkuvasti hakemassa lisää. Työn tuottavuutta tulee tarkkailla ja välttää aikaa vievää turhaa työtä. Turhat työliikkeet syövät istutuksessa nopeasti työn tuottavuutta ja tekevät työstä tarpeettoman raskaan.

Ohjeelliset istutustiheydet ovat männyllä 2000–2500, kuusella vähintään 1800 ja koivulla 1600–2000 tainta/ha. Istutustiheys tulee selvittää työmaa- ja puulajikohtaisesti. Istutustiheyttä voidaan mitata esimerkiksi ympyräkoelalla, jonka säde on 3,99 m. Tällöin yksi taimi vastaa 200 tainta/ha. Ympyräkoelalla kymmenen tainta vastaa tiheyttä 2000 tainta/ha.

Taimien kuljetus istutusalueelle ja varastointi

Taimien kunto on tarkastettava heti vastaanotettaessa taimet. Huonokuntoisista taimista on tehtävä huomautus taimien toimittajalle.

Taimien kuljetus istutusalueelle on suunniteltava hyvin. Alueelle johtavat tiet eivät saa rikkoutua taimien kuljetuksen ja istutustyön yhteydessä. Käsien taimia ei kannata liikutella pitkiä matkoja. Välivarasto olisi oltava mahdollisimman lähellä istutustyömaata. Välivaraston olisi oltava puolivarjoisa, viileä ja kostea alue. Tällöin taimet eivät vaurioidu auringossa ja ne voidaan kastella vaivattomasti päivittäin.

Paakkutaimet voidaan välivarastoida pakkauksissaan (pahvilaatikot). Pakkaukset on avattava ja ne ladotaan yhteen kerrokseen tiiviisti vierekkäin siten, ettei tuuli pääse kuivattamaan taimia. Hellepäivinä taimet kannattaa kastella kahdesti päivässä. Päivän arvioitu istutusmäärä on kasteltava edellisenä iltana läpimäräksi.

Paljasjuuritaimet täytyy valeistuttaa kosteaan maahan. Maahan kaivetaan pystyseinämäinen kolo, johon taimien juuret mahtuvat survomatta. Taiminiput peitetään juurien osalta märällä maalla. Valeistutettuja taimia tulee kastella maaperästä riippuen 1–3 kertaa viikossa. Päivän arvioitu istutusmäärä on kasteltava edellisenä iltana läpimäräksi. Varotaan erityisesti vahingoittamasta taimien juuria tarpeettoman kovalla käsittelyllä.

Istutuskohdan valinta

Istutus tehdään maanmuokkauksen jälkeen kivennäismaahan. Istutetaan mieluiten vähintään 20 cm päähän laikun reunasta, mahdollisimman korkeaan, tiiviiseen kohtaan. Istutusväli on oltava vähintään 1 m ja enintään 3,5 m. Mätästysalueiden olisi painuttava yhden talven ajan ennen istutusta, jotta mättäät tiivistyisivät istutuskuntoon. Tarvittaessa mätäs on vielä tiivistettävä ennen istutusta. Istutus tapahtuu yleensä mättään keskelle ja ainoastaan mättäisiin kannattaa istuttaa. Istutuskohta tulee valita niin, että juuret yltävät mättäässä humukseen.

Hyvän istutuskohdan valinta on taimien säännöllistä etäisyyttä tärkeämpää!

Vältetään istuttamasta

- kuoppaan tai vetiseen paikkaan
- karikekasaan tai kivikkoon
- kehityskelpoisen luonnontaimen viereen
- muokkaamattomiin alueisiin.

Paakkutaimien istutus

Valitaan taimen juuripaakun koon mukainen pottiputki. Taimien kuljetukseen istutuksen aikana tulee varata mukana kantamiseen soveltuva kantokoppa. Säädetään istutussyvyys niin, että juuripaakku jää istutuksessa noin 2 cm maanpinnan alapuolelle. Mätästysalueilla vastaava istutussyvyys on oltava vähintään 4 cm, koska muutoin routa voi nostaa taimet pintaan tai niillä ei ole yhteyttä humuskerrokseen. Muistetaan polkaista taimenympäristystä istutuksen jälkeen maan tiivistämiseksi. Tiivistäminen varmentaa taimen maassa pysymistä routivilla alueilla ja parantaa juurten toimintaa.

Vältetään työskentelemistä sopimattomalla kalustolla. Työn tuottavuus ja laatu kärsivät nopeasti! Istutuskalusto on huollettava kuntoon ennen istutustyön aloittamista.

Työn eteneminen:

- Tehdään päätös hyvästä istutuskohdasta jo edelliseltä taimelta siirtymisen aikana
- Tarvittaessa tiivistetään maata ennen istutusta
- Pidetään putki pystysuorassa ja painetaan maahan
- Avataan leuat ja pudotetaan taimi
- Nostetaan putki kiertämällä
- Muistetaan tiivistää istutuskohta
- Laukaistaan leuat siirtymisen aikana

Paljasjuuritaimien istutus

Paras työväline paljasjuuritaimien istutukseen on kourukuokka. Paljasjuuritaimien kantoon kannattaa varata kädessä kulkeva, välillä maahan laskettava kantokoppa. Ylin juurenniska istutetaan 2 cm syvyyteen maanpinnasta.

Työn eteneminen:

- Männyin taimien ylipitkät juuret voidaan leikata istutuskoppaa täytettäessä
- Painetaan kuokka maahan kairaamalla niin, että kuopan takaseinä tulee pystysuoraan
- Pidetään kuopan koko sellaisena, että juuret mahtuvat sinne luonnollisesti
- Asetetaan taimi vetämällä kuopan kautta pystysuoraan takaseinää vasten ja levitetään juuret tarvittaessa
- Täytetään irtomaalla ja tiivistetään
- Valitaan seuraava hyvä istutuskohta siirtymisen aikana

Istutustyön hinnoittelu ja markkinointi

Varsinainen istutustyö hinnoitellaan metsäalan palkkauksen koulutusaineistoa käyttäen tai yrittäjäkohtaisen työpäivän hinnan mukaan, joka ei sisällä sahorvausta. Työn hinnoittelua varten selvitetään välivaraston sijainti, kulkuyhteydet (tieoikeudet), ja muut työn toimintaohjeet, jotka vaikuttavat työn hintaan ja työtuloksen onnistumiseen. Taimien hankinta sekä kuljetus istutusalueelle sovitaan erikseen. Työn hintaan on muistettava huomioida sivukuluprosentti, arvioidut matkakulut ja arvonnisävero. Istutustyössä sivukulun on katettava työvälineet, jotka eivät kuulu koulutusaineiston urakkahintaan.

9.7.4 Kylvä

Normaalisti kylvä tehdään maanmuokkauksen yhteydessä. Yleensä kylvämällä uudistetaan ainoastaan männiköitä. Kuusen ja rauduskoivun uudistaminen kylvämällä ei ole suositeltavaa, koska onnistumismahdollisuudet ovat hyvin epävarmat.

Kylvä onnistuu parhaiten heti keväällä roudan sulettua maasta. Maan kosteusolosuhteet vaikuttavat oleellisesti kylvön onnistumiseen. Runsassateisena keväänä kylvöuudistaminen onnistuu varmimmin. Kylvä ei sovellu hienojakoisille, soistumisherkille, routiville eikä paksukunttaisille maille uudistamismenetelmäksi. Suositeltava kylväaika loppuu juhannukseen mennessä.

Siemenet on säilytettävä ilmatiiviissä astiassa ja viileässä paikassa, esim. jääkaapissa. Työmaalle siemeniä varataan vain päivän annos kerrallaan. Siemeniä kuluu 250 - 400 g/ha, siemenitävyyden ollessa 90 prosenttia. Siementen lämpötila ei saa nousta yli 35 asteen ennen kylvää.

Kylvökohtia täytyy syntyä vähintään 4000 kpl/ha. Parhaita kylvö kohtia ovat paljastuneet kivennäismaan reuna alueet. Mättäisiin kylvettäessä ne on tiivistettävä tarvittaessa.

Kylvötyössä siemeniä voidaan säilyttää esim. vaaleassa muovipullossa (huom. siementen lämpeneminen), jonka korkkiin on porattu muutama annostelureikä. Annostelureiän toimivuutta on syytä kokeilla ennen kylvötyön aloittamista valkoisen paperin päällä. Siemeniä tulee kylvää noin 15 kpl/kylvölaikku. Kylvetyt siemenet tulee peittää ohuella 3–5 mm:n kivennäismaakerroksella.

Kylvö aloitetaan uudistusalan reunasta etenemällä järjestyksessä muokkausuria pitkin. Tarvittaessa merkitään kylvötyön etenemistä kuitunauhalla, jotta väliin ei jää kylvämättömiä alueita.

Kylvötyön hinnoittelu

Kylvötyö hinnoitellaan metsuriyrittäjän asettaman urakkapäivähinnan mukaan, joka ei sisällä sahakorvausta. Yrittäjätyöpäivän hinta jaetaan työn tuottavuudella, jotta saadaan työn hinta / ha. Kylvömaterialin hankinnasta ja toimitusajankohdasta on sovittava ennen urakointisopimuksen tekemistä. Työn hintaan on muistettava huomioida sivukuluprosentti, arvioidut matkakulut ja arvonlisävero.

9.7.5 Heinäntorjunta

Heinäntorjunta voi olla tarpeellista tuoreilla kankailla ja sitä rehevämmillä kasvupaikoilla. Heinittyvillä alueilla tulisi käyttää kookkaita taimia ja kaivurilaikutusta ennakkotorjuntakeinona. Runsasheinäiset taimikot tulisi tarkastaa 2 – 4 vuoden kuluttua viljelystä.

Heinäntorjuntaa voidaan tehdä **kemiallisesti tai mekaanisesti**. Mekaanisesti heinää torjutaan polkemalla tai leikkaamalla raivaussahan siimaterällä heinät taimien ympäriltä. Polkemisen on tapahduttava niin laajalta, ettei heinikko kaatuessaan yllä taimien päälle. Heinäntorjunta tehdään syksyllä hyvissä ajoin ennen lumen tuloa. Mekaanista heinäntorjuntaa joudutaan tekemään samoilla alueilla useampana perättäisenä vuotena, joten se on kemiallista heinäntorjuntaa kalliimpi tapa.

Kemiallinen heinäntorjunta tapahtuu reppuruiskulla. Taimet on suojattava käsittelyn ajaksi. Suojaukseen soveltuu esim. varrella varustettu sanko. Taimien suojauksessa on oltava erittäin huolellinen. Yleinen torjunta-aineiden levitysaika on juhannuksen aikoihin, koska silloin lehtimassaa on riittävästi, taimet löytyvät ja käsittely vaikuttaa kuluvaan vuoteen.

Torjunta-aineiden käytössä tulee aina noudattaa varomääräyksiä. Työssä tarvittavat suojavälitteet tulee olla kunnossa. Torjunta-ainepakkauksessa on annettu ohjeet työturvallisuudesta ja määritetty torjunta-aineen vaarallisuus.

Reppuruisku on aina testattava ennen varsinaista käyttöä. Vuotoja ei saa olla ja suutin on oltava kunnossa. Ruiskun nesteenkulutus tulee aina mitata ennen työn aloittamista.

Reppuruiskun nesteenkulutuksen mittausta:

- Täytetään ruiskuun 10 litraa vettä

- Ruiskutetaan se normaaliin työskentelytapaan ja aikaan
- Mitataan ruiskutettu pinta-ala ja lasketaan paljonko vettä kuluu hehtaarille

Tiedettäessä tarkka vedenkulutus hehtaarille, voidaan seos tehdä torjunta-ainepakkauksessa olevan ohjeen mukaisesti. Torjunta-aineenseos on oltava mahdollisimman tarkasti annettujen ohjeiden mukainen. Väärä seossuhde heikentää lopputulosta tai vioittaa taimia.

Työn hinnoittelu

Heinäntorjunta on parasta hinnoitella ajan menekin mukaan. Työ on tarkkuutta vaativaa, ja huolimattomuus johtaa helposti huonoon lopputulokseen. Metsuriyrittäjä arvioi hehtaaria kohden menevän ajan (h/ha) ja kertoo sillä yrityksensä tuntiinnan. Aikamenekin arvioinnissa on muistettava ottaa huomioon työhön liittyvät tauot. Tarvikkeista ja niiden mahdollisesta hankinnasta sovitaan toimeksiantajan kanssa erikseen. Ellei metsuriyrittäjällä ole esim. omaa reppuruuskuu, sen mahdollinen vuokra (huom. tunti hinnassa ei saa olla sahan osuutta, jollei sitä käytetä työssä) tulee muistaa lisätä yrityksen tunti hintaan tai sopia muutoin urakanantajan maksettavaksi.

9.7.6 Rajalinjan aukaisu

Vaikeasti paikannettavat ja umpeen kasvaneet rajalinjat työllistävät tarpeettomasti. Tehtäessä metsässä työtä, joka rajoittuu rajalinjaan, tulisi rajalinja aina avata samalla. Rajalinjan avauksesta on sovittava maanomistajien kanssa. Työstä on sovittava metsuriyrittäjälle asian mukainen korvaus, koska se hidastaa normaalia työskentelyä. Työ on järkevää hinnoitella, joko arvioidun ajan menekin mukaan tai vaikeissa tapauksissa sopia tunti hinta ennakkoon metsänomistajan kanssa. Jollei metsänomistaja ole halukas maksamaan rajalinjan etsinnästä ja aukaisusta voidaan sopia, että metsänomistaja merkitsee rajalinjan kuitunauhoin ja vastaa näin ollen sen oikeasta paikantamisesta.

Rajalinja avataan 0,75 metrin leveydeltä molemmin puolin rajaa eli molempien rajanaapuriin suostuessa työhön yhteensä 1,5 metrin leveydeltä. Jos rajalinjaa ei voida enää varmasti paikallistaa, maastossa työhön ei pidä ryhtyä ilman asianmukaista työnjohtoa. Joissakin metsänhoitoyhdistyksissä on GPS-paikantimia, joilla tukkeutunut rajalinja voidaan määrittää luotettavasti avaamista varten. Myös maanmittauslaitos merkitsee tilauksesta umpeenkasvaneita rajalinjoja.

9.7.7 Taimikonhoito

Taimikon perkaus tarkoittaa havupuille haitallisen etukasvuisen lehtipuuaineksen poistamista. Havupuutaimikon keskipituus on alle 1,5 m ja lehtipuut ovat selvästi pidempiä ja tiheydellään varjostavat tai lehdillään piiskaavat havupuun taimia. Lehtipuiden poistoa pelkästään siistimis-mielessä tulisi välttää. Laadukkaan havupuuston kasvattaminen vaatii alkuvaiheessa runsasta taimitiheyttä ja lehtipuuston on oltava selvä uhka havupuun taimistolle, ennen kuin työhön on järkevää ryhtyä. Taimikon perkausvaiheessa ei saa harventaa havupuiden taimia ja mahdollisiin aukkoihin tulee jättää pieniä lehtipuun taimia, joita ei myöskään ole välttämätön harventaa. Haapavesakko poistetaan kokonaan männyntaimikosta männynversoruosteeseen torjumiseksi. Tarpeetonta pihlajien, pajujen, katajien, leppien perkausta tulee välttää. Perkaus täytyisi ajoittaa ns. täydenlehdenaikaan, jotta vesominen olisi vähäisempää hoitotyön jälkeen. Perkauksessa alueelle on jätävä vähintään 4000 tainta/ha. Tiheys on parasta määrittää 3,99 metrin ympyräkoelalla. Koelalle olisi jätävä vähintään 20 tainta, jotta tiheys olisi 4000 tainta/ha.

Taimikon perkaus ei ole kestävä metsätalouden rahoituslain mukainen tukikelpoinen (KEMERA) työmuoto. Metsänomistaja saa normaaliin tapaan työhön liittyvät arvonlisäverot pois verotuksessaan (arvonlisäverovelvollinen) ja menovähennyksen myyntiverotuksessa. Useissa tapauksissa taimikon perkaus on välttämätöntä kunnollisen havupuutaimikon aikaan saamisessa ja ensiharvennushakkuun taloudellisen kannattavuuden turvaamiseksi. Perkaustyövaihetta ei kannata yrittää kiertää hyväkasvuisilla metsämailla, tekemällä varsinainen taimikonhoito liian aikaisessa vaiheessa.

Suurin osa kannattamattomista ensiharvennusleimikoista syntyy **ennenaikaisen tai kokonaan unohtuneen taimikonhoidon** seurauksena. Taimikonhoidon tavoitteena on puulajivalinnalla saada mahdollisimman hyvälaatuinen, kasvupaikalle sopiva taimikko, joka on tiheydeltään noin 2000 tainta/ha. Tavoitteena on, että ensiharvennus tapahtuu 10–20 vuoden kuluttua taimikonhoidosta.

Taimikonhoidossa on muistettava määrittää metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja ne on jätettävä hoitotyöalueen ulkopuolelle (katso ohjeet metsälain erityisen tärkeistä elinympäristöistä). Myös alueesta erottuvat kosteapainanteet ja puuntuotannollisesti vähäiset alueet jätetään hoitotyön ulkopuolelle.

Oikeaan aikaan ammattitaidolla tehty taimikonhoito lisää metsän puuntuotantoa sekä säilyttää metsien monimuotoisuutta.

Taimikonhoidon ajankohta

Taimikonhoidot pyritään ajoittamaan mahdollisimman myöhäiseen ajankohtaan. Kuitenkaan taimikon laatu ei saa kärsiä ylitiheyden johdosta niin, että taimikon jatkokehitys olisi uhattuna hoitotyön jälkeen, taikka niin, että kasvatettavien taimien rungot vahingoittuisivat ylitiheyden johdosta. Taimikonhoidot pyritään tekemään taimikon ollessa valtapituudeltaan 4–6 metrin mittaista.

Aikaisintaan taimikonhoitoa voidaan tehdä taimikon ollessa kahden metrin mittaista (vakiintunut taimikko). Runsaasti lehtipuuta sisältävät lyhyehköt (2–3 m) taimikot tulisi harventaa täyden lehden aikaan. Muutoin taimikonhoitoja voidaan tehdä koko sulanmaankauden ajan.

Rahoitustuki ja kelpoisuuskriteerit

Taimikonhoitoon on mahdollista saada kestävän metsätalouden rahoituslain perusteella (KEMERA) taloudellista tukea tietyin edellytyksin.

Rahoitustuen ehdot:

1. Alueen tai yhteenlaskettujen alueiden on oltava yli hehtaarin suuruisia.
2. Alue ei ole saanut aiemmin rahoitustukea taimikonhoitoon (voi tarkistaa metsäkeskuksesta).
3. Alueella on oltava kehityskelpoinen, ylitiheä taimikko.
4. Poistettavia runkoja on oltava vähintään 2000 kpl/ha.
 - Osan poistettavista rungoista täytyy kuulua päälatvuserrokseen eli taimikonhoidolla on oltava selkeä metsänhoidollinen tarve.
 - Poistettaviin runkoihin luetaan kaikki yli 1 cm kantoläpimittaiset omalla rungolla olevat taimet.
 - Vanhoista kannoista mukaan voidaan lukea sellaiset kannot, jotka ovat syntyneet välitaimikonhoitovaiheen aikana (rahoitusta ei ole haettu aiemmin). Taimikonperkauksen aikaisia kantoja ei lasketa mukaan poistumaan.
 - Alle 0,1 ha suuruiset yhtäläiset alueet lasketaan mukaan rahoituskelpoiseen alueeseen, vaikka ne eivät täyttäisikään mm. minimi poistumavaatimusta.
 - Puulajilla ei ole merkitystä laskettaessa poistuman määrää.
 - Alle 10 metriset sähkölinjat kuuluvat työkuviioihin, ellei toisin ole sovittu (alle 0,1 ha).
5. Jäävän puuston on ylittävä minimitiheysvaatimukset.
6. Jäävää puustoa ei saa olla yli 3000 kpl/ha.
7. Taimikon on oltava keskipituudeltaan vähintään yli kaksi metristä. Mieluummin 3–4 metristä.
8. Taimikon keskipituuden on oltava alle 7 m. Viivästyneessä taimikonhoidossa alle 10 m (jäävän puuston tiheys korkeintaan 2000 runkoa/ha).
9. Kaava-alueiden taimikot eivät välttämättä ole rahoituskelpoisia.
 - Metsän käsittely kaava-alueella vaatii ympäristöluvan.
10. Säätiöiden, kuntien, yhtiöitten yms. omistamat metsät eivät ole rahoituskelpoisia.

Rahoituskelpoisuusvaatimukset muuttuvat aika-ajoin. Taimikonhoidon tuet ovat erisuuruisia eri osissa maata ja vaihtelevat myös työvaikeuden perusteella. Ajan tasalla olevat vaatimukset ja tukitasot löydät metsäkeskuksesta tai verkkopalveluna osoitteesta www.metsavastaa.net

Puiden valinta

Puiden laatu on tasatiheyttä tärkeämpi valintakriteeri valittaessa pystyyn jääviä puita. Muita kookkaammat laadultaan heikot, runkouvaurioituneet, selvästi alle jääneet puut valitaan ensisijaisesti poistettaviksi. Tavoitteena ei ole muodostaa yhden puulajin metsiköitä. Kuviolle määritetään päävaltapuu, jota suositetaan ensisijaisesti. Aukkoihin ja laadullisesti parempana voidaan valita muita puulajeja.

Luonnon monimuotoisuuden vuoksi alueelle tulee jättää mahdollisimman paljon pihlajia, raitoja, haapoja, jaloja lehtipuita ja leppiä, milloin ne eivät häiritse merkittävästi taloudellisesti arvokaiden päävaltapuiden kehittymistä. Vesistöjen ja vilkkaiden teiden läheisyydessä taimikot tulisi jättää tiheydeltään rahoituskelpoisuuskriteerin ylärajalle ja suosia lehtipuuta normaalia enemmän.

Tiheyden mittaus

Työssä on aina pidettävä mukana 3,99 metrin mittaista koealakeppiä. Yksi puu koealalla vastaa 200 runkoa/ha eli 2000 runkoa/ha tarkoittaa kymmentä puuta koealalla.

Aloittelijan on syytä tarkastaa työjälkensä jokaisen tankillisen jälkeen. Kokeneelle metsuriyrittäjälle riittää työjäljen tarkastaminen kaksi kertaa päivässä. Työjälki on ehdottomasti tarkastettava mittaamalla yhden kerran jokaisena työpäivänä. Tottunutkaan silmä ei kerro oikeaa tulosta työjäljen suhteen. Ylitiehyys tai liiallinen harvuus pienentää ensiharvennuksessa saatavia tuloja merkittävästi ja pahimmillaan johtaa rahoituskelpoisuuden hylkäämiseen tarkastuksen yhteydessä. Tällaisessa tapauksessa metsuriyrittäjä on velvollinen aina korjaamaan työn jäljen rahoituskelpoiseksi.

Taimikon ja päävaltapuun mukaiset sekä alueelliset taimikon ohjetiehydet löytyvät toimeksiantajan työohjeista tai Hyvän metsänhoidon suosituksista. Tarkasta aina ennen työn aloittamista taimikon tavoiteltava olosuhteiden mukainen ohjetiehyys ja pyri noudattamaan sitä.

Raivaussahatyö

- Huolletaan saha ja varmistetaan sen moitteeton toimiminen ennen työmaalle kuljettamista
- Varataan riittävästi työkaluja ja varaosia työmaalle.
- Suunnitellaan alueelle kulkeminen mahdollisimman helpoksi .
- Käytetään vaadittavia turvavarusteita ja huolehditaan niiden kunnosta.
- Säädetään valjaat oikein ja oikealle korkeudelle.
- Vältetään sahaamasta terän oikealla yläkulmalla, koska se voi aiheuttaa sivupotkun.
- Työskennellään järjestään aloittaen alueen laidasta, jatkaen hoitamattomaa aluetta päin.
- Sopiva työkaistan leveys on 2 – 5 m. Luontaisten aukkojen ei saa antaa vaikuttaa työkaistan leveyteen. Kuljetaan suoraan.
- Suunnitellaan lenkin pituus sellaiseksi, että tankkausmatka ei muodostuisi pitkäksi (esim. aika kellosta, tankin sahausaika on tarkasti ennakoitavissa).
- Työskennellään rauhallisesti, ajatuksen kanssa ja vältetään työn tarpeetonta kuormittamista esim. turhia ojan ylityksiä.
- Tuulisella säällä työskennellään siten, että tuuli auttaa kaatamaan puita hoidetulle alueelle.
- Kaltevassa maastossa työskennellään poikittain rinteeseen nähden.
- Puita ei saa kaataa ojien, polkujen, teiden ja peltojen tukoksi.

- Vältetään jättämästä tarpeettoman pitkiä kantoja
- Muistetaan mitata työjäljen tiheyttä
- Tarkkaillaan alueen rahoitustukikelpoisuutta (sopimusvastuu)
- Huomioidaan luonnon monimuotoisuus

9.7.8 Viivästynyt taimikon hoito

Viivästyneellä taimikonhoidolla tarkoitetaan hoitamattoman, ennenaikaisen tai muutoin huonosti tehdyn nuoren kasvatusmetsän kuntoon saattamista. Metsikön keskipituus on 7 ja 10 m:n välillä ja alueelta ei ole vielä järkevä hakata ainespuuta pitkään aikaan (yli 5 v). Hoitotyön on oltava alueen puutuotannon kannalta tarpeellinen. Joissakin tapauksissa työ joudutaan tekemään osittain moottorisahalla, jolloin työ on huomattavasti kalliimpaa kuin normaalissa taimikonhoidossa. Tällöin kannattaa harkita energiapuun keräämistä alueelta samanaikaisesti. Turvemaidilla ja soistuneilla ojitetuilla alueilla pyritään tekemään ojien kunnostus samanaikaisesti. Ojalinjahakkuun yhteydessä voidaan energiapuuhakkuusta saada helpommin taloudellisesti kannattava.

Viivästynyt taimikonhoito on kestävän metsätalouden rahoituslain mukaista työtä. Koska alue on kehitysluokaltaan nuorta kasvatusmetsää, niin tuki on taimikonhoitoalueita korkeampi. Tarkista alueen tukikelpoisuus vertaamalla tiheyksiä metsänhoitosuosituksissa oleviin viivästyneen taimikonhoidon harvennusmalleihin. Samalla tulee huomioida poistettavien puiden määrää ja paksuutta siten, että toimenpide täyttää pystyyn jääneiden puiden osalta rahoituslain mukaiset runkolukuvaatimukset. Viivästyneellä taimikonhoidolla siirretään varsinaisen ensiharvennuksen ajankohtaa myöhäisemmäksi. Sen yhteydessä joudutaan usein kaatamaan pieniä ainespuun mitat täyttäviä puita, jotta alueesta saadaan rahoituskelpoinen. Työn luonne on kerrottava myös toimeksiantajalle, jottei synny väärinkäsityksiä työn lopputuloksesta. Joissakin tilanteissa on järkevää suorittaa raivaustyö miestyönä ja hakata alueelle ajourat, jotta siitä saadaan rahoituskelpoinen haaskaamatta ainespuuta ja nostamatta raivauskustannuksia kohtuuttomiksi.

Rahoitustuen ehdot:

1. Alueen tai yhteenlaskettujen alueiden on oltava yli hehtaarin suuruisia.
2. Alue ei ole aiemmin saanut kestävän metsätalouden rahoituslain mukaista tukea taimikonhoitoon. Vanha metsänparannuslain (Mpl) mukainen saatu tuki ei evää Kemera-rahoituskelpoisuutta.
3. Alueella on oltava kehityskelpoinen nuori kasvatusmetsä, joka on tiheydeltään puuntuotannollisesti hoitoa vaativa kohde.
 - Nuori kasvatusmetsikkö (kehitysluokka 02): Metsikkö, jonka keskiläpimitta rinnankorkeudelta on vähintään 8, mutta enintään 16 cm. Valtapituus havupuumetsikössä on yli 7 m ja koivikossa yli 9 m.
4. Poistettavia runkoja on oltava vähintään 1000 kpl/ha.
 - Osan poistettavista rungoista täytyy kuulua päälaturkerrokseen eli hoitotyöllä tulee olla selkeä metsänhoidollinen tarve.
 - Poistettaviin runkoihin luetaan kaikki yli 4 cm vahvat rungot.
 - Alle 0,1 ha suuruiset yhtenäisesti rahoituskelvottomat alueet lasketaan mukaan rahoituskelpoiseen alueeseen.
 - Alle 10 m sähkölinjat yms. kuuluvat työalueeseen (huom. ei pinta-alaltaan yli 0,1 ha), ellei

toisin ole sovittu.

5. Jäävän puuston on täytettävä metsänhoitosuositusten mukaiset tiheysvaatimukset
 - Jäävää puustoa ei saa olla yli 2000 kpl/ha.
6. Kaava-alueiden taimikot eivät välttämättä ole rahoituskelpoisia.
 - Metsän käsittely kaava-alueella vaatii ympäristöluvan.
7. Säätiöiden, kuntien, yhtiöitten yms. omistamat metsät eivät ole rahoituskelpoisia.

Rahoituskelpoisuusvaatimukset muuttuvat aika-ajoin. Viivästyneen taimikonhoidon tuet ovat erisuuruisia eri osissa maata. Ajan tasalla olevat vaatimukset ja tukitasot löytyvät mm. metsäkeskuksesta tai verkkopalveluna osoitteesta www.metsavastaa.net

Taimikonhoitotyön hinnoittelu

Taimikonhoitotyö hinnoitellaan esimerkiksi metsäalan palkkauksen koulutusaineistoa käyttäen tai yrittäjäkohtaisen työpäivän hinnan mukaan. Työn hintaan otetaan huomioon sivukulut, arvioidut matkakulut ja arvonlisävero. Viivästyneen taimikonhoitokohteen hinnoittelu on vaativaa. Sitä varten on selvitettävä todellinen poistettavien runkojen lukumäärä ja niiden kantoläpimitta. Näiden tekijöiden pohjalta arvioidaan työn tuottavuutta eli ha/päivä. Työn hinta / ha saadaan jakamalla työn tuottavuudella yrittäjäkohtainen päivähinta. Mahdollinen energiapuun korjuu hinnoitellaan erikseen.

9.7.9 Energiapuun korjuu nuorissa kasvatusmetsissä

Joissakin tilanteissa nuorten metsien kunnostukseen kannattaa liittää energiapuun korjuu. Tällaisia työkohteita ovat erityisesti

- Verhopuuston poisto taimikon päältä
- Viivästyneen taimikonhoidon yhteydessä suoritettava ojalinjahakkuu
- Rahoituskelpoisen laatu-puu lepikon harvennus (haettava metsäkeskuksen ennakkopäätös rahoituskelpoisuudesta)

Siirtelykaato

Siirtelykaadossa kaataja siirtää puun haluttuun paikkaan käyttäen apunaan puun kaatumisliskiä.

Tätä työtekniikkaa käytetään yleisimmin rinnankorkeusläpimitaltaan 3–10 cm karsimattoman energiapuun hakkuuseen. Kaatotekniikka ei sovellu enää yli 14 cm:n puun kaatoon.

Kaadetuista rungoista muodostuvat kourakasat pyritään kasaamaan niin, että ne jäisivät mahdollisimman helposti irti maasta. Kasauksessa ei käytetä aluspuita. Kasat on oltava sijoitettuina niin, että ne voidaan kouraista kyytiin ilman sammalta ja kiviä (hakkurin terät).

Varastointi tienvarressa

Varastoalueella on oltava tilaa varastointiin, haketukseen ja kuormaukseen. Täysperävaunullisen hakeauton pituus on yli 20 m ja leveys 2,6 m. Varastoalueen paikkaa valittaessa on tiedettävä, kummalta puolelta hakkuria syötetään. Hakeauton on voitava olla keula päätiestä päin hakettaessa. Varastoalue tulisi sijoittaa mahdollisuuksien mukaan korkealle, kantavalle, tasaiselle ja tuuliselle paikalle. Hakepuiden alle tulee sijoittaa hyvät aluspuut niin, että tuuli sopisi kulkemaan pinon alta. Puiden tyvet tulee sijoittaa tielle päin.

Rahoitustuki

Nuoren metsän kunnostustuen lisäksi rahoitustukea voidaan maksaa energiapuun korjuuseen. Tuet myönnetään kestävän metsätalouden rahoituslain perusteella.

Energiapuun korjuun tukiehdot:

1. Varmista, että nuorten metsien kunnostuksen tukiehdot täyttyvät
2. Puut on luovutettava ulkopuoliselle taholle
3. Puuta kertyy vähintään 20 kiintokuutiometriä

Tukitasot ja myös tuen ehdot voivat vaihdella aika-ajoin. Voimassa olevat tiedot rahoituksesta löytyy metsäkeskuksesta tai verkkopalveluna www.metsavastaa.net.

Työn hinnoittelu

Energiapuun hakkuu hinnoitellaan esimerkiksi metsäalan palkkauksen koulutusaineistoa käyttäen tai yrittäjäkohtaisen työpäivän hinnan mukaan. Työn hintaan huomioidaan sivukulut, arvioidut matkakulut ja arvonnäkövero. Työn hintalaskelmaa tulee verrata tuotoslukuihin (metsäalan palkkauksen koulutusaineisto) ja varmistua tätä kautta hinnoittelun oikeellisuudesta. Hakkuuseen liittyvä mahdollinen raivaus hinnoitellaan erikseen, €/ha. Lähikuljetus hinnoitellaan sopimalla metsäkoneyrittäjän kanssa ajotaksa, johon kuuluu siirrot ja alv. Tarjous lähikuljetuksesta kannattaa ottaa kirjallisena, jotta se voidaan huoletta välittää toimeksiantajalle (huom. pääurakoitsija/aliurakoitsija).

9.7.10 Ensiharvennusalueiden ennakkoarvaus

Ennakkoarvauksen tavoitteena on parantaa ensiharvennusleimikon korjuuolosuhteita, leimikon taloudellista arvoa sekä saavuttaa puuntuotannollisesti parempi lopputulos.

Parantuneet korjuuolosuhteet lisäävät hakkuukoneen tuottavuutta ja kuljettajan mahdollisuutta saavuttaa hyvä korjuujälki. Puiden valinta helpottuu, jolloin laatuharvennus toteutuu tehokkaammin. Jäljelle jäävät puut eivät vaurioidu niin helposti, koska kaatopään ohjattavuus helpottuu. Ympäristökohteet tulevat varmemmin huomioonotetuiksi, koska ne määritetään jo ennen varsinaista hakkuuta. Ennakkoarvaus tehdään vähälumiseen aikaan ja varsinaisen harvennus voi ajoittua kovimpaan talveen, jolloin luonnon monimuotoisuutta on vaikeampi havaita.

Työkohteen määrittäminen

Alueella tai osalla harvennusleimikkoa on oltava selvä koneellista hakkuutyötä haittaava puusto. Vähimmäispoistumana voidaan pitää 500 runkoa/ha kantoläpimitaltaan yli 4 cm puita tai puuryhmiä. Yhtenä rahoituskelpoisuuden rajana nuorten metsien kunnostuksessa on poistettavien runkojen lukumäärä, joka on 1000 runkoa/ha. Ilman ennakkoarvausta muutoin rahoituskelpoinen alue voi jäädä tuen ulkopuolelle tai toisaalta harvennus joudutaan tekemään liian voimakkaana metsikön tilaan nähden, jotta siitä saadaan rahoituskelpoinen. Helpoissa ennakkoarvauskohteissa tuesta jää metsänomistajalle kantohinnan lisä, koska työ on tukea halvempaa. Ennakkoarvaus on sellainen työmuoto, joka on järkevää tehdä lähes aina ensiharvennuksen yhteydessä ainakin osalle leimikkoa.

Rahoituskelpoisuuden määrittäminen

Ennakkoarvausalan rahoituskelpoisuus on helppo määrittää etukäteen. Rahoitustuki voi jäädä

saamatta ennakkoraivauksen jälkeisen harvennuksen seurauksena, jonka johdosta metsuriyrittäjä ei voi sitoutua tukeen ellei hän vastaa myös harvennustyön toteuttamisesta. Rahoituksessa ongelmana on lähinnä se, etteivät kestävä metsätalouden rahoitustuet tule maksuun ennen kuin työ on loppuun saatettu eli alueelle on tehty harvennushakkuu. Yleensä ennakkoraivauksen ja harvennushakkuun välillä on selvä viive, jonka metsänomistaja, metsänhoitoyhdistys tai joku muu joutuu rahoittamaan.

Rahoitustuen ehdot:

1. Alueen tai alueiden on oltava yli hehtaarin suuruisia
2. Puuston on oltava kehityskelpoista ja oikealla kasvupaikalla olevaa
3. Puuston kehitysluokan on oltava nuorta kasvatusmetsää (02)
4. Harvennuksen jälkeen puuston **valtapituus** (Kainuussa havupuusto alle 14 m, lehtipuusto alle 15 m) ja **keskiläpimitta** (Kainuussa alle 16 cm) eivät saa ylittää rahoitustuen mukaisia ehtoja
5. Harvennuksen lopputuloksen tulee olla metsänhoitosuositusten mukainen
6. Vertaa muut nuoren metsän kunnostuksen rahoitusehdot (taimikonhoito)

Tukitasot ja myös tuen ehdot voivat vaihdella aika-ajoin. Eri osissa maata tuen ehdot ja tukitasot ovat erilaiset. Voimassa olevat tiedot rahoituksesta löytyy metsäkeskuksesta tai verkkopalveluna www.metsavastaa.net.

Työn toteuttamisajankohta

Ennakkoraivaus tulisi tehdä hyvissä ajoin ennen korjuuta, jotta rungot ehtivät varista lehdistä ja kaatua. Työ tulisi pääsääntöisesti tehdä sulanmaanaikaan, jolloin kannot saadaan lyhyiksi ja luonnon monimuotoisuuskohteet on helpompi havaita. Lehtevään aikaan, välittömästi ennen hakkuuta tehty ennakkoraivaus jää hyödyiltään selvästi aiemmin toteutettua raivausta vähäisemmäksi.

Työn toteuttaminen

Työ toteutetaan pääsääntöisesti raivaussahalla. Moottorisahan käyttöä tulee välttää, koska se hidastaa työn toteuttamista ja vaikeuttaa työn hinnoittelua.

Yleiset työohjeet:

- Huolletaan saha ennen työmaalle kuljettamista ja varmistetaan sen moitteeton toimiminen.
- Varataan riittävästi työkaluja ja varaosia työmaalle.
- Suunnitellaan alueelle kulkeminen mahdollisimman helpoksi.
- Käytetään vaadittavia turvavarusteita ja huolehditaan niiden kunnosta.
- Säädetään valjaat oikein ja oikealle korkeudelle.
- Vältetään sahaamista terän oikealla yläkulmalla, koska se voi aiheuttaa sivupotkun. Tyvien raivauksessa varotaan erityisesti raivaussahan kimpoamista raivauksen kohteena olevan puun tyveltä.
- Ennakkoraivauksessa tulee kaataa myös pajupuskat yms. ja pienehköt kuuset, koska ne vaikuttavat kouran ohjattavuuteen ja koneen kuljettajan näkemään työskentelyalueella. Yleensä raivauksessa alikasvos joudutaan poistamaan lähes kattavasti.
- Kannot sahataan lyhyiksi erityisesti poistettavien puiden tyviltä.
- Työskennellään järjestään aloittaen alueen laidasta, jatkaen hoitamaton aluetta päin.

- Sopiva työkaistanleveys on 2–5 m. Luontaisten aukkojen ei saa antaa vaikuttaa työkaistan leveyteen. Kuljetaan suoraan.
- Suunnitellaan lenkin pituus sellaiseksi, että tankkausmatka ei muodostuisi pitkäksi (esim. aika kellosta, tankin sahausaika on tarkasti ennakoitavissa).
- Työskennellään rauhallisesti, ajatuksen kanssa ja vältetään työn tarpeetonta kuormittamista esim. turhia ojan ylityksiä.
- Kaltevassa maastossa työskennellään poikittain rinteeseen nähden.
- Puita ei saa kaataa ojen, polkujen, teiden ja peltojen tukoksi.
- Huomioidaan luonnon monimuotoisuus ja jätetään ko. kohteet hoidon ulkopuolelle.

Työn hinnoittelu

Ennakkoraivaus hinnoitellaan esimerkiksi metsäalan palkkauksen koulutusaineistoa käyttäen tai yrittäjäkohtaisen työpäivän hinnan mukaan. Yrittäjäkohtainen päiväpalkka jaetaan työn tuotavuudella, jotta saadaan työn hinta / ha. Työn hintaan on muistettava huomioida sivukuluprosentti, arvioidut matkakulut ja arvonlisävero. Toinen vaihtoehto on sopia toimeksiantajan kanssa urakkapäivätaksasta, jos raivattavat kohdat eivät ole yhtäläisiä ja niiden pinta-alan mittausta työllistää suhteettomasti työhön nähden. Tällaisen ns. avoimen hinnan käyttäminen vaatii metsuriyrittäjältä tunnettavuutta ja luotettavuutta asiakkaan silmissä.

9.7.11 Ensiharvennus ja ylispuuhakkuu

Nykyisin noin 95 % hakkuista tehdään koneellisesti. Metsuriyrittäjä ei voi hinnalla kilpailla koneen kanssa niille soveltuvista harvennuksista. Metsissä on vielä runsaasti ensiharvennuskohteita (noin 5 % hakkuista), joita voidaan ajatella korjattavan myös miestyönä. Tällaisia kohteita ovat lähinnä pienialaiset tai huonosti hoidetut, tiheät metsiköt, joiden hakkuukertymä on

Metsissä on vielä runsaasti ensiharvennuskohteita, jotka soveltuvat metsuriyrittäjän työkohteeksi.

pieni ja hoidontarve selvä. Tällaisiin kohteisiin liittyvät pienimuotoiset ylispuuhakkuut on järkevää hoitaa samalla kuntoon. Hakkuutyö sisältää aina enemmän suunnittelua, kuin raivaussahatyöt. Suunnittelukustannukset tulee ottaa huomioon työkohteen hinnoittelussa.

Korjuun suunnittelu työkohteen hinnoittelussa

Tieoikeudet ja välivarastoalue

Metsuriyrittäjän tulee selvittää urakanantajalta mitä reittiä puutavara kuljetetaan ja mihin puutavara välivarastoidaan. Metsänomistaja vastaa alueelle johtavien teiden kulkuoikeuksista ja välivarastoalueesta, jollei toisin sovita tai puun omistusoikeus ei ole metsuriyrittäjällä (Yrittäjän vastuut työn toteuttamisessa).

Metsuriyrittäjän tulee arvioida teiden kunto ja suunnitella korjuujankohta niiden mukaan. Esimerkiksi tiestö voi kestää hakkuuajankaisen liikenteen, mutta itse jatkokuljetus on jätettävä talvisaikaan. Tässä vaiheessa tulee myös huomioida tarvitaanko talviautotien tekemistä tai tiestön auki pitoa toiminnan aikana ja kuka siitä vastaa. Metsuriyrittäjän on aina järkevää myydä mahdollisimman laajaa palvelupakettia metsänomistajalle, mutta samanaikaisesti muistettava hinnoitella sovitut työt urakkatarjouslaskelmaan ja kartoittaa sopimusriski hallittavalle tasolle. Ojitusalueilla työhön olisi liitettävä ojalinjahakkuu (ojitusuunnitelma), jos ojien kunto edellyttää kunnostusta.

Suunniteltu välivarastoalue tulee tarkastaa työkohteen hinnoittelun yhteydessä. Sen on oltava riittävän laaja, jotta hakatut puut mahtuvat alueelle. Kääntöpaikan tulee olla sellainen, että rekka pystyy kääntymään ja tekemään kuormaa laillisesti suunnitellulta välivarastoalueelta. Esim. pääteiden varsille ei puita saa varastoida, vaan puut on sijoitettava liittymän varteen.

Leimikon ja välivaraston välillä olevat työturvallisuuden vaikuttavat seikat tulee myös huomioida ja merkitä heti työmaakarttaan (sähkölinjat yms.). Huomioi urakanantajan vastuut. Työmaasta tulee tehdä suunnitelma, josta ilmenee työmaan vaaratekijät (Valtioneuvoston asetus puunkorjuutyön turvallisuudesta).

Maaston korjuujankohta ja lähikuljetuskalusto

Leimikon korjuujankohta tulee määrittää sellaiseksi, jottei maastoon synny vaurioita lähikuljetuksen yhteydessä. Varsinainen hakkuu voidaan usein suorittaa ennakkoon, mutta lähikuljetus on jätettävä talveen. Metsänomistajan mielipiteellä on tässä vaiheessa suuri merkitys ja sillä joudutaanko liikkumaan kolmannen osapuolen mailla. Kaikki metsänomistajat eivät tee numeroa pienistä jäljistä keruu-uralla tai varastoalueella. Varsinaisille ajourille jälkiä ei saa koskaan muodostua yksittäistapauksia lukuun ottamatta. Pehmeillä alueilla hakkuutähteet olisi suunnattava ajouralle, jotta maaston kantavuus paranisi. Jos lähikuljetuksessa joudutaan liikkumaan kolmannen osapuolen mailla ja varsinkin silloin, kun välivarasto on hänen maallaan, tulee välttää korjuuvaurioiden aiheuttamista. Metsuriyrittäjän kannattaa varmentua tällaisissa tilanteissa siitä, että metsänomistajat ovat sopineet välivarastosta kirjallisesti, jottei ikäviä yllätyksiä pääse syntymään leimikon korjuuajana.

Lähikuljetuskalusto tulee valita korjuuolosuhteiden mukaan. Vaikeasti korjattavalta alueelta puita ei pidä lähteä kuljettamaan sopimattomalla kalustolla. Esimerkiksi ojitusalueilta, jotka ovat

kaukana välivarastosta, puuta ei voida kuljettaa kannattavasti maataloustraktorilla. Lähikuljetustaksa ja koneen saatavuus on oltava tiedossa ennen urakointisopimuksen laadintaa.

Ajouraverkosto

Ajouraverkostoa ei kannata merkitä etukäteen maastoon. Käytettävä ajouraväli (20 – 30 m) ja keruu-uran paikka suunnitellaan etukäteen. Urakkasopimusvaiheessa työmaakarttaan hahmotellaan ajouraverkosto ja tarkastetaan ennen hakkuuta mm mahdollisten luontoarvojen osalta. Hakkuun jälkeen konemiehelle täytyy toimittaa tarkka kartta ajouraverkostosta.

Puukaupan hoitaminen sekä mitta- ja laatuvaatimukset

Hakattavat tavaralajit mitta- ja laatuvaatimuksineen on oltava tiedossa ennen työn hinnoittelua. Urakanantajan on ennen urakointisopimuksen laadintaa selvitettävä mahdolliset puutavaran ostajat ja varmistettava hinnat sekä puutavaran menekki.

Työkohteen hinnoittelu ja laskutusajankohta

Työkohde hinnoitellaan hakattavien puutavaralajien ja mahdollisten lisätöiden mukaan euroa/m³. Tarkkaa työhintaa ei voi etukäteen määrittää, koska puutavaramäärät ovat aina arvioita. Urakointisopimukseen on kirjattava, että loppulaskutus tapahtuu loppumittautodistuksen mukaan. Mahdolliset ennakat sovitaan laskutettavaksi arvion mukaisesti. Yleensä urakointisopimukseen kuuluu ainakin puutavaran lähikuljetus. Lähikuljetuksen hinta, €/m³ sovietaan etukäteen metsäkoneyrittäjän kanssa tai hinnoitellaan tapahtuvaksi omalla kalustolla ja liitetään urakointisopimukseen.

Muut sopimuksen mukaiset työt hinnoitellaan erikseen ja liitetään urakointisopimukseen. Työn hintaan on aina muistettava huomioida sivukulut, matkakulut ja arvonlisävero. Laskutusaikataulu ja laskutettavat erät sovitaan loppumaksua lukuun ottamatta etukäteen työn etenemisen mukaisesti, esim. puolet urakointisopimuksen mukaisesta arvioidusta työhinnasta urakan ollessa puolivälissä ja loput kuukauden kuluttua loppumittauksesta. Lähikuljetus maksetaan kokonaisuudessaan kuukauden kuluttua loppumittauksesta. Yleensä metsäkoneyrittäjät suosuvat tällaiseen järjestelyyn.

Rahoitustuki ensiharvennuksissa ja ylispuiden poistossa

Rahoitustuen ehdot ensiharvennuksissa:

1. Alueen tai alueiden on oltava yli hehtaarin suuruisia
2. Puuston on oltava kehityskelpoista ja oikealla kasvupaikalla olevaa
3. Puuston kehitysluokan on oltava nuorta kasvatusmetsää (02)
4. Harvennuksen jälkeen puuston valtapituus (Kainuussa havupuusto alle 14 m, lehtipuusto alle 15 m) ja keskiläpimitta (Kainuussa alle 16 cm) eivät saa ylittää rahoitustuen mukaisia ehtoja
5. Harvennuksen lopputuloksen tulee olla metsänhoitosuosituksen mukainen
6. Vertaa muut nuoren metsän kunnostuksen rahoitusehdot (taimikonhoito)

Rahoitustuen ehdot ylispuiden poistossa:

Ylispuiden poistossa tuki määräytyy alla olevan taimikon mukaan. Taimikon on täytettävä normaalit taimikonhoidontuen ehdot. Ylispuuhakkuun yhteydessä myös taimikko tulee hoitaa kuntoon ennen kuin tukiehdot täyttyvät. Vertaa taimikonhoidon rahoitustuen ehdot.

Tukitasot ja myös tuen ehdot voivat vaihdella aika-ajoin. Eri osissa maata tuen ehdot ja tukitasot ovat erilaiset. Voimassa olevat tiedot rahoituksesta löytyy metsäkeskuksesta tai verkkopalveluna www.metsavastaa.net

Hakkuun toteuttamisen työohjeet

Harvennusvoimakkuus

Harvennusvoimakkuuteen vaikuttaa lähtöpuuston tiheys. Kerralla voidaan harventaa enintään puolet rungoista. Liian voimakas harvennus lisää myrsky- ja lumituhoriskiä.

Hakkuu

- Hakkuu tehdään yleensä erillisten leimikkokohtaisten ohjeiden mukaan
- Leimikko aloitetaan välivarastoa lähinnä olevasta kulumasta
- Ojia ei saa tukkia hakkuun yhteydessä
- Ajourat avataan riittävän leveinä (ajokoneen ja olosuhteiden mukaisesti) ja pyritään välttämään turhia mutkia
 - kierretään louhikot ja pehmeiköt
 - vältetään sivukaltevuutta
- Puut pyritään kaatamaan ajouralle, jotta saataisiin hakkuutähteet suojaamaan puiden juuria korjuuvaurioilta
- Vältetään turhaa kasausta kaadon suunnittelun avulla
- Kasat sijoitetaan ajokoneen ulottuvuuden mukaisesti
- Kasat näkyville paikoille, tarvittaessa aluspuut alle
- Edetään järjestelmällisesti
- Tarkastetaan hakkuun jälkeä säännöllisesti
- Vältetään turhaa raivausta
- Säästetään lahoppuut ja arvokkaat luontokohteet jätetään hakkuun ulkopuolelle
- Tarvittaessa puutavarakasat liputetaan

Puiden valinta

Ensisijaisesti poistetaan

- Ylispuut ja kehityksessä jälkeen jääneet puut
- Sairaot, vioittuneet sekä lengot ja monilatvaiset puut.

Hakkuussa pyritään säästämään vähäinen lehtipuusekoitus. Lehtipuusekoitus parantaa metsikön terveyttä, ehkäisee maaperän happamoitumista ja lisää luonnon monimuotoisuutta.

Puuston määrä harvennuksen jälkeen

Kasvamaan jätettävän puuston määrään vaikuttavat puulaji, kasvupaikka ja puuston pituus. Tavoiteltava harvennustiheys tulee tarkastaa metsänhoitosuosituksista. Myös metsänomistajan mielipiteellä on merkitystä jäävän puuston määrään. Metsänomistajan mielipiteet tulee olla kirjattuna työohjelmaan.

Jäävän puuston määrää tulee mitata säännöllisesti. Mielellään pari kertaa päivässä. Mittaus tapahtuu 5,64 metrin (aarin) ympyräkoaloilla (puuston pituus alle 12 m) tai relaskoopikoealoilla (puuston pituus yli 12 m). Epätasaisissa metsissä aukkojen reunat jätetään ohjetiheyttä

tiheämmäksi. Ohjetiheydet varmistetaan alueellisista metsänhoitosuosituksista tai urakanantajan työohjeista.

9.7.12 Pystykarsinta

Pystykarsintaa tehdään puuston laadun parantamiseksi. Onnistunut pystykarsinta nostaa puuston laadun paremmaksi kuin luonnonmetsissä keskimäärin. Karsinnan tuloksen kannalta karsintaa ei kannata viivästyttää, vaan se kannattaa tehdä heti kun rahoituskelpoisuuden ehdot täyttyvät.

Paras karsinta-aika on keväällä, koska hankien päältä yltää helpommin korkeammalle ja silloin ei yleensä muutoin voi metsässä työskennellä. Karsintaa ei saa tehdä nila-aikaan touko-kesäkuussa, jolloin kuori rikkoontuu helposti.

Metsäkeskus tarkastaa kaikki pystykarsintakohteet. Rahoituskelvottomat kohteet hylätään ja huonosti toteutettu työ veloitetaan korjaamaan ennen tuen maksamista.

Kohteen ja karsittavien puiden valinta sekä karsintakorkeus

Alueen lämpösusuma on oltava yli 750 d.d. Pystypuiden karsintakohteita ovat ensisijaisesti tuoreiden ja kuivahkojen kankaiden sekä vastaavien ojitettujen turvemaiden männiköt. Lehtomaisten kankaiden ja vastaavien ojitettujen turvemaiden männiköt voidaan valita karsintakohteiksi, mikäli niiden puusto muutoin täyttää karsintakohteen edellytykset. Karsittaviksi soveltuvat myös mänty- ja koivuvaltaiset sekametsiköt sekä lehtomaisten ja tuoreiden kankaiden rauduskoivikot.

Karsittavan metsikön tulee olla hyvälaatuista, tervettä ja kasvuisaa puustoa. Huonolaatuisten runkojen karsinta ei tee alueesta rahoitustukikelpoista. Karsittavien puiden keskiläpimitta tulee olla 9 – 13 cm ja ne on valittava alueen pää- ja lisävaltapuista. Karsittavien puiden keskiläpimitta ei saa ylittää 15 cm. Rajatapauskohteita ei kannata karsia, koska tarkka keskiläpimitan määrittäminen ennen työn aloittamista on vaikeaa. Karsittavaa rahoitusehdot täyttävää puustoa on oltava vähintään 350 runkoa/ha. Sekametsissä hyvälaatuiset hieskoivut täyttävät karsinnan rahoituskelpoisuusvaatimukset.

Puut karsitaan 4 – 5 m korkeudelta. Karsittavien oksien on oltava pieniä ja valtaosin kuolleita. Paksuimmat karsittavat oksat saavat olla enintään 2,5 cm paksuisia. Elävää latvusta on jätettävä vähintään 40 % puun pituudesta ja vähintään viisi ylintä oksakiehkuraa.

Karsintakohte ja karsintakorkeus on valittava siten, että alueen kaikki karsittavat puut voidaan karsia samaan korkeuteen.

Työtekniikka ja työvälineet

Männyn karsinta

Männiköissä suositaan karsittavaksi 450 – 550 puuta hehtaarille. Karsittavien puiden määrä on mitattava neljän metrin ympyräkoelalla (noin kolme puuta/koeala) tarvittaessa. Karsitut rungot pyritään kasvattamaan päätehakkuuseen saakka.

Männystä ei saa karsia täysin elinvoimaisia oksia. Karsinnassa on keskityttävä kuivien ja taantuvien alaoksien karsintaan.

Työvälineenä männyn karsinnassa on oksasaha. Oksasahan varren tulisi olla portaattomasti jatkettavissa, jotta työskentely olisi sujuvaa. Muutoin työhön joudutaan varaamaan kaksi eri varrenpituudella varustettua oksasahaa. Työvälineistöön voi kuulua myös puhdistusveitsi ja pyörökatkoja.

Oksa katkaistaan rungon vierestä kuorta rikkomatta. Työssä tulee varoa aiheuttamasta kuori-repeämää. Oksia ei saa katkaista tyngälle.

Metsikköä ei saisi harventaa kahteen vuoteen pystykarsinnasta.

Rauduskoivun karsinta

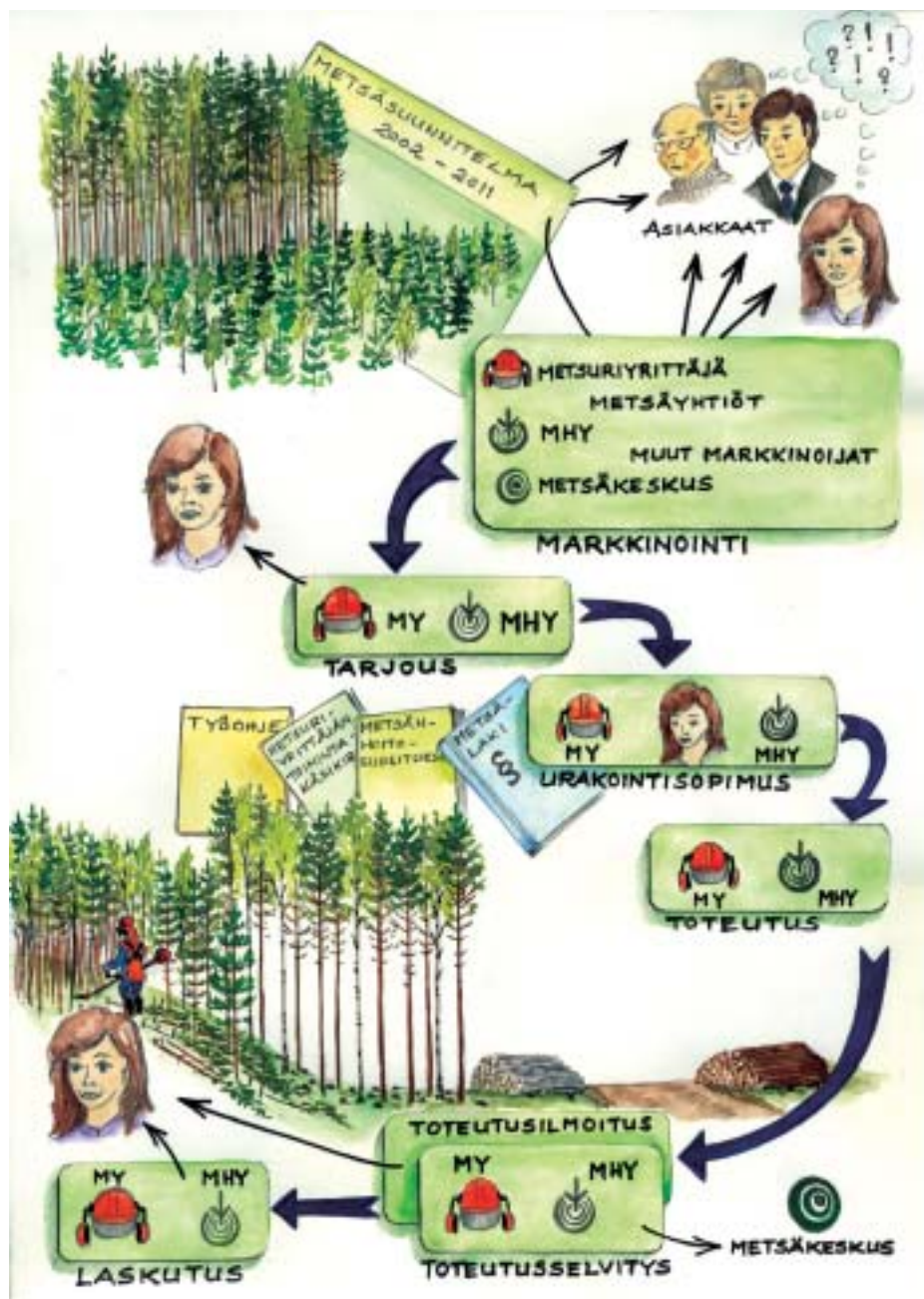
- Karsitaan vain kuolleita oksia
- Työvälineenä on puutanko, jonka yläpäässä on kumipehmuste. Karsinta tapahtuu pienin lyönnein
- Karsinta tapahtuu ensiharvennuksen jälkeen ja kaikki hyvälaatuiset valtapuut suositellaan karsittavaksi
- Rahoitustuen ehdot
- Rahoitustuen ehdot on pääosin kerrottu edellisellä sivulla kohdassa Kohteen ja karsittavien puiden valinta sekä karsintakorkeus. Lisäksi pystykarsinnan rahoitusta rajoittaa muut normaalit rahoitusehdot (vrt. taimikonhoito).

Tukea maksetaan karsintakorkeuden mukaan porrastettuna. Tukitasot ja myös tuen ehdot voivat vaihdella aika-ajoin. Eri osissa maata tuen ehdot ja tukitasot ovat erilaiset. Voimassa olevat tiedot rahoituksesta löytyy metsäkeskuksesta tai verkkopalveluna www.metsavastaa.net

Työn hinnoittelu

Työn toteuttaminen vaatii huolellista työskentelyä, joten ennakkohinnoittelua ei voi soveltaa pystykarsintaan ilman hyvää työn toteuttamiskokemusta. Pääsääntöisesti työ tulee hinnoitella yrittäjäkohtaisen päiväpalkan mukaan. Työn tuottavuutta voidaan arvioida etukäteen määrittelemällä vaihteluväli työn lopulliselle hinnalle. Ilman korkeimman laskutettavan hinnan määrittelyä asiakas ei todennäköisesti osta työtä.

10 Metsuriyrittäjän toimintamalli

11 Sopimuslomakkeet

Liitteet 1 – 5 ovat saatavissa internet-osoitteesta www.metsateho.fi

Metsuriyrittäjän TARJOUS (liite 1)

METSÄTÖIDEN URAKOINTISOPIMUS

Työosuuskuntayrittäjämetsuri (liite 2)

- Työohjelma

METSÄTÖIDEN URAKOINTISOPIMUS

Ennakkoperintärekisteriotteella toimiva metsuriyrittäjä (liite 3)

TYÖOHJELMA (liite 4)

Metsuriyrittäjän LASKU (liite 5)

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ennakkoperintärekisterioikeudesta (liite 6)

METSÄTÖIDEN URAKOINTISOPIMUS

Työosuuskuntayrittäjämetsuri

Sopimus nro: 19

1. Sopijapuolet

Työosuuskunnan nimi ja osoite:

Metsänomistaja: Valtakirjalla:

Metsolan työosuuskunta
Osuuskunnantie 50
88600 SOTKAMO

Ilkka Koivisto
Koivistontie 1050
88600 SOTKAMO

Osuuskunnan ennakoperintärekisteriotteen voimassaoloaika: **28.2.2002**Verovelkatodistus tarkistettu: **30.8.2001**. LEL -todistus tarkistettu: **30.8.2001**.

2. Urakointitehtävät

 Puutavaran valmistus Uudistusalojen raivaus Puutavaran kuljetus Hakkuualojen ennakoraivaus Taimikon perkaus ja harvennus Metsänviljelytöt

3. Työkohteet ja urakoinnin toteutus

Sovitut työkohteet on merkitty tämän sopimuksen liitteenä olevaan sopijapuolten allekirjoittamaan *työohjelmaan*. Työkohteet toteutetaan voimassa olevien metsänhoitosuosituksen, kestävän metsätalouden rahoituslain säädösten mukaisesti ja / tai urakanantajan antamien kirjallisten työmaaohtojen mukaisesti.

Urakanantaja on velvollinen antamaan osuuskunnalle työkohteita koskevat tarpeelliset kartat, joihin on merkitty alueen sähkölinjat sekä muut työskentelyssä huomioon otettavat rajoitukset. Lisäksi kartoista on selvittävä kulkureitit työkohteelle, varastopaikat yms. tekijät sekä metsän luontoarvot. Urakanantaja vastaa tie- ja varastopaikkaoikeuksista.

Työsuoritusten vastaavuus voidaan tarkastaa työkohteittain niitä koskevien urakointitehtävien päätyttyä. Tällöin todetaan, onko työtulos sovitun mukainen ja kirjataan sopijapuolten mahdolliset huomautukset. Mikäli työtulos ei täytä sopimuksen ehtoja, osuuskunta sitoutuu korjaamaan työn työmaaohtojen mukaiseksi tai, ellei se ole mahdollista, korvaamaan urakanantajalle aiheutuneen vahingon.

4. Työturvallisuus ja vahingonkorvaus

Osuuskunta ja siinä olevat työntekijät ovat perehtyneet voimassa oleviin viranomaisten antamiin sekä työehtosopimuksessa oleviin työsuojelu- ja työturvallisuusmääräyksiin. Urakointityössä noudatetaan edellä mainittuja määräyksiä ja niiden mukaisia suoja- ja turvavarusteita. Urakointityössä käytettävät koneet ja työlaitteet pidetään työsuojelumääräysten ja -sopimusten mukaisessa kunnossa. Työmaan suunnittelusta vastaava sopijapuoli sitoutuu merkitsemään työmaasuunnitelmaan erityiset vaara-, haitta- ja ympäristötekijät. Osuuskunta vastaa käyttämänsä tilapäisen työvoiman ja aliurakoitsijoiden osalta ammattitaidosta sekä riittävien työsuojeluohjeiden antamisesta ja noudattamisesta.

Korvausvelvollisuus osuuskunnan toimesta kolmannelle aiheutuneista vahingoista määräytyy vahingonkorvauslain mukaisesti.

5. Urakointimaksut

Urakointimaksut työkohteittain käyvät selville tämän sopimuksen liitteenä olevasta työohjelmasta.

Urakointimaksut maksetaan työohjelmassa sovituin erin ja ajankohdin siten, että

 Urakanantaja tilittää ne Osuuskunta laskuttaa ne

Tilityksen / laskun tulee sisältää riittävä tehtyä työmäärää vastaava erittely.

6. Ympäristönsuojelu

Osuuskunta on tietoinen roskaantumista ja maaperän saastuttamista koskevista säädöksistä ja vastaa toiminnastaan aiheutuvan jätteen jätehuollosta. Osuuskunta on velvollinen korvaamaan laiminlyönneistään urakanantajalle mahdollisesti aiheutuvan vahingon.

7. Vaatimukset

Urakointimaksuja ja muita korvauksia koskevat lopulliset vaatimukset on perusteiltaan ja määrittään esitettävä vastapuolelle kirjallisesti **yhden** kuukauden kuluessa tämän sopimuksen mukaisesta loppulaskusta tai siten, että: _____.

8. Ylivoimainen este

Mikäli jompikumpi sopijapuoli ylivoimaisen esteen vuoksi ei voi täyttää sopimusvelvoitteitaan, hänen on viipymättä esteestä tiedon saatuaan ilmoitettava siitä toiselle sopijapuolelle sekä pyydettyä vahvistettava ilmoitus kirjallisesti kohtuullisessa ajassa. Ylivoimaisena esteenä pidetään sellaista estettä, jota sopijapuoli ei voi voittaa tai jos sopimuksen täyttäminen edellyttäisi uhrauksia, jotka ovat kohtuuttomia verrattuna toiselle sopijapuolelle koituvan etuun siitä, että sopimus täytetään. Mikäli este tai epäsuhte lakkaa kohtuullisessa ajassa, vastapuoli saa kuitenkin vaatia sopimuksen täyttämistä. Ylivoimainen este vapauttaa sopijapuolen toiseen sopijapuoleen kohdistuvasta korvausvelvollisuudesta. Ylivoimaisena esteenä pidetään mm. sotaa, lakkoa, tulipaloa, myrskytuhoa ja työtapaturmaa.

9. **Osuuskunta** on sitoutunut Suomessa voimassa olevien metsien sertifiointikriteerien ja -järjestelmän mukaiseen toimintaan.

10. Sopijapuolten edustajat

Sopijapuolten edustajina toimivat:

osuuskunnan edustaja

Moilanen Kalle
Metsolan työosuuskunta
Osuuskunnantie 50
88600 SOTKAMO
puh. 040 537 3083

urakanantajan edustaja

Koivisto Ilkka
Koivistontie 1050
88600 SOTKAMO
puh. 044 526 3377

11. Lisäehdot

12. Erimielisyyksien käsittely

Sopimuksen tulkintaa tai sen soveltamista koskevat erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti sopijapuolten neuvotteluihin. Jollei näin päästä ratkaisuun, voi tyytymätön sopijapuoli saattaa asian käsiteltäväksi yleisessä tuomioistuimessa siten, että ensimmäisenä oikeusasteena on osuuskunnan kotipaikan alioikeus.

13. Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan **30.8.2001** ja se on voimassa kunnes liitteenä olevaan työohjelmaan merkitty järjestyksessä viimeinen työkohde on tullut loppuun suoritetuksi.

Sotkamo 30.8.2001

Paikka ja aika

Moilanen Kalle

osuuskunnan edustaja

Koivisto Ilkka

metsänomistaja tai valtakirjan omaava

LIITE: Työohjelma

METSÄTÖIDEN URAKOINTISOPIMUS**Ennakkoperintärekisteriotteella toimiva metsuriyrittäjä**

Sopimus nro: 19

1. Sopijapuolet

Yrittäjän nimi ja osoite:

Moilanen Kalle
Moilasentie 50
88600 SOTKAMO

Metsänomistaja:

Valtakirjalla:

Ilkka Koivisto
Koivistontie 1050
88600 SOTKAMO

Yrittäjän ennakkoperintärekisteriotten voimassaoloaika: **28.2.2002**Verovelkatodistus tarkistettu: **30.8.2001** LEL -todistus tarkistettu: **30.8.2001****2. Urakointitehtävät** Puutavaran valmistus Uudistusalojen raivaus Puutavaran kuljetus Hakkuualojen ennakkoraivaus Taimikon perkaus ja harvennus Metsänviljelytyöt**3. Työkohteet ja urakoinnin toteutus**

Sovitut työkohteet on merkitty tämän sopimuksen liitteenä olevaan sopijapuolten allekirjoittamaan työohjelmaan. Työkohteet toteutetaan voimassa olevien metsänhoitosuosituksen, kestävän metsätalouden rahoituslain säädösten mukaisesti ja / tai urakanantajan antamien kirjallisten työmaaohjeiden mukaisesti.

Urakanantaja on velvollinen antamaan yrittäjälle työkohteita koskevat tarpeelliset kartat, joihin on merkitty alueen sähkölinjat sekä muut työskentelyssä huomioon otettavat rajoitukset. Lisäksi kirjoitetaan selvittävä kulkureitit työkohteelle, varastopaikat yms. tekijät sekä metsän luontoarvot. Urakanantaja vastaa tie- ja varastopaikkaoikeuksista.

Työsuoritusten vastaavuus voidaan tarkastaa työkohteittain niitä koskevien urakointitehtävien päätyttyä. Tällöin todetaan, onko tulos sovitun mukainen ja kirjataan mahdolliset huomautukset. Mikäli tulos ei täytä sopimuksen ehtoja, yrittäjä sitoutuu korjaamaan työn työmaaohjeiden mukaisesti tai, ellei se ole mahdollista, korvaamaan urakanantajalle aiheutuneen vahingon.

4. Työturvallisuus ja vahingonkorvaus

Yrittäjä ja hänen työntekijänsä ovat perehtyneet voimassa oleviin viranomaisten antamiin sekä työehtosopimuksessa oleviin työsuojelu- ja työturvallisuusmääräyksiin. Urakointityössä noudetaan edellä mainittuja määräyksiä ja niiden mukaisia suoja- ja turvavarusteita. Urakointityössä käytettävät koneet ja työkalut pidetään työsuojelumääräysten ja -sopimusten mukaisessa kunnossa. Työmaan suunnittelusta vastaava sopijapuoli sitoutuu merkitsemään työmaasuunnitelmaan erityiset vaara-, haitta- ja ympäristötekijät. Yrittäjä vastaa käyttämänsä tilapäisen työvoiman ja aliurakoitsijoiden osalta ammattitaidosta sekä riittävien työsuojeluohjeiden antamisesta ja noudattamisesta.

Korvausvelvollisuus yrittäjän toimesta kolmannelle aiheutuneista vahingoista määräytyy vahingonkorvauslain mukaisesti.

5. Urakointimaksut

Urakointimaksut työkohteittain käyvät selville tämän sopimuksen liitteenä olevasta työohjelmasta. Urakointimaksut maksetaan työohjelmassa sovituin erin ja ajankohdin siten, että

 Urakanantaja tilittää ne Yrittäjä laskuttaa ne

Tilityksen / laskun tulee sisältää riittävä tehtyä työmäärää vastaava erittely.

6. Ympäristönsuojelu

Yrittäjä on tietoinen roskaantumista ja maaperän saastuttamista koskevista säädöksistä ja vastaa toiminnastaan aiheutuvan jätteen jätehuollosta. Yrittäjä on velvollinen korvaamaan laiminlyönneistään urakanantajalle mahdollisesti aiheutuvan vahingon.

7. Vaatimukset

Urakointimaksuja ja muita korvauksia koskevat lopulliset vaatimukset on perusteiltaan ja määriltään esitettävä vastapuolelle kirjallisesti **yhden** kuukauden kuluessa tämän sopimuksen mukaisesti lopulaskusta.

8. Ylivoimainen este

Mikäli jompikumpi sopijapuoli ylivoimaisen esteen vuoksi ei voi täyttää sopimusvelvoitteitaan, hänen on viipymättä esteestä tiedon saatuaan ilmoitettava siitä toiselle sopijapuolelle sekä pyydettyessä vahvistettava ilmoitus kirjallisesti kohtuullisessa ajassa. Ylivoimaisena esteenä pidetään selaista estettä, jota sopijapuoli ei voi voittaa tai jos sopimuksen täyttäminen edellyttäisi uhrauksia, jotka ovat kohtuuttomia verrattuna toiselle sopijapuolelle koituvan etuun siitä, että sopimus täytetään. Mikäli este tai epäsuhde lakkaa kohtuullisessa ajassa, vastapuoli saa kuitenkin vaatia sopimuksen täyttämistä. Ylivoimainen este vapauttaa sopijapuolen toiseen sopijapuoleen kohdistuvasta korvausvelvollisuudesta. Ylivoimaisena esteenä pidetään mm. sotaa, lakkoa, tulipaloa, myrskytuhoa ja työtapaturmaa.

9. **Yrittäjä** on sitoutunut Suomessa voimassaolevien metsien sertifiointikriteerien ja -järjestelmän mukaiseen toimintaan.

10. Sopijapuolten edustajat

Sopijapuolten edustajina toimivat:

yrittäjän edustaja

Moilanen Kalle
Moilasentie 50
88600 SOTKAMO
 puh. 040 537 3083

urakanantajan edustaja

Koivisto Ilkka
Koivistontie 1050
88600 SOTKAMO
 puh. 044 526 3377

11. Lisäehdot

12. Erimielisyyksien käsittely

Sopimuksen tulkintaa tai sen soveltamista koskevat erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti sopijapuolten neuvotteluihin. Jollei näin päästä ratkaisuun, voi tyytymätön sopijapuoli saattaa asian käsiteltäväksi yleisessä tuomioistuimessa siten, että ensimmäisenä oikeusasteena on yrittäjän kotipaikan alioikeus.

13. Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan **30.8.2001** ja se on voimassa kunnes liitteenä olevaan työohjelmaan merkitty järjestyksessä viimeinen työkohde on tullut loppuun suoritetuksi.

Sotkamo 30.8.2001

Paikka ja aika

Moilanen Kalle

yrittäjä

Koivisto Ilkka

metsänomistaja tai valtakirjan omaava

Lähtettäjä:Moilanen KalleMoilasentie 5088600 SOTKAMO Puh.040-5373083**Tilaaaja:**Koivisto IlkkaKoivistantie 105088600 SOTKAMO**Päiväys**20.10.2001**Lasku nro**28**Asiakasno**19**Eräpäivä**4.11.2001**Tilinumero**543609-223756**Y-tunnus**1277792-1**Alv.rek.****Selitys****Urakointisopimus nro: 19**

Työlaji	Kuviot	Määrä	Yks.	Hinta,	Työn hinta,	Alv. 22 %	Nettohinta,
<i>Taimikonhoito</i>	4,5	5	ha	227,05	1135,25	204,72	930,53
	8	1,8	ha	193,41	348,14	62,78	285,36
	9	3,3	ha	243,87	804,77	145,12	659,65
<i>Ennakkoraivaus</i>	10,11						
	12,2	15,3	ha	218,64	3345,19	603,23	2741,96
Yhteensä, €					5633,35	1015,85	4617,50

Maksun saajaMoilanen KalleMoilasentie 5088600 SOTKAMO Puh.040-5373083**Lasku****5633,35 €****Tilinumero**

543609-223756

Eräpäivä

4.11.2001

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS ENNAKKOPERINTÄREKISTERIOTEOIKEUDESTA

KHO 10.10.1997 T 2536 ATK vuosikirja

*Ennakkoperintä - Ennakkoperintä - Palkka -
Toiselle tehdystä työstä maksettu korvaus -
Metsänhoitotyöt - Metsuri - Työkorvaus -
Ennakkoperintärekisteri*

Metsuri A oli perustanut metsätyöpalveluyrityksen, jonka toimialana olivat metsänhoitotyöt ja turvetyöt. A oli merkitty ennakkoperintärekisteriin ja arvonlisäverovelvolliseksi. Hän huolehti omasta vakuutusturvastaan ja oli hankkinut alalla tarpeellisia työkaluja ja kalustoa. A oli tehnyt maanviljelijä X:n kanssa urakkasopimuksen metsän harvennuksesta ja ojalinjojen aukaisusta moottorisahaa käyttäen sekä puun teosta puutavaran määrään perustuvan urakkahinnan mukaan. Työajasta ja lomakorvauksesta ei ollut sovittu. A suoritti tehtävät ilman X:n työnjohtoa ja valvontaa. Noissa oloissa X:n A:lle suorittamia palkkiota ei pidetty työsuhhteessa saatuna ennakkoperintälain 4 §:n tarkoittamana palkkana vaan saman lain 6 §:n tarkoittamana toiselle tehdystä työstä maksettuna korvauksena, josta ennakkoperintärekisteriin. Verovuosi 1996.

Ennakkoperintälaki 4 ja 6 §

- Ammattiharjoittajien ja yrittäjien työttömyyskassa. Esite 2001. Internetosoite www.ayt.fi/
- Ateriakorvauksen voi vähentää verotuksessa. Veronmaksajat. Internetsivu www.veronmaksajat.fi/cfdocs/opendocument.cfm?pid=uutinen20010608b
- Immonen, K. 2000. Työnantajan sivukulut 2000. Yksityismetsätalouden työnantajat r.y. Helsinki
- Kainuun metsätalouden tavoiteohjelma 1998–2002, Kainuun metsäohjelma 2001–2005. Kainuun metsäkeskus
- Kansallinen metsäohjelma 2000–2010. Maa- ja metsätalousministeriö. Internetsivu www.mmm.fi/metsatalous/kansallinenmetsaohjelma/
- Karppinen, H., Hänninen, H. & Ripatti, P. 2000. Metsänomistusrakenteen muutos 1990-luvulla. Metsäsektorin suhdannekatsaus 2000–2001. s. 59 - 62. Metsäntutkimuslaitos, lokakuu 2000. Vammala
- Kariniemi, A. & Rajamäki, J. 1997. Kohti metsäpalveluyrittäjyyttä. Metsätehon raportti 25. Helsinki
- Komulainen, M. 1995. Taajamametsien hoito. Ympäristöministeriö, Metsäntutkimuslaitos, Metsäkeskus Tapio. ISBN 951-96371-3-3. Jyväskylä
- Laki Kestävän metsätalouden rahoituksesta 12.12.1996/ 1094
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi tehtävistä töistä. 19.12.2001
- Metsien käsittely ja riista. Metsähallitus. 1989. ISBN 951-47-2776-2. Jyväskylä
- Metsäalan palkkaus. Koulutusaineisto. Metsäpalkkauksen kehittämisen projektiryhmä 25.2.2002. Metsäteollisuus ry. Orivesi
- Metsänhoitosuosituksat. Alueelliset metsänhoitosuosituksat. Metsäkeskusten internetsivut www.metsakeskus.fi.
- Metsän kasvuohjelma. Kemiran internetsivut: 192.40.77.5/maatalous/kasvinsu.htm
- Metsäpalveluyrittäjät palveluiden tuottajina. Työtehoseuran metsätiedote. 11/1999
- Örn, J., Hämäläinen, J. Kariniemi, A. & Rajamäki, J. 1998. Metsäpalveluyrittämisen edellytysten kehittäminen. Metsätehon raportit 59 ja 60. Helsinki
- Metsätyöpalveluyrityksen vero-kohtelu. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös. 10.10.1997/2536 KHO:1997:106
- Nuoren metsän hoidon kampanja. Metsäkeskusten internetsivut www.metsakeskus.fi/hu/nmhlakamp.htm
- Opas uudelle yrittäjälle 2002. Verohallituksen internetsivu www.vero.fi/julkaisut/index.html sekä Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä: www.ytj.fi
- Partanen, J. 2000. Metsäpalveluyrittäjyyden laadun painopistealueet. Pro gradu -työ. Joensuun yliopisto. Metsätieteellinen tiedekunta
- Perkaajan 10 niksia. Metsälehti 16/2001. s. 11
- Puunkorjuutyön turvallisuus. Valtioneuvoston asetus 23.08.2001
- Pöllänen, J. 2001. Metsätyövoiman yhteiskäyttö ja siihen liittyvät sivukustannukset. Metsäteollisuus ry. Kiertokirje 10.05.2001
- Savotta 2000 -loppuraportin kalvosarja paperikopiona. 2000. Metsäteho Oy
- Yrittäjän eläke 2000. Eläketurvakeskus. www.etk.fi/suomi/5/5-0.asp
- Yrityksen perustajan opas. 1999. Keskuskauppakamari. Kustannuskamari Oy. Helsinki
- Yritystoiminnan rahoitus, maaseutuyritysten rahoitus. Työvoima- ja elinkeinokeskus. Internetosoite www.te-keskus.fi

Metsätehon oppaita:

www.metsateho.fi

Hakkuukonetyömaan ennakkoräivaus
Juurikäävän torjunta kantokäsittelyllä
Jätehuolto puunkorjuussa
Kantokäsittelyn toteutus
Kulutusopas
Kumppanuutta puunhankintaan
Laho ja sen torjunta
Metsänviljelyopas
Rantametsien käsittely
Säästöpuut

Tapion esitteitä ja julkaisuja:

www.tapio.net

Hyvän metsänhoidon suositukset
Kaavoitusalueiden metsänkäsittely
Maastotaulukot - Hyvän metsänhoidon suositukset
Metsien arvokkaat elinympäristöt
Metsien tärkeitä elinympäristöjä - kuvailukortit
Metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöt
Metsätalouden säädökset
Onnistumisen eväät esitesarja:

- Metsänviljely
- Taimikon varhaishoito
- Taimikonhoito
- Metsänviljely Pohjois-Suomessa
- Taimikonhoito Pohjois-Suomessa
- Energiapuun korjuu nuorissa kasvatusmetsissä

Metsätalouden ympäristötuki
Talousmetsien luonnonhoidon laadun arviointi
Viisi hyvää syytä kunnostaa suometsä
Viisi hyvää syytä uudistaa metsä
Viisi hyvää syytä hoitaa taimikko
Viisi hyvää syytä ensiharventaa metsä

Kustannusosakeyhtiö Metsälehti:

www.metsalehti.fi

Tapion taskukirja

Käsikirjan tavoitteena on opastaa työosuuskunnan jäsenenä tai itsenäisenä yrittäjänä toimivaa metsuria tai metsuriyrittäjyyttä maatalouden sivuelinkeinona harjoittavaa itsenäiseen, vastuulliseen toimintaan ja toimivaan markkinointiyhteytyöhön asiakkaiden sekä muiden metsätalouden organisaatioiden kanssa.

Käsikirja kertoo metsuriyrittäjyyden ammattialat ja tarjoaa käytännössä kehitettyjä toimintamalleja työosuuskuntien, maatalouden harjoittajien ja metsuriyrittäjien käyttöön. Muuttuvaan tietouteen on varauduttu ohjeistamalla lisätiedon hankinta muun muassa internet-osoitteiden avulla, joista löytyvät alueelliset, yksityiskohtaiset ja voimassa olevat toimintaohjeet. Asiakaskunta odottaa ostamiltaan palveluilta turvallisuutta, vaivattomuutta, nopeutta, arvostusta ja edullisuutta. Metsäalan laatujärjestelmät on tarkoitettu osaltaan kehittämään alan asiakaspalvelua, jota tavoitetta myös Metsuriyrittäjän toimintakäsikirja tukee voimakkaasti.

Käsikirja on tarkoitettu kaikkien metsätalouden toimijoiden käyttöön muodostamaan kuvaa toimivasta sekä pitkäjänteisestä metsuriyrittäjyydestä sekä opetusmateriaaliksi yrittäjäkoulutukseen. Käsikirja on tarkoitettu myös tietolähteeksi työosuuskuntien ja metsuriyrittäjien palveluja käyttäville muodostamaan yhteistä pohjaa toimeksiantosopimusneuvotteluille. Eryityisesti metsänomistajien toivotaan tutustuvan tähän käsikirjaan ja saavan sitä kautta tietoa myös metsuriyrittäjien tarjoamista palveluista metsiensä hyödyksi.